

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 14.3.2000
KOM(2000) 143 slutlig

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN

**Om genomförandet av
1999 års allmänna riktlinjer för den
ekonomiska politiken**

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SAMMANFATTNING	3
0. INLEDNING	8
1. DEN EKONOMISKA SITUATIONEN I EU.....	8
2. TILLVÄXT- OCH STABILITETSINRIKTAD MAKROEKONOMISK POLITIK.....	10
2.1 Den makroekonomiska politiken i euroområdet.....	10
2.2 Den makroekonomiska politiken i de medlemsstater som inte ingår i euroområdet	11
3. SUNDA OCH EFFEKTIVA OFFENTLIGA FINANSER.....	13
3.1 Målen för de offentliga finanserna för 1999 uppfyllda trots långsammare tillväxt	13
3.2 Planer för de offentliga finanserna för 2000 och senare.....	14
3.3 De offentliga finansernas kvalitet och hållbarhet	15
4. LÄMPLIG LÖNEUTVECKLING.....	18
5. EFFEKTIVARE PRODUKTMARKNADER (VARU- OCH TJÄNSTEMARKNADER).....	19
5.1 Den fastställda inre marknadslagstiftningen måste genomföras korrekt	20
5.2 Konkurrenspolitiken: moderniserad lagstiftning och vissa framsteg på området för statligt stöd	21
5.3 Samhällsnyttiga tjänster: framsteg inom telekommunikations- och elektricitetssektorerna.....	21
5.4 Handel och distribution: ytterligare liberalisering krävs	22
5.5 Offentlig förvaltning: ökad effektivitet och förhindrande av otillbörlig konkurrens.....	23
5.6 Andra lagstiftningsreformer: minskning av de administrativa kraven vid bildandet av nya företag	23
5.7 Innovation: reformer krävs för förbättrade resultat på teknikområdet	24
6. MER INTEGRERADE OCH DJUPARE KAPITALMARKNADER	25
7. BÄTTRE FUNGERANDE ARBETSMARKNADER	27
7.1 Övergripande trender.....	27
7.2 Aktiva arbetsmarknadspolitiska åtgärder - betydande framsteg.....	28
7.3 Skattetrycket på arbete – många reformer för att minska skatten på arbete	29
7.4 Bidragssystemen - få övergripande framsteg trots goda resultat i vissa länder	29
7.5 Arbetsorganisation och flexibilitet - små men otillräckliga framsteg.....	30
FAKTARUTOR.....	31

SAMMANFATTNING

De allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken för 1999 var de första som antogs efter införandet av euron. I dessa rekommenderades en balanserad och ömsesidigt förstärkande strategi uppbyggd kring tre grundpelare för att uppnå varaktig tillväxt, ökad levnadsstandard, hög sysselsättning och social delaktighet.

I denna rapport ges en detaljerad, övergripande bedömning av hur de rekommendationer beträffande inriktningen av den ekonomiska politiken som fastställdes i 1999 års allmänna riktlinjer har genomförts. Den utgör ett bidrag till den pågående multilaterala övervakningen av den ekonomiska politiken i varje medlemsstat och inom unionen i enlighet med artikel 99.3 i fördraget. Vidare kommer utvärderingen av de resultat som uppnåtts att utgöra nyckeluppgifter vid framtagandet av kommande års riktlinjer. Denna rapport, i förening med den bedömning av den makroekonomiska utvecklingen som gjordes i kommissionens ekonomiska vårprognoser för år 2000 och de nya ekonomisk-politiska utvecklingstendenser och utmaningar som uppmärksammats i aktuella rapporter inom ramen för olika samordningsförfaranden samt kommissionens bidrag till toppmötet i Lissabon ("Ett program för ekonomisk och social förnyelse i Europa") och dess meddelande "Strategiska mål 2000-2005", kommer att bilda grundvalen för utarbetandet av riktlinjerna år 2000. En av de viktigaste utmaningar som framhävs i underlaget inför toppmötet i Lissabon gäller övergången till en kunskapsbaserad ekonomi grundad på delaktighet och att samtidigt eftersträva full sysselsättning som det viktigaste målet för den ekonomiska och sociala politiken.

Denna rapport bygger på och är en sammanställning av de viktigaste resultaten och slutsatserna från den övervakning och jämförande utvärdering som gjorts inom ramen för de olika samarbetsförfarandena på unionsnivå och tillför samtidigt en samlad bedömning.¹ Den åtföljs av ett arbetsdokument från kommissionens avdelningar, som innehåller en detaljerad granskning av hur de länderspecifika rekommendationerna har genomförts.

I rapporten förmedlas följande huvudbudskap:

En förbättrad makroekonomisk miljö

Den av yttre faktorer framkallade avmattning, som innebar att den solida ekonomiska återhämtning som konstaterats under perioden 1997-1998 avbröts, följdes av ett allt starkare ekonomiskt uppsving under 1999. Samtliga medlemsstater har under den senaste tiden kommit att få del av återhämtningen i ekonomin och konjunkturuppgången är på väg att kulminera i de länder där uppgången inleddes. De finns goda utsikter till en varaktig ekonomisk tillväxt som ligger över den potentiella nivån under de kommande åren. Nya arbetstillfällen har fortsatt att skapas i snabb takt i och med att tillväxten blivit mer sysselsättningsintensiv. Under de senaste två åren har därför arbetslösheten stadigt minskat och kan inom den närmaste framtiden komma att nå ned till en nivå som inte observerats sedan början av 1990-talet. Inflationen låg på en betryggande låg nivå under hela 1999. Även om inflationsutsikterna förblir godartade, har den samlade effekten av de kraftigt stigande oljepriserna och eurons depreciering medfört att de blivit något mindre gynnsamma.

¹ I denna rapport sammanfattas uppgifterna och slutsatserna från de olika dokument och rapporter som sammanställts inom ramen för olika samordningsförfaranden, däribland de uppdaterade stabilitets- och konvergensprogrammen, kommissionens bedömning av och rådets yttrande om dem, de nationella åtgärdsprogrammen för sysselsättningen och den gemensamma sysselsättningsrapporten för 1999, medlemsstaternas lägesrapporter om produkt-, tjänste- och kapitalmarknaderna, kommissionens andra rapport om "Ekonomiska reformer: Rapport för 1999 om hur produkt- och kapitalmarknaderna i gemenskapen fungerar" och årsrapporten om strukturella reformer, 2000 från Ekonomisk-politiska kommittén (EPC).

En välavvägd makroekonomisk politik

I 1999 års riktlinjer underströks behovet av att utforma en makroekonomisk politik i euroområdet som främjar tillväxt och sysselsättning och som i kombination med fortsatta strukturella reformer gör tillväxten hållbar, dvs. icke inflationsdrivande. Kombinationen av förbättrade tillväxtutsikter, sjunkande arbetslöshet och låg inflation ställer den övergripande ekonomiska politiken i euroområdet i en fördelaktig dager. Den välavvägda utformningen av den makroekonomiska politiken har dämpat konjunktursvackans omfattning och varaktighet och bidragit till den uppgång vi nu kan observera. I ett läge med låg och sjunkande inflation gav den välbetänkta lättningen i penningpolitiken ett bra stöd till den inhemska efterfrågan och den ekonomiska aktiviteten. Samtidigt höll medlemsstaternas regeringar fast vid – och förstärkte i vissa fall – budgetdisciplinen trots konjunktursvackan. Löneökningarna förblev måttliga. Trots de senaste månadernas beslut av ECB att höja sina viktigaste styrrentor, är de rådande monetära förhållandena tillväxtfrämjande. De förebyggande åtgärderna för att möta ett eventuellt ökande inflationstryck i den allt starkare ekonomin i euroområdet ökar utsikterna för en varaktig, bärkraftig, icke-inflationsdrivande ekonomisk återhämtning. För att kunna styra in ekonomin på en kurs som kännetecknas av hög tillväxt och sysselsättning och samtidigt bevara prisstabiliteten gäller det framöver att hålla fast vid en strikt budgetdisciplin, uppmuntra arbetsmarknadens parter att visa prov på fortsatt återhållsamhet i löneavtalen samt genomföra de nödvändiga strukture改革erna.

Det vidare arbetet med att öka effektiviteten och hållbarheten i de offentliga finanserna har slutligen påbörjats

Kvaliteten och hållbarheten i de offentliga finanserna är en fråga som får allt större betydelse i takt med att målet om offentliga finanser som är i balans eller uppvisar överskott är på väg att uppnås. De offentliga finansernas sammansättning, de snedvridningar som orsakas av skattesystemens utformning och de offentliga finansernas hållbarhet på lång sikt är frågor som behöver behandlas.

- De flesta medlemsstaterna har börjat att reformera sina *skattesystem*. Vissa medlemsstater har sänkt skatten på arbete, en del har omfördelat skattetrycket i riktning mot energi- och miljöskatter och vissa skattereformer har främjat riskkapitalets ställning. På mervärdesskatteområdet nåddes 1999 en överenskommelse om möjligheten att sänka mervärdesskatten på arbetskraftsintensiva tjänster. Omfattningen och effekten av dessa justeringar är emellertid ofta inte tillräckliga. Mot bakgrund av att det totala skattetrycket, särskilt skatten på arbete, fortfarande är högt i många medlemsstater krävs det mera genomgripande åtgärder samtidigt som behovet av ytterligare konsolidering av de offentliga finanserna tillgodoses. Trots att det krävs en samordning av beskattningen på vissa områden, särskilt i fråga om beskattningen av vissa typer av rörliga kapitalinkomster, förefaller en sådan generellt sett inte vara förestående.
- I de flesta medlemsstaterna krävs betydande reformer för att säkerställa att pensionssystemen är långsiktigt *hållbara*. Det faktum att det nu sker omläggningar av dem är ett steg i rätt riktning, men det krävs ytterligare åtgärder för att hantera problemet med en åldrande befolkning. Den ökade medvetenheten om problemen är helt klart ett steg i rätt riktning. Många medlemsstater har utarbetat reformplaner men tenderar i allmänhet att skjuta upp genomförandet av dem.

Väl integrerade produktmarknader, men utrymme för ytterligare förbättringar

Som ett resultat av de strukture改革er som genomförts under det senaste årtiondet är produktmarknaderna i EU relativt väl integrerade och konkurrensen har ökat. Prisvariationerna inom EU är emellertid fortfarande stora, särskilt i jämförelse med Förenta staterna och

utvecklingen mot priskonvergens går nu långsammare än under början av nittioalet. Det finns därför fortfarande utrymme för förbättringar, särskilt inom vissa tjänstesektorer, byggsektorn och vad gäller offentlig upphandling.

- Nivån på genomförandet av *inre marknads* lagstiftningen har förbättrats under det senaste året. Vissa medlemsstater släpar emellertid tydligt efter, och inom en del områden (veterinärkontroller och transporter) har framstegen varit små. På motsvarande sätt har framsteg gjorts när det gäller *offentlig upphandling* samtidigt som en rad indikatorer tyder på att det finns en mängd kvarvarande problem, exempelvis antalet ännu ej införlivade direktiv, antalet motiverade yttranden och det låga värdet av de upphandlingar som publiceras i EGT.
- Den nationella *konkurrens* politiken har i många medlemsstater blivit striktare och bringats i överensstämmelse med gemenskapslagstiftningen. I flertalet medlemsstater har de nationella konkurrensmyndigheterna nu befogenhet att implementera artiklarna 81 och 82 i EG-fördraget som handlar om konkurrensbegränsande samverkan mellan företag och missbruk av dominerande ställning. I flera andra länder har framsteg gjorts i samma riktning. Ansträngningarna bör nu läggas om och inriktas på att gälla att öka öppenhet och insyn och att förbättra övervakning och tillämpning.
- Omfattningen av *statligt stöd* har minskat i omfattning under senare år och stöden har blivit mer allmänna och mindre riktade. Nivån på det statliga stödet är emellertid fortfarande alltför hög och bör reduceras.
- Den *reguleringsmässiga ramen* har förstärkts i en rad näringsgrenar, vilket har lett till ökad konkurrens och en bättre relation mellan pris och kvalitet med telekommunikationssektorn som det kanske mest slående exemplet (trots att även där problem kvarstår i form av att befintliga operatörer ofta har en dominerande ställning, att tillsynsorganen saknar befogenheter eller brister i öppenhet). Utvecklingen kan påskyndas inom en rad sektorer, särskilt järnvägstransport-, vattendistributions- och postsektorn såväl som gas- och elektricitetssektorn, där förbättringarna varit små.
- Det är väsentligt att förbättra effektiviteten i *distributionssektorn* för att produktmarknaderna skall fungera väl och ge konsumenterna ett bredare produkturval och lägre priser. Markplanering, begränsningar av öppettider och särskilda begränsningar för stormarknader fortsätter att begränsa konkurrensen inom denna sektor. Även om vissa medlemsstater håller på att ta itu med dessa frågor, skulle flertalet medlemsstater dra nytta av en ytterligare liberalisering på det här området.
- Många medlemsstater har infört program och vidtagit åtgärder för att förbättra *regelverket för företagande* (hinder för att starta företag som exempelvis tunga administrativa förfaranden, otillräckliga finansieringsmöjligheter och bristande information) och infört skattelättnader för små och medelstora företag. Regelverket i många medlemsstater är emellertid fortfarande inte företagsvänligt och behöver reformeras ytterligare.

Innovation – en avgörande källa till tillväxt

Sammantaget släpar EU efter Förenta staterna i fråga om *innovationsförmåga*. Alla medlemsstater har en politik för att främja forskning och utveckling samt innovation. Inte desto mindre finns det fortfarande stora skillnader mellan medlemsstaterna där splittring och uppdelning av insatserna inverkar negativt på unionens ansträngningar.

- Detta pekar på att EU behöver öka och förbättra sina ansträngningar på FoU-området och *öka produktionen och spridningen av integrerad kretsteknik (ICT)*.

- De flesta medlemsstater skulle dra fördel av en bättre *utbildning och fortbildning* för att kunna ta tillvara informationssamhällets sysselsättningspotential, vilken fortfarande hålls tillbaka av enorma brister i kunskaper och färdigheter. Ett mer *adekvat finansiellt stöd* till FoU samt innovation, en *lämplig regel ram* för IT- och telekommunikationssektorerna och ökad *konkurrens* på dessa marknader skulle ge medlemsstaterna ytterligare fördelar.
- I en rad medlemsstater har åtgärder vidtagits för att uppmuntra innovation genom att stärka kopplingarna mellan forskningscentren och företagen, men det saknas fortfarande ett egentligt "europeiskt forskningsområde" som främjar vetenskaplig och teknologisk verksamhet inom unionen och som samtidigt fullt ut utnyttjar den stora potentialen i medlemsstaterna.
- Ett mer företagsvänligt *patentsystem* skulle stimulera FoU samt innovation. En reform av det europeiska patentsystemet skulle underlätta detta.

Kapitalmarknaderna är ännu inte helt integrerade, men införandet av euron är ett steg på vägen

Införandet av euron har fått betydande effekter på alla europeiska finansiella marknader och bidragit till att skapa djupa, breda och likvida marknader. Det finns emellertid fortfarande hinder för skapandet av fullständigt integrerade finansiella marknader.

- I en rad medlemsstater har avlägsnandet av en del av de *kvantitativa begränsningar* för investeringar som görs av institutionella investerare bidragit till att fördjupa de finansiella marknaderna. Kommissionen har offentliggjort ett meddelande om fonderade pensionssystem och förbereder ett utkast till direktiv om tillsyn över pensionsfonder.
- Vissa medlemsstater har i sin lagstiftning infört en åtskillnad mellan professionella investerare och mindre investerare. Denna distinktion bör tillämpas mer generellt och på ett likformigt sätt. Kommissionen förbereder för närvarande ett meddelande i denna fråga.
- Betydelsen av *riskkapital* har i varierande utsträckning behandlats i samtliga medlemsstater. Tillgången och allokeringen av riskkapital är trots detta fortfarande inte optimal. Kommissionen har i detta sammanhang offentliggjort ett meddelande i vilket konkreta förslag anges för att påskynda genomförandet av handlingsplanen för riskkapital.

Betydande framsteg har gjorts med aktiva arbetsmarknadsåtgärder, men endast begränsade framsteg vad gäller arbetsmarknadsreformer

Trots den stadigt förbättrade sysselsättningsläget under de senaste åren ligger arbetslösheten kvar på en oacceptabelt hög nivå och sysselsättningsgraden är i genomsnitt låg i EU. Det finns nu, i enlighet med sysselsättningsriktlinjerna, en tydligt ändrad inriktning mot att betona förebyggande åtgärder i kampen mot långtidsarbetslöshet bland ungdomar och vuxna, vilket har visats i den gemensamma sysselsättningsrapporten för 1999. Vissa medlemsstater har emellertid kommit längre än andra. Samtidigt som vissa reformer har vidtagits, har framstegen när det gäller att förbättra arbetsmarknadernas funktionssätt på det hela taget varit små, särskilt jämfört med reformerna på produkt- och kapitalmarknaderna.

- I många medlemsstater har betydande framsteg gjorts i att införa ett förebyggande synsätt på hur ungdoms- och långtidsarbetslöshet bör bekämpas, grundat på *aktiva arbetsmarknadsprogram (ALM)*. Vissa medlemsstater har också tagit viktiga steg mot att kombinera en aktiv arbetsmarknadspolitik med en utvärdering av arbetslöshetsersättningens längd och kriterierna för att omfattas av den. För andra medlemsstater återstår emellertid mycket arbete för att inom

den medellånga tidsfrist som fastställs i sysselsättningsriktlinjerna kunna uppfylla de kvantitativa målen för de förebyggande åtgärderna. Det är viktigt för alla medlemsstater att säkerställa effektiviteten i dessa åtgärder, särskilt genom att inrikta åtgärderna på dem som har de största svårigheterna att komma in på arbetsmarknaden.

- Flertalet medlemsstater har antagit eller kommer att anta reformer för att sänka *inkomstskatter och socialförsäkringsavgifter* på arbete, där minskningen av dessa skatter och avgifter ofta inriktas på den nedre delen av löneskalan. Dessa ansträngningar har pågått sedan mitten av nittioalet och har resulterat i en svag minskning av den direkta skatten på arbete. Denna minskning av den direkta skatten på arbete har i huvudsak finansierats genom att skattebördan omfördelats mot indirekta skatter, exempelvis mervärdesskatt eller energi- och miljöskatter. Dessa förändringar är välkomna och behöver föras vidare.
- Ett fåtal länder har påbörjat en systematisk översyn av sina *bidragssystem* och har börjat att genomföra betydande reformer, särskilt i fråga om villkoren för att vara berättigad till bidrag. Bortsett från dessa medlemsstater – där reformansträngningarna har varit framgångsrika och medverkat till att betydligt få ned den strukturella arbetslösheten – har arbetet med att reformera bidragssystemen hittills varit mycket blygsamt och ostrukturerat. Ökade ansträngningar krävs på detta område.
- Vissa framsteg har gjorts när det gäller moderniseringen av *arbetslivet*. En rad medlemsstater har vidtagit åtgärder för att underlätta deltidsarbete. I vissa medlemsstater har begränsade framsteg gjorts inom områdena flexibel arbetstid och årsarbetstid. Framsteg inom dessa områden är också viktigt när det gäller att främja jämställdheten mellan könen. Därutöver har man i vissa medlemsstater gjort ansträngningar för att underlätta kvinnornas deltagande i arbetslivet, exempelvis genom en förbättrad barnomsorg, även om det här krävs ytterligare förbättringar. Mycket lite har gjorts för att ta itu med problemen med stelheter på arbetsmarknaden, vilka riskerar att motverka rekryteringen av ny fast anställd personal. Den bristande anpassningen av lönekostnaderna till väsentliga regionala produktivitetsskillnader i vissa medlemsstater är ett tecken på en generell brist på flexibilitet på arbetsmarknaden. Arbetsmarknadens parter har med få undantag inte varit aktiva nog när det gäller att förnya arbetsorganisationen.

Slutsats

Totalt sett har genomförandet av de allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken för 1999 varit uppmuntrande. Praktiskt taget alla medlemsstater uppfyllde eller överträffade sina mål för de offentliga finanserna för 1999 och det finns utsikter till ytterligare förbättringar av de offentliga finanserna under de kommande åren. De offentliga finansernas kvalitet och hållbarhet, särskilt reformeringen av skatte- och pensionssystemen, har slutligen kommit i förgrunden som angelägna frågeställningar. I fråga om ekonomiska reformer av produktmarknaderna har framstegen varit mest påtagliga när det gäller genomförandet av lagstiftningen för den inre marknaden och liberaliseringen av telekommunikations- och elmarknaderna. Vissa, om än otillräckliga, framsteg har gjorts för att hålla efter beviljande av statligt stöd. De mest anmärkningsvärda framstegen inom arbetsmarknadspolitikerna har, bortsett från skattereformer, gällt att underlätta deltidsarbete och införa ett förebyggande synsätt för att motverka ungdoms- och långtidsarbetslöshet. Däremot har få framsteg konstaterats när det gäller genomförande och verkställande av regler för offentlig upphandling, liberalisering av järnvägs-, vatten-, gas- och postsektorerna, avreglering av återförsäljarnät, främjande av FoU samt innovation, utveckling av riskkapitalmarknader, reformering av bidragssystem och förnyelse av arbetslivet. Graden av genomförande varierar mellan olika medlemsstater. Sammantaget förefaller de medlemsstater som har följt en heltäckande strategi i linje med de allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken att ha uppnått de bästa resultaten i fråga om ekonomisk utveckling.

0. INLEDNING

De allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken för 1999 var de första som antogs efter införandet av euron. I riktlinjerna angavs en heltäckande strategi för att uppnå en stark och hållbar tillväxt och sysselsättning. De rekommendationer för den ekonomiska politiken som strategin innehöll kan sammanföras under tre huvudrubriker: en sund makroekonomisk politik, åtgärder för att förbättra arbetsmarknadernas funktionssätt och ekonomiska reformer som syftar till att höja effektiviteten och flexibiliteten på varu-, tjänste- och kapitalmarknaderna. De allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken för 1999 var de första där de allmänna riktlinjerna för samtliga medlemsstater kompletterades med en hel uppsättning länderspecifika riktlinjer i vilka ekonomisk-politiska prioriteringar angavs för varje medlemsstat med hänsyn till deras specifika förhållanden.

För att strategin för den ekonomiska politiken skall kunna fungera är det absolut nödvändigt att genom en ändamålsenlig och regelbunden övervakning säkerställa att den genomförs effektivt. Denna rapport tjänar två syften. Den utgör för det första ett verkligt test av medlemsstaternas beslutsamhet att följa den gemensamma strategin för den ekonomiska politiken. För det andra förmedlar rapporten den information och analys som krävs för att utarbeta och anta nya riktlinjer. Denna rapport, i förening med den bedömning av den makroekonomiska utvecklingen som gjordes i kommissionens ekonomiska vårprognoser för år 2000 och de nya ekonomisk-politiska utvecklingstendenser och utmaningar som uppmärksammats i aktuella rapporter inom ramen för olika samordningsförfaranden samt kommissionens bidrag till toppmötet i Lissabon (Ett program för ekonomisk och social förnyelse i Europa) och dess meddelande "Strategiska mål 2000-2005", kommer att bilda grundvalen för riktlinjerna för år 2000. En av de viktigaste utmaningar som framhävs i dokumentationen inför toppmötet i Lissabon gäller övergången till en kunskapsbaserad ekonomi grundad på delaktighet och en samtidig strävan att uppnå full sysselsättning som det viktigaste målet för den ekonomiska och sociala politiken.

Denna rapport bygger på och utgör en sammanställning av de viktigaste resultaten och slutsatserna från dessa olika förfaranden och tillför samtidigt en samlad bedömning. Det bör från början understrykas att denna rapport skall ses som en preliminär bedömning och som ett led i en löpande övervakningsprocess.

Rapportens struktur utgår från huvudlinjerna i 1999 års allmänna riktlinjer för den ekonomiska politiken. I avsnitt 1 ges en kortfattad översikt över den ekonomiska situationen i EU. I avsnitt 2 granskas den förda makroekonomiska politiken. I avsnitt 3 redogörs för arbetet med att säkerställa sunda och effektiva offentliga finanser medan avsnitt 4 innehåller en bedömning av löneutvecklingen. I avsnitten 5-7 redogörs slutligen för de viktigaste resultaten av utvärderingen av framstegen i fråga om strukturella reformer på produkt-, kapital- och arbetsmarknaderna.

1. DEN EKONOMISKA SITUATIONEN I EU

- **En mild och tillfällig konjunktursvacka åtföljdes av en kraftfull ekonomisk återhämtning**

De allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken för 1999 antogs i en situation med en markant uppbromsning av tillväxten i kölvattnet på 1997-1998 års finanskris. Den årliga reala BNP-tillväxten i EU sjönk till endast 1½ procent under första halvåret 1999 från en nivå på cirka 3 procent under det första halvåret 1998. Exporten tappade märkbart fart och den svaga externa efterfrågan i förening med mindre gynnsamma tillväxtutsikter ledde till betydligt minskade lagerinvesteringar. Investeringarna i anläggningstillgångar minskade också, dock i mindre grad än vad som först befarats. Unionen har sedan försommaren 1999 upplevt en gradvis ökande, bred

uppgång i den ekonomiska aktiviteten. Tillväxten ökade betydligt under det andra halvåret. Till följd av detta uppskattas BNP ha ökat med 2,2 procent i reala termer under 1999 (se diagram 1 och tabell 1).

Den inhemska efterfrågan utgjorde drivkraften för den ekonomiska tillväxten under 1999. Den privata konsumtionen fortsatte att utvecklas starkt på grund av den samlade effekten av en kraftig sysselsättningsökning, en kontinuerlig kreditexpansion som underlättades av det låga ränteläget, låg inflation och kraftigt stigande börskurser. De pågående förbättringarna på arbetsmarknaden i förening med kontinuerligt ökande realinkomster per capita innebar ett uppsving för konsumenternas framtidstro som nådde en historiskt hög nivå. Investeringarna låg kvar på en förvånansvärt hög nivå, vilket delvis avspeglade en hög lönsamhet. Investeringar i anläggningstillgångar understöddes i ökande grad av förbättrade efterfrågeutsikter och en ökande tillförsikt inom näringslivet. Exporten återhämtade sig under det andra halvåret i takt med att effekterna av krisen för de s. k. tillväxtmarknaderna avklingade och att den amerikanska ekonomin fortsatte att växa kraftigt. För helåret 1999 resulterade detta i att exporttillväxten avtog mindre än vad som hade förväntats förra våren.

Skillnader i tillväxt mellan medlemsstaterna konstaterades även under 1999. De avspeglar effekten av i huvudsak tre faktorer, nämligen olika grad av exponering gentemot de krisdrabbade s. k. tillväxtekonomierna, den fördröjda effekten av de anpassningar av den ekonomiska politiken som gjordes inför övergången till den tredje etappen av EMU, samt skillnader i potentiell tillväxttakt. Tillväxten fortsatte att vara mycket hög i Irland och även i Luxemburg, var fortsatt kraftig i Spanien, Nederländerna, Portugal och Finland, och var stark i Sverige. Den ekonomiska aktiviteten i Tyskland och Italien släpade fortfarande efter, men stärktes påtagligt under loppet av 1999.

På kort sikt finns goda utsikter för en fortsatt förstärkning av den ekonomiska återhämtningen. Den utrikeshandelsberoende delen av ekonomi kommer att fortsätta att gynnas av det allt kraftigare globala uppsvinget i ekonomin och den förstärkta konkurrenskraft som eurons depreciering har medfört. Den inhemska efterfrågan förväntas att vara den viktigaste faktorn bakom den stabila tillväxten. Den privata konsumtionen kommer att komma att underbyggas av en stor tillförsikt om framtiden bland konsumenterna och löpande förbättringar av arbetsmarknadsläget i förening med stadiga förbättringar i realinkomsterna per capita. Förbättrade efterfrågeutsikter, stigande tillförsikt i näringslivet och hög lönsamhet bådär gott för investeringsutvecklingen. Vidare förväntas skillnaderna i tillväxt mellan medlemsstaterna att minska när de ojämnt spridda effekterna av krisen i de s. k. tillväxtekonomierna avtar och de eftersläpande effekterna av olikartade anpassningar av den makroekonomiska politiken i upptakten till den tredje etappen av EMU avklingar.

- **Återhämtningen har börjat att få positiva effekter på sysselsättningen och lett till att arbetslösheten minskar**

Sysselsättningsutvecklingen har varit allt gynnsammare under de senaste åren i takt med att tillväxten blivit alltmer sysselsättningsintensiv. Trots att BNP-tillväxten tillfälligt sjönk till strax över 2 % tycks sysselsättningsökningen ha varit omkring 1¼ procent. Detta tyder på att arbetsgivarna uppfattade nedgången som tillfällig. Det avspeglar emellertid också, förutom en ren konjunkturpåverkan, effekterna av flera år av återhållsam löneutveckling och strukturella reformer för att förbättra både anställningsbarhet och anpassningsförmåga, samt för att stärka det faktiska arbetskraftsutbudet. Detta bådär också gott för framtiden när skapandet av nya arbetstillfällen kommer att gynnas av en ökad tillväxt och en fortsatt omvandling av ekonomin till förmån för de mer arbetsintensiva tjänstesektorerna. Det förbättrade sysselsättningsläget har i ökad utsträckning avspeglats i sjunkande arbetslöshet. Arbetslösheten totalt i EU minskade gradvis till 9,2 procent 1999 efter att 1997 ha nått rekordhöga nivåer i vissa medlemsstater (se diagram 2).

Sysselsättningsökningarna fortsatte att vara särskilt påfallande i de snabbt växande ekonomierna i Irland och Luxemburg, medan de var dämpade i Tyskland och Italien under 1999. Skapandet av nya arbetstillfällen var även betydande i Finland och Spanien. I det sistnämnda landet fortsatte arbetslösheten att falla i snabb takt, samtidigt som Luxemburg åter redovisade den lägsta arbetslösheten i EU.

- **Avsaknad av inflationstryck**

Ekonomi i EU åtnjöt även under 1999 av en hög grad av prisstabilitet. Inflationen (mätt som det harmoniserade konsumentprisindexet, HICP) nådde en lägsta notering i början av 1999 då den uppmättes till 1 procent. Den har därefter svagt ökat till 1,8 procent i januari 2000 till följd av den kraftiga omsvängningen i energi- och råvarupriserna, särskilt råoljepriserna, och försvagningen av euron. Energikomponenten ökade direkt den totala inflationsciffran för januari med 0,9 procentenheter. Interna efterfråge- och utbudsförhållanden har å andra sidan bidragit till att nedbringa den underliggande inflationen i EU. Löneökningarna fortsätter att vara måttliga och avreglering och ökad konkurrens på vissa av marknaderna för försörjningssektorerna (särskilt telekommunikations- och elmarknaderna) innebär ett tryck nedåt på priserna. Detta resulterade i att kärninflationen (dvs. med undantag av energi- och livsmedelspriser) föll till en rekordlåg nivå på omkring 1 procent 1999 (se diagram 3 och tabell 2).

Ett annat karakteristiskt förhållande för 1999 var de ökande skillnaderna i inflationstakt medlemsstaterna emellan. I början av 1999 föll inflationen snabbt till mycket låga nivåer i en rad medlemsstater (Tyskland, Frankrike, Österrike) och ökade i vissa andra (Spanien, Irland, Nederländerna, Portugal). Skillnaderna i inflationstakt har därefter tenderat att gradvis minska. Dessa skillnader avspeglade i stor utsträckning strukturella skillnader och kortfristiga olikheter i konjunkturcykeln inom euroområdet. I länder som Spanien och Irland var prisökningarna ett tecken på att det föreligger en risk för överhettning i dessa länders ekonomier och krävde en justering av den ekonomiska politiken för att genom finanspolitiska åtgärder dämpa efterfrågan.

Vad gäller framtida trender har de senaste månadernas fortsatt stigande oljepriser och försvagning av eurons värde i förhållande till andra valutor gjort att inflationsutsikterna har blivit något mer osäkra och något mindre godartade. Det kan inte uteslutas att den totala inflationen inom euroområdet i början av år 2000 temporärt kan komma att något överstiga tvåprocentnivån. De framtida inflationstrenderna kommer att bero av i vilken grad eurons depreciering kommer att få genomslag i import- och konsumentpriserna, samt på den framtida löneutvecklingen.

2. TILLVÄXT- OCH STABILITETSINRIKTAD MAKROEKONOMISK POLITIK

2.1 Den makroekonomiska politiken i euroområdet

I 1999 års riktlinjer för den ekonomiska politiken rekommenderades *en makroekonomisk politik som främjar tillväxt, sysselsättning och stabilitet och som bör bestå av en penningpolitik som syftar till att upprätthålla prisstabilitet enligt fördraget, varaktiga ansträngningar för att på medellång sikt säkra offentliga finanser som är nära balans eller visar överskott, en löneutveckling som är förenlig med prisstabilitet och skapande av nya arbetstillfällen och ett åtagande från medlemsstaterna att driva på arbetet med att genomföra ekonomiska reformer.*

Efter det framgångsrika införandet av euron i början av året var 1999 det första år då den makroekonomiska politiken kunde testas i praktiken i euroområdet. Resultatet var positivt.

Mot bakgrund av den ekonomiska avmattningen och den varaktiga prisstabiliteten var de monetära förhållandena i euroområdet i allmänhet tillväxtbefrämjande under 1999. Eftersom inflationsrisken bedömdes som låg sänkte ECB sin viktigaste styrränta med 50 punkter till 2,5 procent i april och lät den sedan ligga kvar på denna nivå till november. Den nedgång i penningmarknadsräntorna som följde på ECB:s åtgärd åtföljdes av en betydande depreciering av eurons nominella effektiva

växelkurs. Den uppmjukning av de monetära förhållandena som detta innebar uppvägdes i viss mån av en betydande uppgång i obligationsräntorna i euroområdet, vilka till följd av utvecklingen i Förenta staterna steg, trots att det inte förelåg något inflationstryck i euroområdet (se diagram 4 och 5).

Mot bakgrund av de bättre tillväxtutsikterna i euroområdet, det förväntat högre kapacitetsutnyttjandet och det förväntat högre trycket på arbetsmarknaden anser ECB att inflationrisken har ökat. Därför höjde ECB i november åter styrräntan till dess tidigare nivå och höjde den sedan med ytterligare 25 punkter i början av februari.

Penningpolitiken understöddes av beslutsamheten hos medlemsstaternas regeringar att uppnå målen för 1999 för de offentliga finanserna trots att tillväxten i genomsnitt blev lägre än vad som förväntades när målen antogs. I stort sett alla medlemsstater i euroområdet uppfyllde eller till och med överträffade dessa mål. Flera faktorer bidrog till detta positiva resultat, bland annat en fortsatt nedgång i skuldtjänstknoten (se avsnitt 3). Till följd av detta ökade den offentliga sektorns finansiella sparande i hela euroområdet till ungefär $-1\frac{1}{4}$ procent av BNP 1999. Under föregående år förbättrades även det konjunkturrensade saldot i euroområdet med $\frac{3}{4}$ procent av BNP. Det konjunkturrensade primära saldot förbättrades med måttliga $\frac{1}{4}$ procentenheter och motsvarade $3\frac{1}{2}$ procent av BNP. Utfallet för 1999 innebär också att fler medlemsstater än väntat har uppnått en sund underliggande situation för de offentliga finanserna i linje med stabilitets- och tillväxtpakten.

Löneutvecklingen i euroområdet fortsatte att vara förenlig med prisstabilitet under 1999. Löneökningarna förblev på det hela taget måttliga, vilket ledde till en ökning av den nominella lönen per anställd på ungefär $2\frac{1}{4}$ procent. Efter det att produktivetsökningarna beaktats innebar detta att enhetsarbetskostnaden ökade med ungefär $1\frac{1}{4}$ procent, vilket inte gav upphov till någon inflationsoro. Dessutom ökade reallönerna i stort sett i samma takt som arbetsproduktiviteten, vilket gjorde att avkastningen på investeringarna låg kvar på en nivå som främjar investeringar, tillväxt och skapande av nya arbetstillfällen i takt med att efterfrågan ökar ytterligare (se även avsnitt 4).

Sammantaget kan konstateras att en lämpligt förd penningpolitik, en finanspolitik som höll fast kurs samt en måttlig löneutveckling innebar att den makroekonomiska politiken var väl avpassad till den aktuella ekonomiska situationen. Eurorådets ekonomi har klarat det första makroekonomiska testet. Fortsatta åtgärder för att öka ekonomins vitalitet och anpassningsförmåga genom en EU-omfattande strukturreformsprocess har ökat de ekonomiska aktörernas framtidstro och därmed främjat den ekonomiska aktiviteten (se avsnitt 5–7).

2.2 Den makroekonomiska politiken i de medlemsstater som inte ingår i euroområdet

I 1999 års allmänna riktlinjer för den ekonomiska politiken konstateras att *de medlemsstater som inte ingår i euroområdet behåller det nationella ansvaret för sin penning- och växelkurspolitik*, men rekommenderas att föra en stabilitetsinriktad makroekonomisk politik. I de två medlemsstater vars valutor deltar i ERM 2 måste tyngdpunkten ligga på att upprätthålla en sund penning- och finanspolitik för att uppfylla växelkursåtagandena. I de två medlemsstater som har ett direkt inflationsmål är det viktigt att penning- och finanspolitiken är förenlig med det målet så att det på så sätt skapas förutsättningar för stabila växelkurser.

Danmark befinner sig i ett relativt framskridet skede av konjunkturcykeln och ett visst inflationstryck har uppstått till följd av att trycket på arbetsmarknaden har ökat. Den danska centralbanken är fast besluten att hålla den danska kronan inom ERM II:s smala fluktationsband och växelkursen har ända sedan mekanismen infördes legat mycket stabilt på en nivå strax över

centralkursen, eftersom centralbanken låtit styrräntan nära följa räntan i euroområdet (se diagram 6). I syfte att bevara grunden för varaktig tillväxt utan att ge upp den fasta växelkursen gentemot euron, genomfördes under 1999 finanspolitiska åtgärder för att dämpa den inhemska efterfrågan inom ramen för det så kallade "Whitsunpaketet". Även om åtgärderna tillfälligt lett till långsammare tillväxt bör de bidra till att begränsa förlusten i konkurrenskraft gentemot bland annat euroområdet. Dessutom har denna diskretionära åtgärd ytterligare förbättrat de offentliga finanserna, vilka nu uppvisar överskott och med god marginal uppfyller kraven i stabilitets- och tillväxtpakten.

Grekland har gjort framsteg i arbetet med att komma ifatt övriga medlemsstater i reala termer samtidigt som även den nominella konvergensen ökat under 1999. Skillnaden i inflationstakt mellan Grekland och euroområdet har minskat avsevärt och de viktigaste styrräntorna sänktes gradvis mot slutet av året samtidigt som drachman låg kvar på en nivå över dess centralkurs inom ERM II, men inom det normala fluktuationsbandet på 15 procent. Mot bakgrund av det krympande produktionsgapet lyckades finanspolitiken ytterligare minska det offentliga underskottet, vilket också ledde till en förbättring av det underliggande saldot. Med tanke på de framsteg som redan gjorts under 1998 beslutade Ekofin-rådet i november förra året att, på rekommendation från kommissionen, upphäva beslutet om att det föreligger ett alltför stort underskott. I januari revalverades drachmans centralkurs gentemot euron med 3½ procent, vilket bör stödja myndigheterna i deras ansträngningar att säkerställa varaktig tillväxt med prisstabilitet.

Sveriges ekonomi präglades av en kraftig och bred tillväxt under 1999 och ekonomin förefaller att ha hamnat i en uppåtgående spiral i kraft av positiva fundamenta. Inflationen (enligt det harmoniserade konsumentprisindexet – HICP) är en av de lägsta i EU, bytesbalansen positiv och de offentliga finanserna mycket starkare än för enbart några år sedan. Det lättades något på finanspolitiken under 1999. Överskottet fortsätter att uppfylla kraven i stabilitets- och tillväxtpakten och minskningen av skattetrycket är välkommen med tanke på det höga skattetrycket. Denna konjunkturförstärkande finanspolitik bör dock bedrivas med viss försiktighet, eftersom produktionsgapet minskar och förväntas bli positivt under de kommande åren. Detta är än viktigare med tanke på att det genom ny lagstiftning som trädde i kraft 1999 ytterligare har understruktits att den svenska Riksbankens huvuduppgift är att säkerställa prisstabilitet. Riksbanken har ett explicit inflationsmål på två procent med ett toleransintervall på +/-1 procentenhet. Inflationen är fortfarande låg, även om den stigit något och de korta räntorna har under de senaste månaderna redan stigit.

Förenade kungarikets ekonomi klarade sig relativt bra igenom kriserna i de sk. tillväxtekonomierna och tillväxten ökade under loppet av 1999. De offentliga finanserna utvecklade sig stabilare efter att ha förbättrats kraftigt tidigare år, men vissa framsteg gjordes ändå mot målet att uppnå ett offentligt överskott på nära en procent av BNP för 1999. Denna positiva utveckling återspeglar regeringens beslutsamhet att föra en finanspolitik som är förenlig med makroekonomisk stabilitet. Inflationen har hållits i schack och under andra halvåret i fjol sjönk den till och med under den genomsnittliga nivån för euroområdet uttryckt i HICP. Det finns dock en risk för ökad inflation eftersom ekonomin ligger nära fullt kapacitetsutnyttjande. Förenade kungarikets centralbanks penningpolitiska kommitté (Bank of England) avbröt den trendmässiga nedgången i styrräntorna i september 1999. Detta och de räntebeslut som följt därefter syftar till att säkerställa att inflationsmålet på 2½ procent (enligt detaljhandelsprisindexet exklusive räntor på bostadslån) fortsätter att uppfyllas.

3. SUNDA OCH EFFEKTIVA OFFENTLIGA FINANSER

Under 1999 fördes finanspolitiken i EU för första gången inom ramen för stabilitets- och tillväxtpakten. I 1999 års allmänna riktlinjer för den ekonomiska politiken rekommenderades att medlemsstaterna *i) senast vid utgången av 2002 uppnår en situation med offentliga finanser som är nära balans eller visar överskott i enlighet med stabilitets- och konvergensprogrammen; ii) fullständigt uppfyller sina mål för de offentliga finanserna för 1999; och iii) samtidigt förbättra kvaliteten och hållbarheten i de offentliga finanserna* (se faktabeskrivning 1 för landspecifika rekommendationer). Nedan behandlas först utvecklingen under 1999 och sedan utsikterna på kort sikt och planerna på medellång sikt enligt de senaste uppdaterade stabilitets- och konvergensprogrammen.

3.1 Målen för de offentliga finanserna för 1999 uppfyllda trots långsammare tillväxt

När medlemsstaternas regeringar utarbetade sina budgetförslag för 1999 under andra halvåret 1998 var omfattningen på den avmattning som då höll på att ske i många EU-länder inte uppenbar. Detta gäller i allmänhet också den första omgången stabilitets- och konvergensprogram eftersom dessa i de flesta fall var grundade på budgetförslagen (se tabell 3 och 5). I ungefär hälften av medlemsstaterna blev BNP-tillväxten lägre än vad som förväntades i programmen. Avmattningen var särskilt tydlig i Tyskland, Italien och Österrike, medan tillväxten i Belgien, Grekland och Spanien nästan uppfyllde de ursprungliga förväntningarna. I andra länder var tillväxten däremot till och med högre än förväntat. Detta var fallet i till exempel i Frankrike, Irland, Nederländerna, Sverige och Förenade kungariket.

Även om tillväxttakten varierade mellan de olika länderna uppfylldes eller överträffades dock i allmänhet målen för de offentliga finanserna för 1999. I sju av de femton medlemsstaterna noterades ett offentligt överskott. Den grupp av länder som har överskott består av de nordiska länderna, Irland, Luxemburg, Nederländerna och Förenade kungariket. I fyra länder noterades ett underskott på mellan 1 och 1,5 procent av BNP, medan underskottet i Frankrike, Italien, Österrike och Portugal fortfarande var nära eller över 2 procent av BNP (se tabell 3). Även den offentliga skuldkvoten sjönk snabbare än väntat i medlemsstaterna.

Vissa medlemsstater med snabbare tillväxt än väntat överträffade också de ursprungliga målen för de offentliga finanserna. Nederländerna, Sverige och Förenade kungariket uppnådde anmärkningsvärda resultat i detta avseende. Kanske är utvecklingen av de offentliga finanserna i de länder som upplevde en tydlig avmattning än mer anmärkningsvärd. Detta gäller särskilt Tyskland där saldot för de offentliga finanserna blev betydligt bättre än väntat. I Italien hade det förväntade underskottet justerats uppåt under årets lopp till följd av avmattningen, men utfallet blev istället något bättre än de 2 procent av BNP som ursprungligen förväntades. Endast Irland och Österrike verkar inte ha uppnått sina mål för de offentliga finanserna för 1999.

Flera faktorer bidrog till att de offentliga finanserna utvecklade sig bättre än väntat under 1999, även om det ibland är svårt att kvantifiera dem med någon större noggrannhet. De viktigaste faktorerna var de följande:² utfallet för de offentliga finanserna 1998 blev bättre än väntat och förbättrade således utgångsläget; varaktiga ansträngningar att begränsa utgifterna; oväntat stora skatteintäkter, bland annat på grund av att tillväxten fick en skattevänlig sammansättning till följd av den starka inhemska efterfrågan; och medlemsstaternas tendens att lägga in reserver för oförutsedda händelser i sina mål för de offentliga finanserna, särskilt när det gäller räntebetalningar, verkar det som. Sammantaget sjönk det offentliga underskottet i EU för 1999 till $\frac{3}{4}$ procent av BNP och även det underliggande saldot förbättrades (se tabell 4).

² Bytet av nationalräkenskapssystem från ESA 79 till ESA 95 (målen för de offentliga finanserna grundas på ESA 79 medan utfallen grundas på ESA 95) hade också en viss betydelse. Bytet av system hade endast en liten effekt på det genomsnittliga saldoto i de offentliga finanserna för 1999, men hade en märkbar effekt på uppgifterna för Portugal och Sverige.

Den största delen av förbättringen av de offentliga finanserna under 1999 kan förklaras av att de offentliga intäkterna som andel av BNP ökade. De totala offentliga utgifterna som andel av BNP minskade marginellt, men det berodde helt och hållet på att den lägre räntebördan vägde upp ökningen av de primära utgifterna. De offentliga investeringarna som andel av BNP slutade att minska. I EU som helhet förbättrades denna andel något till 2,3 procent, men ligger fortfarande klart under den nivå som registrerades i början av 1990-talet (se diagram 7). Investeringskvoten låg på en stabil nivå i de flesta länder, men ökade märkbart i Irland och Italien. Flera medlemsstater har dessutom vidtagit åtgärder för att öka investeringarna i humankapital.

Ökningen av skatterna och de primära utgifterna som andel av BNP kan ses som en mindre positiv aspekt på den totala konsolideringen av de offentliga finanserna 1999 med tanke på den allmänt vedertagna principen att en högkvalitativ konsolidering av de offentliga finanserna bör präglas av återhållsamhet med utgifterna, vilket sedan möjliggör en sänkning av skattetrycket. Det bör dock påpekas att de skattereformer som håller på att genomföras i medlemsstaterna i allmänhet innebär att skattesatserna sänks och skatteunderlaget breddas. Detta kan på kort sikt leda till att skatteintäkterna fluktuerar medan de ekonomiska aktörerna anpassar sig. I den mån skatteuppbörden har blivit effektivare – en förutsättning i vissa fall för att kunna sänka skattesatserna – bör det också leda till högre skatteintäkter. På utgiftssidan bidrog, utöver den något högre investeringskvoten, de automatiska stabilisatorerna till att öka utgifterna. Enligt de planer för de offentliga finanserna på medellång sikt som lagts fram är det sannolikt att både intäkterna och de primära utgifterna som andel av BNP nådde en kulmen 1999.

3.2 Planer för de offentliga finanserna för år 2000 och senare

När det gäller utsikterna för de offentliga finanserna för år 2000 verkar det i de nuvarande planerna i de flesta medlemsstaterna inte ingå några större konsolideringsansträngningar. Att döma av de mål för de offentliga finanserna för år 2000 som hittills lagts fram kommer saldot i de offentliga finanserna i genomsnitt ändå att fortsätta att förbättras något till följd av en stark konjunktur och lägre ränteutgifter. Det genomsnittliga konjunkturrensade primära saldot kommer troligtvis att försämrats något om de nominella målen precis uppnås. Även om målen inte är särskilt ambitiösa bör det dock påpekas att de flesta planerna grundar sig på avsiktligt försiktiga antaganden om den ekonomiska utvecklingen. Med de förbättrade ekonomiska utsikterna för år 2000 finns det därför goda möjligheter att målen för de offentliga finanserna för innevarande år återigen kan överträffas.

Sedan september förra året har alla utom en av medlemsstaterna lämnat in uppdaterade stabilitets- och konvergensprogram. Endast Österrike har ännu inte inkommit med något uppdaterat program till följd av att regeringsbildningen dragit ut på tiden och att det därför inte finns någon budget för 2000. Den nya österrikiska regeringen förväntas lämna in sitt uppdaterade stabilitetsprogram före mars månads utgång.

I de uppdaterade programmen behålls eller höjs den ambitionsnivå för de medellångsiktiga målen som angavs i de ursprungliga programmen. Ofta används det ytterligare året i slutet av programperioden till att göra ytterligare framsteg med att minska underskottet (se tabell 5). Av dessa uppdaterade program framgår det att de fjorton medlemsstaterna antingen uppfyller eller senast 2002 kommer att uppfylla kravet på att ha ett saldo som gör det möjligt för de automatiska stabilisatorerna att verka utan att referensvärdet för det offentliga underskottet på 3 procent av BNP riskerar att överskridas. Till 2002 eller 2003 strävar åtta av medlemsstaterna efter ett offentligt överskott och ytterligare fem förväntas ha ett underskott på högst en halv procent av BNP.

De uppdaterade programmen grundar sig i allmänhet på försiktiga antaganden om tillväxt och räntor. I enlighet med 1999 års allmänna riktlinjer för den ekonomiska politiken förväntas medlemsstaterna påskynda konsolideringsprocessen och minskningen av de fortfarande höga skuldkvoterna om de förbättrade ekonomiska utsikterna skulle bli verklighet. En ambitiösare strategi skulle kunna ha varit lämplig för de medlemsstater som uppmanades att öka säkerhetsmarginalen eller där en mycket hög offentlig skuld fortfarande är en källa till oro. Ytterligare en aspekt i detta sammanhang är konjunkturläget. I de länder där den ekonomiska tillväxten varit snabb och där återhämtningen nått ett moget stadium skulle kraftfullare konsolideringsåtgärder i ett tidigare skede av programperioden kunna bidra till att minska risken för överhettning.

Den konsolidering av de offentliga finanserna som planeras i de uppdaterade programmen verkar i allmänhet ha en gynnsam sammansättning på så vis att de totala intäkterna och de totala utgifterna som andel av BNP stabiliseras och börjar på medellång sikt gradvis att sjunka, även om de ligger kvar på historiskt höga nivåer. På utgiftssidan väntas de offentliga investeringarna i allmänhet ligga kvar på en konstant nivå. Flera medlemsstater följer antingen explicit eller implicit en finanspolitisk strategi som bygger på en begränsning av de primära utgifterna för att skapa utrymme för en sänkning av skattetrycket.

Den offentliga skulden som andel av BNP förväntas fortsätta sin trendmässiga nedgång mot mer långsiktigt hållbara nivåer. Alla de medlemsstater som hittills har lämnat in uppdaterade program räknar med att landets skuldkvot kommer att vara lägre än vad som antogs i fjolårets program. De flesta medlemsstater kommer i själva verket redan 2001 att ha en skuldkvot som är lägre än referensvärdet på 60 procent av BNP. De länder där skuldsättningen är hög, nämligen Belgien, Grekland och Italien, fortsätter att minska sin skuldbörda och närmar sig 2002/2003 en skuldnivå på motsvarande 100 procent av BNP (se tabell 6).

3.3 De offentliga finansernas kvalitet och hållbarhet

- **Pensionsreformer**

Eftersom förändringar av pensions- och sjukvårdssystemen får mycket långsiktiga konsekvenser är det viktigt att reformerna är väl genomtänkta och har ett brett stöd i samhället. Det skulle därför vara olämpligt att bedöma genomförandet av de allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken endast på grundval av åtgärder som vidtagits ett visst år, utan att samtidigt beakta framlagda reformförslag och pågående samtal med arbetsmarknadens parter.

Det finns stora skillnader mellan de olika medlemsstaternas offentliga pensionssystem och länderna befinner sig i olika stadier av reformprocessen. Det är dock tydligt att frågan om de offentliga finansernas hållbarhet på lång sikt, särskilt beträffande de offentliga pensionssystemen, stod högt på den politiska dagordningen i nästan alla medlemsstater (se faktaruta 2). Totalt sett kan ett antal gemensamma trender i de pågående reformerna identifieras: i) åtgärder vidtas för att begränsa förtidspensioneringarna och för att öka arbetskraftsdeltagandet bland de äldre; ii) en bättre balans mellan avgifter och utgifter eftersträvas; iii) finansiering av offentliga pensioner genom fondering av medel ökar; och iv) en bättre balans i pensionssystemen eftersträvas genom att fonderade kompletterande pensionssystem stärks.

I flera länder vidtogs konkreta åtgärder eller trädde tidigare reformer i kraft, bland annat i Danmark, Irland, Nederländerna, Finland, Sverige och Förenade kungariket. I Tyskland nåddes en överenskommelse om att minska arbetsgivar- och egenavgifterna, vilket kommer att finansieras genom högre energiskatter.

År 2000 kan komma att bli en milstolpe när det gäller reformeringen av de offentliga pensionssystemen i Europa, med möjligheter till betydande reformer i Belgien, Tyskland, Grekland, Spanien, Frankrike och Portugal. Ytterligare reformer av de offentliga pensionssystemen är också möjliga, eller rentav nödvändiga, i Italien och Österrike. Det är av avgörande betydelse att sådana reformer på ett övergripande sätt tar sig an frågan om de offentliga pensionssystemens långsiktiga hållbarhet, samtidigt som hänsyn tas till behovet av att göra dem mer sysselsättningsvänliga och att säkerställa en rättvisare fördelning både inom och mellan generationerna.

I flera medlemsstater har reformerna av de offentliga pensionssystemen rivits upp efter val i samband med att nya regeringar tillträtt. Under de senaste åren har detta inträffat i Tyskland och Frankrike. Även om det är viktigt att regeringarna uppnår bred enighet i samhället om pensionsreformerna är det mycket viktigt att svåra beslut inte kontinuerligt skjuts upp. Det finns fortfarande en möjlighet att anta utmaningen innan baby-boom-generationen går i pension kring 2010, men tiden är knapp.

På det hela taget har de allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken beträffande hållbarheten i de offentliga finanserna följts, även om många medlemsstater befinner sig på diskussionsstadiet. Under år 2000 kommer dock efterlevnaden att bedömas utifrån i vilken utsträckning förslag och diskussioner har lett till konkreta åtgärder.

Under 1999 inrättades en arbetsgrupp inom Ekonomisk-politiska kommittén med uppdrag att ta fram jämförbara uppskattningar av de långsiktiga konsekvenserna för de offentliga finanserna av att befolkningen blir allt äldre. Detta arbete bör vara avslutat år 2000. Det är mycket viktigt att det finns konsekventa och jämförbara uppskattningar så att den ekonomiska politiken på EU-nivå kan förbättras. Dessutom har betoningen hittills legat på offentliga pensioner. Effekten på hälso- och sjukvårdsutgifterna och på skatteintäkterna av att befolkningen blir allt äldre behöver utredas närmare. Kommitténs arbete kommer att bidra med viktigt underlag till den högnivågrupp som det portugisiska ordförandeskapet inrättat och som har till uppgift att bedöma socialförsäkrings-systemens, särskilt pensionssystemens långsiktiga hållbarhet.

- **Skattereformer**

Minskning av det totala skattetrycket

De flesta medlemsstater har beslutat om eller planerar skattereformer som påverkar socialavgifterna, inkomstbeskattningen för privatpersoner, företagsbeskattningen och, i betydligt mindre utsträckning, den indirekta beskattningen (se faktaruta 3). På grund av deras begränsade omfattning och ambitionsnivå verkar dessa reformer i många fall hittills endast ha haft en begränsad effekt på de offentliga intäkterna. Under perioden 2000–2003 förväntas dock skattetrycket (de totala offentliga utgifterna som andel av BNP) sjunka i de flesta medlemsstater, särskilt i Danmark, Tyskland, Frankrike, Irland, Luxemburg, Nederländerna, Finland och Sverige.

Minskning av skattekillen på arbete för låginkomsttagare samt skatteomläggning

De flesta medlemsstaterna (Belgien, Tyskland, Grekland, Spanien, Frankrike, Italien, Nederländerna, Finland och Förenade kungariket) har vidtagit åtgärder för att minska de indirekta arbetskraftskostnaderna. De inriktas på låginkomsttagare (Belgien, Frankrike, Italien, Nederländerna och Förenade kungariket) och på att förbättra incitamenten att nyanställa och att teckna avtal om tillsvidareanställning (Grekland, Spanien och Italien). Ett antal medlemsstater håller också på att reformera inkomstskatterna för privatpersoner i syfte att minska det totala skattetrycket på arbetsinkomster. I Tyskland, Spanien, Irland, Nederländerna, Finland och Sverige har allmänna minskningar av marginalskatterna och den normala skattesatsen planerats eller genomförts. Riktade reformer (Danmark, Grekland, Italien, Österrike och Förenade kungariket), som består av skattesänkningar för dem med lägst inkomster och en höjning av grundavdraget, syftar till att göra

det lönsamt att arbeta. I Förenade kungariket har även den lägsta garanterade inkomsten (*Working Families Tax Credit*) höjts (inom ramen för det så kallade "welfare to work"-programmet).

Reformerna av inkomstskatterna för privatpersoner verkar leda till att den direkta skattebelastningen på arbete minskar något.³ De indirekta arbetskraftskostnaderna har börjat sjunka i begränsad omfattning (se tabell 7).⁴ Totalt sett kan minskningar av socialavgifterna ha en försumbar effekt på de indirekta arbetskraftskostnaderna.⁵ Detta är föga överraskande eftersom de flesta av åtgärderna är riktade (nya arbetstillfällen, lågavlönade) och påverkar antagligen bara en liten del av skatteunderlaget.

Reformerna av den indirekta beskattningen är tämligen begränsade. Endast i Danmark, Tyskland, Frankrike, Finland och Förenade kungariket har energi- och miljöskatterna stigit. I vissa fall är syftet att skattemässigt avlasta arbete. I Tyskland och Förenade kungariket är det tänkt att de ytterligare intäkterna skall finansiera sänkningar av de indirekta arbetskraftskostnaderna. I Frankrike kommer miljöskatter att bidra till att finansiera arbetstidsförkortningen. Dessutom planerar nio medlemsstater (Belgien, Grekland, Spanien, Frankrike, Italien, Luxemburg, Nederländerna, Portugal och Förenade kungariket, dock endast för Isle of Man) att tillämpa lägre momssatser på arbetskraftsintensiva tjänstesektorer i syfte att öka efterfrågan på arbetskraft inom dessa sektorer.

Förbättring av skattesystemens effektivitet

Även om ett av de främsta syftena med medlemsstaternas skattepolitik förefaller att vara att göra skattesystemen mer sysselsättningsvänliga är målet för vissa åtgärder på skatteområdet även att förbättra systemens effektivitet. I vissa länder har inkomstskattereformen bestått av en sänkning av marginalsatterna för alla inkomsttagare. Utöver detta kommer riktade skattesänkningar att minska vissa skatters snedvridande effekter, som till exempel arbetslöshetsfällor. Förekomsten av skatteplanering och skattefusk ger dock vid handen att ytterligare ansträngningar behöver göras för att öka effektiviteten i förvaltningen och kontrollen. Dessutom kan skattesänkningar i botten av inkomstskalan och höjningar av grundavdraget ge upphov till hack i marginalskattekurvan samt öka progressiviteten i beskattningen av lägre inkomster.

Reformerna av kapitalinkomst- och företagsskattelagstiftningen verkar inte påverkas av potentiell skattekonkurrens. De syftar till att förbättra kapitalmarknadernas funktion (Danmark, Tyskland, Frankrike och Italien) och att skapa incitament för investeringar i riskkapital och immateriellt kapital (Grekland, Spanien, Frankrike, Irland och Italien). I Tyskland och Finland är reformerna mer allmänna. Företagsskattesatserna kommer att sänkas i Tyskland, medan de kommer att höjas med 1 procentenhet i Finland.

När det gäller kapitalinkomster i dess helhet verkar de nuvarande nivåerna på och utvecklingen av den effektiva beskattningen av kapitalinkomster ge stöd för påståendet att reformerna av företagsbeskattningen och annan kapitalinkomstbeskattning inte innebär några grundläggande förändringar av skattebördan på kapitalinkomster.⁶ Det verkar snarare som att reformerna av inkomstskatten för privatpersoner, vilken även omfattar kapitalinkomster, innebär att skattebördan

³ Denna direkta skattebelastning på arbete består av socialavgifter, arbetsgivar- och egenavgifter samt den del av inkomstskatten som härrör från arbetsinkomster. Den uttrycks oftast som en procentandel av bruttolönen.

⁴ I tabell 7 visas också den så kallade effektiva beskattningen av arbete. Även om den rent principiellt i stort sett är identisk med de implicita skattesatser som Eurostat offentliggör, finns det vissa skillnader i metod. Eftersom de till stor del grundar sig på makroekonomiska data kan de dock uppdateras i linje med kommissionens ekonomiska prognoser, vilket således gör det möjligt att göra en bedömning på grundval av den allra senaste informationen.

⁵ Dessa beräknas som socialavgifter och arbetsgivar- och egenavgifter som andel av bruttolönen.

⁶ Den effektiva beskattningen av kapitalinkomster omfattar kapitalinkomstskatt för privatpersoner samt fastighets- och företagsskatt uttryckt som en procentandel av rörelseresultatet.

minskar på både arbets- och kapitalinkomster. Den effektiva beskattningen av kapitalinkomster förväntas sjunka under perioden 2000–2001.

Harmonisering av mervärdesskatten och andra indirekta skatter

Indirekt beskattning är det område där EU tidigare gjort störst framsteg. Ytterligare framsteg måste dock göras för att den inre marknaden skall fungera smidigt. När det gäller lagstadgad och effektiv mervärdesskatt förekommer fortfarande stora skillnader mellan medlemsstaterna, för att inte tala om skillnader i undantag och särbehandling av varor och tjänster. Dessutom innebär ny teknik att konsumtionsskatterna ändrar karaktär. Den elektroniska handeln kan få stor effekt på hur skattesystemen i EU fungerar eftersom en tredjedel av de offentliga intäkterna kommer från indirekta skatter. Elektroniska transaktioner gör den slutliga konsumtionen mycket rörlig och gör att mervärdesskatten riskerar att bli föremål för skatteplanering. De kan också på ett genomgripande sätt förändra grundläggande begrepp inom skatteförvaltning och skattekontroll. Dessa utmaningar gör det angeläget med förnyade och ytterligare ansträngningar till harmonisering vad gäller mervärdesskatter och andra indirekta skatter.⁷

Främjande av skattesamordning och undvikande av skadlig skattekonkurrens

Skattekonkurrens medför betydande positiva effekter: det är ett sätt att öka medborgarnas nytta, att införa ett tryck nedåt på de offentliga utgifterna samt att säkerställa att skattepolitiken tar hänsyn till Europeiska unionens internationella konkurrenskraft. Samtidigt utgör dock den urholkning av vissa nationella skatteunderlag, som blir följden av otyglad skattekonkurrens om rörliga verksamheter, ett hot mot medlemsstaternas skatteintäkter och kan leda till att en ökad skattebörda läggs på de mindre rörliga skatteunderlagen, i första hand arbete. Sådan skadlig skattekonkurrens underminerar även själva grunden för den inre marknaden, nämligen principen om lika spelregler för konkurrensen mellan företag.

Åtgärdspaketet för att angripa skadlig skattekonkurrens, som bland annat innehåller en uppförandekodex för företagsbeskattning, grundar sig på principen om att en samordning (snarare än en harmonisering) av viss direkt beskattning är nödvändig. Det är ett sätt att utveckla samordnade lösningar på problem vilka medlemsstaterna inte kan lösa på egen hand. I linje med framstegen med uppförandekodexen krävs det i detta sammanhang ytterligare samordning mellan medlemsstaterna, särskilt när det gäller beskattningen av vissa rörliga kategorier av kapitalinkomster.⁸

4. LÄMPLIG LÖNEUTVECKLING

I 1999 års allmänna riktlinjer fastslogs att: (i) *de nominella löneökningarna måste vara förenliga med prisstabilitet; (ii) reallöneökningarna i förhållande till ökningen i arbetsproduktivitet bör där så krävs även ta hänsyn till behovet av att stärka och därefter upprätthålla investeringarnas lönsamhet; (iii) löneavtalen bör ta hänsyn till skillnader i produktivitetsnivå beroende på kvalifikationer, region och bransch; och (iv) [att s. k. löneimitering bör undvikas] och skilljaktigheter i lönekostnader mellan medlemsstaterna bör fortsätta att återspegla olikheter i arbetsproduktivitet.*

⁷ Efter ett förslag från kommissionen från november 1998 om ett direktiv om vissa rättsliga aspekter på elektronisk handel på den inre marknaden enades rådet om en gemensam ståndpunkt i december 1999.

⁸ I 1999 års allmänna riktlinjer för den ekonomiska politiken anges att rådet avvaktade resultatet av den pågående diskussionen om beskattning av räntor på sparande i linje med slutsatserna från Europeiska rådet möte i Wien i december 1998, men ingen överenskommelse har nåtts ännu.

Ersättning per anställd, dvs. inklusive arbetsgivaravgifter, steg 1999 med 3 procent i EU, vilket låg i linje med de senaste årens konstaterade trend⁹. Ökningen i nominella enhetsarbetskostnader steg till cirka 2 procent, delvis beroende på den konjunkturbetingade nedgången i arbetsproduktivitet (se tabell 8). Denna situation är helt och hållet förenlig med prisstabiliteten, men kan medföra inflationrisker när andra faktorer skapar ytterligare tryck uppåt på priserna. Enhetsarbetskostnaderna närmade sig eller översteg treprocentsnivån i vissa medlemsstater som ligger långt framme i konjunkturcykeln, som exempelvis Danmark eller Irland. I Portugal steg takten i ökningen av enhetsarbetskostnaderna till 4 procent och de fortsatte att överstiga 4 % i Förenade kungariket. En sådan ökningstakt kommer, om den fortsätter, att sätta prisstabiliteten och konkurrenskraften på spel.

Ökningen av reallönerna (den nominella ersättningen justerad med BNP-deflatorn), som sedan mitten av 1980-talet varit betydligt långsammare än arbetsproduktivitetens ökning och därigenom skapat utrymme för en betydande förbättring av inventeringarnas lönsamhet, steg något snabbare under 1999 och översteg svagt produktivitetens ökningarna. Detta ledde till att räntabilitetsökningen tillfälligt bromsades upp inom EU totalt. Särskilt i Sverige och Förenade kungariket steg de reala enhetsarbetskostnaderna snabbt. Samtidigt som lönsamhetsnivåer över EU-genomsnittet faktiskt har uppmätts i båda länderna, skulle löneavtal med fortsatt kraftiga löneökningar utan motsvarande ökning av arbetsproduktiviteten kunna riskera att urholka konkurrenskraften.

Vissa medlemsstater har vidtagit eller planerar att vidta åtgärder för att säkerställa att lönekostnadsskillnader bättre avspeglar skillnader i produktivetsnivå mellan olika individers kvalifikationer, grader av yrkeskunnande och geografiska områden. En riktad minskning av lönebikostnaderna genomfördes under 1999 i Spanien, Frankrike och Italien, och ytterligare minskningar planeras i Belgien. I Grekland ger territoriella sysselsättningspakter i princip möjlighet att i regioner med hög arbetslöshet ställa sig utanför de branschvisa löneavtalen, och i Italien ger den "sociala pakten för utveckling och sysselsättning" en möjlighet att i lokala avtal avvika från de nationella normerna för lönesättning.

Inom euroområdet är det särskilt viktigt att löneutvecklingen i de deltagande länderna fortsätter att kopplas till produktivitetens utvecklingen. Löneutvecklingen generellt sett tyder inte på problem i detta hänseende, men enhetsarbetskostnaderna i Portugal steg helt klart snabbare än i det gemensamma valutaområdet som helhet, vilket, om det fortsätter i oförminskad takt, riskerar att äventyra Portugals priskonkurrensförmåga. I motsats därtill kommer minimilönenivån i Irland att behöva nog övervakas för att säkerställa att lågproduktiva arbetare inte prisas ut ur arbetsmarknaden.

5. EFFEKTIVARE PRODUKTMARKNADER (VARU- OCH TJÄNSTEMARKNADER)

I 1999 års allmänna riktlinjer för den ekonomiska politiken framhålls följande: *i) Inre marknads- och konkurrenspolitiken bör tillämpas strikt och övervakas noga. ii) När det gäller statligt stöd måste medlemsstaterna underkasta sig självdisciplin och kommissionen utöva kontroll.; iii) Ändringarna i regelverken bör fortsätta och påskyndas i telekommunikations-, transport- och energisektorerna. iv) Arbetet med att förbättra det rättsliga klimatet och regelverkens kvalitet bör föras vidare, särskilt när det gäller små och medelstora företag samt nyetableringar. v) Mervärdesskattesystemen bör ytterligare revideras och förenklas. vi) Flera framsteg bör göras för att undvika skadlig skattekonkurrens. vii) Medlemsstaterna bör också lägga större vikt vid miljödimensionen i den ekonomiska politiken.* (De länderspecifika riktlinjerna redovisas i faktaruta 4.)

⁹ Ersättning per anställd steg med 2,4 procent 1998. I denna siffra ingår emellertid effekten av den italienska skattereformen, som innebär att arbetsgivaravgifterna reducerades. Bortsett från denna engångseffekt, skulle ersättningsnivån för EU som helhet ha stigit lika mycket som under 1999.

EU:s produktmarknader är relativt väl integrerade och konkurrensen på dem ökar. De nationella produktmarknadernas utsatthet för konkurrens, mätt utifrån graden av öppenhet i handelsutbytet samt omfattningen av de utländska direktinvesteringarna och de gränsöverskridande fusionerna och förvärven, varierar fortfarande mellan medlemsstaterna (se tabell 9). Länder som Belgien, Irland, Luxemburg, Nederländerna och Förenade kungariket är t.ex. mer utsatta för trycket från yttre konkurrens i förhållande till vad fallet är i de andra medlemsstaterna, där de genomförda reformerna av regelverken således är av ännu större betydelse, såväl för att höja konkurrensnivån som för att kunna hantera det framtida konkurrenstrycket.

Trots de betydande framstegen i integreringen av Europa och de livaktiga handelsförbindelserna är prisspridningen fortfarande hög inom EU, särskilt i jämförelse med USA¹⁰. Utvecklingen mot konvergerande priser har dessutom avtagit under senare år jämfört med början av 1990-talet. Det finns fortfarande betydande prisskillnader mellan medlemsstaterna (se faktaruta 5).

Utrymmet för förbättringar av den inre marknadens sätt att fungera är fortfarande stort, och detta gäller särskilt vissa tjänstesektorer, byggnadssektorn och den offentliga upphandlingen. Sektorer som inte omfattas av inre marknadslagstiftningen skulle också tjäna på en ökad konkurrens. För att lösa dessa problem och ta itu med de strukturella hindren har medlemsstaterna under de senaste åren genomfört ett stort antal reformer av produktmarknaderna.

5.1 Den fastställda inre marknadslagstiftningen måste genomföras korrekt

Omfattningen av genomförandet av *inre marknadslagstiftningen* har ökat ytterligare. Ramlagstiftningen för den inre marknaden har nu i stor utsträckning genomförts i nästan alla medlemsstater. Som framgår av det senaste sk. scoreboard (resultattavlan) återstår nu mindre än fyra procent av lagstiftningen att genomföra i tio av de femton medlemsstaterna (se tabell 10). Motsvarande insatser krävs nu av de fem medlemsstater (Grekland, Frankrike, Irland, Luxemburg och Portugal) där det fortfarande återstår mer än fyra procent. Takten har varit relativt låg på områdena för veterinära kontroller och transporter.

Mot bakgrund av det ökade införlivandet av lagstiftningen måste nu det korrekta genomförandet av inre marknadsdirektiven sättas i fokus. Därvidlag ger de motiverade yttranden värdefulla indikationer, eftersom de signalerar att gemenskapslagstiftningen inte följts. Fyra länder (Belgien, Grekland, Frankrike och Italien) svarar tillsammans för mer än hälften av de motiverade yttranden som utfärdades mellan september 1998 och augusti 1999.

Med hänsyn till dess ekonomiska betydelse är *den offentliga upphandlingen* ett nyckelområde på den inre marknaden, där de rättsliga ramarna måste genomföras och följas upp korrekt. Värden av de offentliggjorda avtalen om offentlig upphandling motsvarar knappt två procent av BNP, medan marknaderna för offentlig upphandling (inbegripet upphandlingarna till försvaret) uppgår till 14 procent av BNP inom EU. Flera indikatorer (ännu ej införlivade direktiv, antal motiverade yttranden och de låga värdena på de infordringar av anbud som offentliggörs i EGT) visar på att det återstår problem på området i några medlemsstater (Tyskland, Italien, Nederländerna och Österrike)¹¹ Den nya metoden för *teknisk standardisering*, dvs. en harmonisering genom lagstiftning av grundläggande produktkrav, har gradvis ökat i betydelse, när det gäller undanröjandet av de återstående tekniska handelshindren inom unionen.

¹⁰ Jämförelser mellan prisspridningen i EU resp. USA måste dock göras med försiktighet.

¹¹ Se även kommissionens andra rapport enligt Cardiff-förfarandet: "Ekonomisk reform: rapport om produkt- och kapitalmarknadernas funktion i gemenskapen", KOM (2000) 26 slutlig, 26.1.2000.

5.2 Konkurrenspolitiken: moderniserad lagstiftning och vissa framsteg på området för statligt stöd

Konkurrenspolitiken spelar en viktig roll för att säkerställa och förbättra flexibiliteten och effektiviteten på produktmarknaderna. Här har en majoritet av medlemsstaterna gjort betydande insatser för att modernisera sin konkurrenslagstiftning och minska omfattningen av de statliga stöden. I Förenade kungariket träder den nya konkurrenslagen, som stärker konkurrensmyndigheternas befogenheter och oberoende, i kraft den 1 mars 2000, och i sex andra medlemsstater (Tyskland, Spanien, Frankrike, Nederländerna och Österrike) har konkurrenslagarna skärpts eller förenklats under år 1999. I några medlemsstater saknas dock fortfarande helt oberoende konkurrensmyndigheter.

I nio medlemsstater har de nationella konkurrensmyndigheterna nu befogenheter att se till att artiklarna 81 och 82 i EU-fördraget (om avtal mellan företag och missbruk av dominerande ställning) iakttas. Så är ännu inte fallet i Danmark, Irland, Luxemburg, Österrike, Finland och Sverige. I Sverige undersöker dock regeringen möjligheten av att ge Konkurrensverket befogenheter att övervaka efterlevnaden av artiklarna 81 och 82, och den har också lagt fram ett lagförslag om förenklad kontroll av företagskoncentrationer som förväntas antas senast i april 2000. I Österrike antogs i juli 1999 en ny konkurrenslag, som utvidgar räckvidden av förbudet mot företagsammanslutningar och samordnade förfaranden ("karteller"). I Danmark slutligen väntas Folketinget i år anta en ny lag som ger Konkurrenserådet befogenheter att övervaka företagskoncentrationer och utkräva böter av företag vid överträdelser.

Vad gäller *statligt stöd* visar de relativt höga nivåerna på sådant stöd på behovet av fortsatt sträng kontroll och en rigorös tillämpning av gemenskapsbestämmelserna. En viss positiv utveckling har dock skett under senare år. Framför allt förefaller den nedåtgående trend som kunnat iakttas sedan början av 90-talet fortsätta. Nivåerna på det statliga stödet (jordbruksstöd undantaget), uttryckt i procent av BNP, är fortfarande relativt höga i Tyskland, Italien och Portugal.

Strukturen på det statliga stödet — inte bara den sammanlagda omfattningen — påverkar dess effekter på konkurrensen på den inre marknaden. Andelen särskilda stöd ("ad hoc-stöd") och branschspecifika stöd bör minskas. Därvidlag är en annan positiv utveckling att ad hoc-stödets andel minskar i nästan alla medlemsstater, med Frankrike som ett anmärkningsvärt undantag. I Frankrike svarar detta slag av stöd fortfarande för nästan en fjärdedel av det totala stödet, vilket är den högsta procentandelen inom unionen. En påtaglig minskning har kunnat iakttas i Tyskland, där ad hoc-stödet har halverats. Branschspecifikt stöd ligger fortfarande på relativt höga nivåer i Belgien (järnvägstransporter), Grekland (järnvägar och flygbolag, där man dock nu kan notera en betydande minskning), Spanien (järnvägar, kol, varvsindustri), Frankrike (järnvägar och finansiella tjänster) och Irland (finansiella tjänster). I Italien har det skett en positiv utveckling genom att det branschspecifika stödets andel minskat. Vad gäller strukturen på det statliga stödet har andelen regionalstöd ökat på bekostnad av andra allmänna mål. Övergripande stöd dominerar klart i länder som Danmark, Nederländerna, Österrike och Finland.

5.3 Samhällsnyttiga tjänster: framsteg inom telekommunikations- och elektricitetssektorena

Effektiviteten i vissa väsentliga samhällsnyttiga tjänster är av avgörande betydelse om man vill säkerställa en miljö som ger stöd åt näringslivet och öka potentialen för ekonomisk tillväxt. Det är oundgängligen nödvändigt att fortsätta insatserna för att öka konkurrensen och även att förbättra regelverken inom sektorer som samhällsnyttiga tjänster, distribution och finansiella tjänster. När det gäller de samhällsnyttiga tjänsterna pågår en liberalisering, men takten i den varierar mellan olika sektorer och medlemsstater. Utvecklingen har varit snabbare på telekommunikationsområdet och även inom elektricitetssektorn har konkurrensutsättningen gått framåt. Däremot har liberaliseringstakten varit långsammare när det gäller gas, järnvägar, vatten och posttjänster.

Under det senaste decenniet har *telekommunikationssektorn* öppnats för konkurrens i samtliga medlemsstater. Nya aktörer har tagit sig in på marknaderna och minskat de redan närvarande aktörernas marknadsandelar. Till följd av detta har en betydande prisminskning kunnat iakttagas i de flesta medlemsstaterna. Enligt den Femte rapporten om genomförandet av EU:s lagstiftning på telekommunikationsområdet har t.ex. priserna för riks- och utlandssamtal sjunkit med i genomsnitt 27 resp. 38 procent inom Europeiska unionen under perioden 1997—1999 (se tabell 11). Denna minskning var särskilt betydande för rikssamtal i Irland (54 %), Österrike (41 %) och Sverige (39 %) samt för utlandssamtal från Nederländerna (89 %), Tyskland (67 %) och Luxemburg (63 %). Trots dessa framsteg har de etablerade aktörerna fortfarande en dominerande ställning i de flesta medlemsstaterna, särskilt på marknaden för anslutning till lokala nät. I vissa medlemsstater (Belgien, Spanien och Frankrike) ger de nationella tillsynsmyndigheternas bristande befogenheter eller bristen på öppenhet anledning till oro.

Även på marknaderna för *elektricitet och gas* har införandet för konkurrens fortskridit. Direktiv 96/92/EG, som innehåller bestämmelser om hur de nationella elmarknaderna gradvis skall öppnas för konkurrens, har införlivats av alla medlemsstater (se faktaruta 6). De flesta medlemsstaterna har ställt upp ambitiösa mål för liberaliseringen, när det gäller vilka marknadsandelar och segment som skall öppnas för konkurrens, och prisminskningar har redan rapporterats i några länder. I augusti 2000 går tidsfristen för genomförandet av gasdirektivet ut. Grekland och Portugal, där användningen av naturgas fortfarande är i sin linda, har medgivits undantag under en tioårsperiod när det gäller liberaliseringen av sektorn. Betydande insatser för att öppna gasmarknaderna har gjorts i Förenade kungariket (där konsumenterna nu kan välja leverantörer själva) och Spanien (där 46 procent av marknaden öppnades under 1998). I år kommer Österrike att öppna sina marknader fullständigt, medan Irland planerar att genomföra lagstiftning om ett öppnande av 75 % av landets gasmarknad. I Nederländerna och Belgien kommer öppnandet att omfatta 45 resp. 47 procent.

Inom *järnvägs-, vatten- och postsektorerna* har liberaliseringsprocessen gått långsammare. Vissa åtgärder har dock vidtagits för att öka konkurrensen. Inom järnvägssektorn har man kunnat iaktta en tendens till att förvaltningen av infrastrukturen skiljs från transportverksamheten. Detta har genomförts i skiftande omfattning från en intern uppdelning på enheter till bildandet av juridiskt åtskilda bolag. Steg i denna riktning har tagits i Belgien, Danmark, Tyskland, Spanien, Frankrike, Italien, Nederländerna, Österrike, Portugal, Finland, Sverige och Förenade kungariket. Samtliga medlemsstater har nu infört separat redovisning för förvaltningen av infrastrukturen resp. av transportverksamheten i enlighet med kravet i direktiv 91/440. Inom postsektorn har ett gemenskapsdirektiv antagits som öppnar denna sektor för konkurrens. I många medlemsstater är dock direktivet ännu inte införlivat med den nationella lagstiftningen.

Konkurrens inom tillhandahållande av tjänster eller för att få uppdrag att tillhandahålla tjänster sporrar till förbättringar på området. När det gäller förvaltningen av infrastrukturen växer nya uppgifter fram, t.ex. behovet att förbättra den lagstadgade tillsynen över järnvägarna för att på lämpligt stimulera till investeringar och ökad effektivitet, samtidigt som konsumenternas intressen skyddas. Denna fråga har varit särskilt akut i Förenade kungariket. En sådan avvägning mellan producenternas och konsumenternas intressen är av avgörande betydelse för alla nätverksamheter (se faktaruta 7).

5.4 Handel och distribution: ytterligare liberalisering krävs

Ökad effektivitet inom *sektorn för handel och distribution* är av avgörande betydelse för produktmarknadernas funktion. En sådan förbättring skulle kunna leda till lägre priser och ett större produktutbud för konsumenterna. Den ökade jämförbarheten mellan priserna som är

en följd av införandet av euron kan komma att stimulera till arbitrageaffärer, och distributörerna kommer att spela en central roll i processen för att få priserna att konvergera på lägre nivåer.

Konkurrensen inom denna sektor begränsas dock fortfarande av planer för markanvändningen (i Nederländerna och Sverige), begränsningar i affärernas öppettider (i Belgien, Danmark, Tyskland och Österrike) och särskilda restriktioner för stormarknader (i Spanien och Portugal). I några av dessa länder (Danmark, Tyskland och Sverige) håller man på att undersöka effekterna av dessa regleringar. I Italien inleddes en betydande liberaliseringsprocess inom detaljhandeln under 1998, som har lett till avreglerade öppettider för affärerna och förenklade förfaranden vid nyetablering. I flera medlemsstater, mest påtagligt i Finland och Sverige, är handelssektorn starkt koncentrerad, och detta kan bidra till de relativt sett höga prisnivåerna i de länderna. I Frankrike kommer regeringen, som är oroad av risken för missbruk av dominerande ställning i relationerna mellan producenter och detaljister, under år 2000 att lägga fram ett lagförslag som skall reglera dessa relationer.

5.5 Offentlig förvaltning: ökad effektivitet och förhindrande av otillbörlig konkurrens

En modern offentlig förvaltning är av central betydelse för att en ekonomi skall fungera väl. Detta gäller i särskilt hög grad inom EU på grund av att förvaltningarna är relativt stora i de flesta medlemsstater. Därför har man anledning att välkomna åtgärder som syftar till att öka den offentliga förvaltningens effektivitet, och detta särskilt när det gäller de nordiska länderna där den offentliga sektorn svarar för en större andel av ekonomin än genomsnittet inom EU. I detta avseende har Finland gjort särskilda insatser för att främja användningen av marknadsorienterade förfaranden i upphandlingen av samhällstjänster. Generellt sett, och särskilt i de nordiska länderna, är det av avgörande betydelse att man undviker att privata företag utsätts för otillbörlig konkurrens från den offentliga sektorn.

Några medlemsstater (särskilt Belgien, Irland, Nederländerna, Finland, Sverige och Förenade kungariket) har valt att främja partnerskap mellan offentliga organ och privata företag för att föra in ledningsmetoder, expertis och en ändamålsenlig riskdelning från den privata sektorns sida i de offentliga tjänsterna. Man måste dock vara uppmärksam på risken för bristande öppenhet när det gäller relationerna mellan den offentliga och den privata sektorn. Detta skulle kunna snedvräda konkurrensen eller tyda på statligt stöd till den privata partnern.

5.6 Andra lagstiftningsreformer: minskning av de administrativa kraven vid bildandet av nya företag

På senare år har regeringarna blivit allt mer medvetna om hindren för nyföretagande, t.ex. invecklade administrativa förfaranden, otillräckliga finansieringsmöjligheter och begränsad information. De administrativa förfarandena har varit särskilt betungande i Tyskland, Grekland, Spanien och Italien och mindre krävande i de nordiska länderna, Luxemburg och Förenade kungariket.

Många medlemsstater har nu inlett program och vidtagit andra åtgärder för att skapa en bättre företagsmiljö i lagstiftningsavseende. Åtgärderna gäller t.ex. inrättande av kontor dit småföretagen kan vända sig i samtliga ärenden, s.k. one-stop shops (Spanien, Frankrike, Italien, Portugal), förenklad byråkrati för att minska tidsåtgången vid företagsbildande (Belgien, Frankrike, Irland, Nederländerna, Portugal, Finland och Sverige) och minskade registreringskostnader för företag (Frankrike och Österrike). Dessutom har några medlemsstater minskat skattetrycket på de små och medelstora företagen (Tyskland, Grekland, Österrike, Portugal och Förenade kungariket). Ytterligare insatser för att förbättra företagsmiljön skulle kunna göras i Grekland, Spanien och Italien.

5.7 Innovation: reformer krävs för förbättrade resultat på teknikområdet

Innovationer driver fram konkurrenskraft och sysselsättning. Europa släpar efter USA när det gäller kapaciteten för innovationer, och denna klyfta tycks ha ökat sedan mitten av 90-talet. Under 1998 motsvarade kostnaderna för forskning och utveckling 1,8 procent av BNP inom EU mot 2,8 procent i USA. Spridningen mellan medlemsstaterna är inte obetydlig när det gäller dessa kostnader: från 0,5 procent av BNP i Grekland till 3,9 i Sverige (se tabell 12). På den ena sidan återfinns Portugal, Spanien och Italien med FoU-kostnader på cirka en procent eller lägre som andel av BNP, och på den andra Tyskland, Frankrike, Nederländerna och Finland med andelar på mellan två och tre procent. Österrike har satt som mål att öka satsningarna på FoU till 2,5 procent av BNP senast år 2006 (från 1,6 procent av BNP 1998). Forskningsinsatserna inom unionen lider dessutom av att projekten är sinsemellan splittrade med vattentäta skott mellan varandra. Det finnas stora skillnader mellan de rättsliga och administrativa ramarna och även mellan referenssystemen för forskningen, och man kan knappast tala om en verklig "inre marknad" för vetenskapligt och tekniskt kunnande.

Europa släpar också efter USA när det gäller produktion och spridning av informations- och kommunikationsteknik (IKT), och också här finns det stora variationer mellan medlemsstaterna. Två länder, Tyskland och Förenade kungariket, svarar för nästan hälften av den samlade IKT-produktionen inom EU. När det gäller genomslaget för IKT bland befolkningen ligger de nordiska länderna i täten. I Benelux-länderna, Tyskland, Frankrike och Förenade kungariket ligger spridningen av IKT på genomsnittliga nivåer, medan de lägsta siffrorna för genomslaget kan noteras i södra Europa.

Jämförelsen med USA visar på att Europeiska unionen behöver öka och förbättra sina satsningar på FoU samt öka produktionen och spridningen av IKT. Många medlemsstater har påbörjat reformer med detta syfte. I Irland, där nivån på de offentliga FoU-anslagen är särskilt låg har ytterligare medel avsatts i budgeten för tiden 2000—2006. I fråga om innovation har initiativ tagits för att främja ett bättre samarbete mellan forskningsinstitut och näringsliv (Danmark, Tyskland, Grekland, Frankrike, Nederländerna, Portugal, Finland och Sverige), eftersom Europas största handikapp är svårigheterna när det gäller att utnyttja den vetenskapliga forskningen kommersiellt. Andra åtgärder är t.ex. bidrag till FoU-projekt (Irland) och skattemässiga stimulanser för FoU-utgifter (Spanien, Österrike och Förenade kungariket).

Betydelsen av att ge spridning åt IKT har erkänts i gemenskapens politiska program och i flera medlemsstater. Frågan togs upp under utvärderingen av de nationella handlingsplanerna för sysselsättningen. I sysselsättningsriktlinjerna för år 2000 överenskom medlemsstaterna att skolorna skulle anslutas till Internet och få andra resurser på dataområdet senast i slutet av år 2000. Dessutom har flera medlemsstater (Belgien, Tyskland, Frankrike, Portugal och Förenade kungariket) beslutat om åtgärder för att främja användningen av datorer och Internet.

För att minska uppsplittringen av forskningsinsatserna inom unionen måste dock en verklig "europeisk forskningsplattform" skapas. Detta skulle höja kvaliteten på forskningen och verksamheterna på teknikområdet inom unionen, samtidigt som den betydande potential som redan finns i medlemsstaterna kunde utnyttjas fullt ut.

Ett ytterligare hinder för att helt kunna dra nytta av den potential för innovationer som informationssamhället ger är att den allvarliga bristen på kvalificerad personal på många områden. Bristen på kvalificerade experter anses vara betydande, men informationssamhället leder även till nya kvalifikationskrav utanför själva IKT-branschen. Därigenom krävs det att medborgarna ("humankapitalet") ges bättre utbildning, och framför allt måste det finnas en grundläggande förståelse av IKT inom alla områden av ekonomin.

6. MER INTEGRERADE OCH DJUPARE KAPITALMARKNADER

I 1999 års riktlinjer för den ekonomiska politiken uppmanades medlemsstaterna att *i) samordna sina insatser för att minska skillnaderna mellan nationella bestämmelser och skattesystem, men samtidigt bevara överensstämmelsen med nationella krav i fråga om tillsyn och beskattning, ii) i förekommande fall tillse att ytterligare krav från värdlandets sida endast gäller sådana finansiella tjänster som erbjuds konsumenterna och inte dem som erbjuds professionella investerare; iii) tillse att befintliga nationella regler för "allmänhetens bästa", vilka syftar till att säkerställa skydd för konsumenterna och främja gränsöverskridande affärsverksamhet, tillämpas på ett öppet och proportionellt sätt, och iv) främja risktagande och innovation i Europa (de länderspecifika riktlinjerna redovisas i faktabruta 8).*

I 1999 års riktlinjer understryks behovet av att avlägsna de skillnader mellan såväl nationella bestämmelser som skattesystem, som fortfarande splittrar upp de finansiella marknaderna inom EU, samt att utveckla djupare och bättre fungerande riskkapitalmarknader. Särskild uppmärksamhet skulle ägnas bestämmelser som avser institutionella investerare, man skulle följa en politik som gjorde åtskillnad mellan professionella investerare och enskilda konsumenter i de ytterligare kraven från värdlandets sida, öppenheten skulle ökas vid tillämpningen av nationella, konsumentskydds-inriktade, regler för "allmänhetens bästa" och tillgången till riskkapital skulle underlättas för små och medelstora företag och för forskning och utveckling i alla företag.

Införandet av euron har gett betydande effekter över hela linjen på de europeiska finansiella marknaderna och bidragit till att skapa breda, djupa och likvida marknader. Som påpekades i 1999 års riktlinjer återstår det dock hinder för att man skall kunna nå fram till helt integrerade finansiella marknader. Framsteg har gjorts under år 1999, både till följd av initiativ som tagits på EU-nivå och som resultat av reformer som införts av medlemsstaterna.

På EU-nivå fortskrider genomförandet av handlingsplanen för finansiella tjänster med stöd av arbetet i policygruppen för finansiella tjänster och i fem grupper som består av marknadsexperten. En lägesrapport lades fram i november 1999. På detta område har åtgärder vidtagits i enlighet med rekommendationerna i 1999 års riktlinjer: kommissionen har offentliggjort ett meddelande om fondbaserade pensionsprogram och förbereder aktivt ett förslag till direktiv om tillsynen över förvaltningen av pensionsfondernas tillgångar. Ett utkast till meddelande om distinktionen mellan "sofistikerade" och privata investerare förbereds i nära samarbete med FESCO¹². Med bistånd av en grupp marknadsexperten förbereder kommissionen ett meddelande som innehåller tydlig och lättförståelig samlad information finansiella produkter riktade till privatkunder. Kommissionen har slutligen offentliggjort ett meddelande med konkreta förslag som rör det fortsatta genomförandet av handlingsplanen för riskkapital och som bygger på en utvärdering av utvecklingen på riskkapitalmarknaderna och av de åtgärder som redan vidtagits.

På medlemsstatsnivå har alla länder gripit sig an frågan om riskkapital och olika åtgärder har vidtagits, som bidragit till tillväxt på marknaderna för riskkapital. Trots dessa insatser är dock den europeiska riskkapitalmarknaden fortfarande väsentligt mindre än den amerikanska och inte tillräckligt inriktad på unga och innovativa företag. Särskilt intressanta åtgärder har vidtagits i Danmark, Frankrike, Irland, Italien, Nederländerna, Finland och Förenade kungariket. De har huvudsakligen haft formen av program för finansiellt stöd till innovativa små och medelstora företag, skattelättnader, aktier och optioner till anställda samt lättnader i den kvantitativa kontrollen av pensionsfondernas och försäkringsföretagens investeringar. Självfallet måste åtgärder som syftar till finansiellt stöd vara förenliga med bestämmelserna om statligt stöd så att det kan säkerställas att de inte snedvrider konkurrensen.

¹² The Forum of European Securities Commissions.

Många medlemsstater har även sett andra initiativ, t.ex. en reform av insolvens- och konkurslagstiftningen, som centrala, men det är hittills bara några få länder som har genomfört någon sådan reform.

När det gäller andra områden än frågan om riskkapital är informationen mindre systematisk, och det är därför svårt att göra någon generell bedömning av de övriga reformer som medlemsstaterna har infört för att öka integrationen och effektiviteten på deras kapitalmarknader. Några medlemsstater har genomfört reformer för att minska de specifika kvantitativa kraven i investeringsreglerna för pensionsfonder (bl.a. Belgien), försäkringsföretag (Sverige) och investeringsfonder (Spanien och Frankrike). En lag som tillåter bildandet av pensionsfonder har införts i Luxemburg, och de pågående reformerna av pensionssystemen i Tyskland och Sverige bör ge effekter när det gäller utvecklingen av djupare och bredare finansiella marknader. Begreppet "kvalificerad investerare" har införts i den franska lagstiftningen, och i Förenade kungariket kommer ett undantag från de investeringsfrämjande bestämmelserna att ge företagen möjligheter till direktkontakter med sofistikerade investerare. I ett stort antal medlemsstater kommer de lagändringar som genomförts eller som övervägs för att förbättra företagsstyrningen (corporate governance) att ge ökad öppenhet och insyn.

En översyn av ramarna för tillsynen över sektorn för finansiella tjänster har inletts i flera medlemsstater i syfte att upprätta en enda myndighet för tillsynen över alla finansiella institut (som i Irland) eller för att förbättra tillsynen över finansiella företagsgrupper (som i Danmark).

Ett statligt tillbakadragande från finanssektorn har fortsatt i Grekland, Frankrike och Italien och inleds i Irland. Banksektorn genomgår i allmänhet en betydande omstrukturerings- och konsolideringsprocess. Denna har varit särskilt påtaglig i Belgien, Nederländerna och Spanien och har gett ny anledning till oro när det gäller konkurrensen och tillsynen över de nya enheterna.

Slutligen har det också skett en betydande utveckling av marknadsinstituterna i och med skapandet av kontakter och allianser mellan de nationella fondbörserna och marknaderna och bildandet i flera medlemsstater av aktiemarknader för unga tillväxtföretag. Dessa nya marknader, som erbjuder snabbväxande företag en ny finansieringskälla, har växt kraftigt, och i slutet av 1999 var cirka 750 företag noterade på Euro.NM-nätet (som består av de nya marknaderna i Paris, Frankfurt, Amsterdam, Bryssel och Milano), EASDAQ och AIM.

7. BÄTTRE FUNGERANDE ARBETSMARKNADER

I 1999 års allmänna riktlinjer för den ekonomiska politiken rekommenderas att *den integrerade fördelade strategi som anges i riktlinjerna för sysselsättning bör genomföras snabbt och öppet fullt ut*. I synnerhet betonas det att *[i] politiken bör ha effekt på såväl efterfrågan på som utbudet av arbetskraft genom att det förebyggande tillvägagångssättet i riktlinjerna för sysselsättning tillämpas och [ii] skatte- och bidragssystemen bör ses över och anpassas så att de aktivt främjar anställningsbarhet och skapande av sysselsättning*. Dessutom uppmuntras *arbetsmarknadens parter att modernisera organisationen av arbetstiden och att se till att eventuella generella arbetstidsförkortningar inte leder till att enhetsarbetskostnaderna ökar samtidigt som man beaktar det framtida behovet av ett ökat arbetskraftsutbud* (Se faktaruta 9 för länderspecifika rekommendationer).

7.1 Övergripande trender

Inom EU som helhet förbättrades situationen på arbetsmarknaden under 1999 efter hand som ekonomin återhämtade sig. Arbetslösheten sjönk till 8,8 % i januari 2000, vilket är den lägsta nivån sedan juni 1992, och sysselsättningstillväxten beräknas fortsätta att vara kraftig under de två närmaste åren. Med historiska mått verkar tillväxtens sysselsättningsinnehåll under 1990-talet vara hög med en BNP-tillväxt under 1990-talets mest expansiva fas som är jämförbar med den BNP-tillväxt som uppnåddes under 1980-talet, men där sysselsättningen nu ökar i snabbare takt. Som en följd av detta verkar arbetsproduktivitetens tillväxt att ha dämpats.

Det måste betonas att situationen skiljer sig åt mellan och till och med inom de olika medlemsstaterna (se diagram 8 och 9). Vissa länder - Danmark, Luxemburg och Nederländerna - har kunnat mäta sig med och överträffa USA när det gäller att uppnå kraftig sysselsättningstillväxt och låg arbetslöshet. I Danmark, Spanien, Irland, Nederländerna, Finland och Förenade kungariket ger den mycket markanta arbetslöshetsminskningen under de senaste åren starka indikationer på en minskning av den strukturella arbetslösheten med tanke på den relativt måttliga lönetillväxten i detta skede av konjunkturcykeln. Samtidigt som den ökade sysselsättningen delvis beror på det fördelaktiga makroekonomiska klimatet har även vissa medlemsstaters politik spelat en viktig roll, och då särskilt när det gäller strukturreformer på arbetsmarknaderna som bland annat innebär att tonvikten har flyttats över från bidragsberoende till ett förebyggande synsätt som baseras på aktiva arbetsmarknadsåtgärder. Fördelarna med omfattande reformer är tydligast när det gäller Danmark, Nederländerna och Förenade kungariket.

Det finns dock fortfarande stor anledning till oro. Den låga sysselsättningsnivån begränsar EU:s tillväxtpotential och underminerar den långsiktiga hållbarheten i de offentliga finanserna. I takt med att den konjunkturmässiga arbetslösheten har minskat har det dessutom uppstått ett ökat lönetryck i ett antal medlemsstater, även om det hittills har varit måttligt. Den strukturella arbetslösheten är fortfarande alldeles för hög, i synnerhet i de stora länderna i euro-området. Dessutom är arbetslösheten starkt koncentrerad till eftersatta samhällen, kvinnor, ungdomar och lågutbildade. Det finns stora regionala skillnader i arbetslösheten mellan flera medlemsstater, i synnerhet när det gäller Belgien, Spanien, Italien och Tyskland. Cirka hälften av den totala arbetslösheten är fortfarande långsiktig, vilket är betecknande för problemets strukturella karaktär (se diagram 10). Andelen långtidsarbetslösa uppgår i genomsnitt till 50 % av de arbetslösa i euro-området och är mycket högre i flera av de medlemsstater som har särskilda strukturella problem

på arbetsmarknaden. Mycket återstår att göra, i synnerhet i Belgien, Tyskland, Grekland, Spanien och Italien.¹³

När det gäller åtgärder för att förbättra arbetsmarknadernas funktion har framstegen på det hela taget varit måttliga när de jämförs med strukturreformerna på produkt- och kapitalmarknaderna och konsolideringen av de offentliga finanserna. Därför är det viktigt att betona strukturreformernas och de aktiva åtgärdernas roll när det gäller att höja sysselsättningsnivån och sänka den strukturellt betingade arbetslösheten. Betydande framsteg inom detta område skulle utgöra ett viktigt bidrag för att förbättra EU:s långsiktiga tillväxtpotential samt främja social integration.

7.2 Aktiva arbetsmarknadspolitiska åtgärder - betydande framsteg

Enligt den gemensamma sysselsättningsrapporten 1999¹⁴ har många medlemsstater gjort avsevärda framsteg när det gäller att anlägga ett förebyggande synsätt i fråga om ungdomsarbetslöshet och långtidsarbetslöshet på basis av de aktiva arbetsmarknadspolitiska åtgärderna i linje med sysselsättningsriktlinjerna. Genom att utbildning och anställningsbarhet förbättras, och genom att de arbetslösas kontakt med arbetsmarknaden underlättas kan denna politik bidra avsevärt till att minska den strukturella arbetslösheten. Den kan naturligtvis också innefatta kostnader för omflyttning och administration, och åtgärderna måste inriktas på dem som har svårast att ta sig in på arbetsmarknaden. När det gäller Sverige, där aktiva arbetsmarknadspolitiska åtgärder har varit en viktig del i den ekonomiska politiken under flera decennier, ökade omfattningen av de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna snabbt när arbetslösheten steg i början av 1990-talet. På senare tid har omfattningen av dessa åtgärder minskats till att omfatta 3 % av arbetskraften och sammansättningen har ändrats till förmån för arbetsmarknadsutbildning i syfte att förbättra programmets effektivitet. I Frankrike, där programmet "Nya tjänster – arbetstillfällen för unga" hade skapat 200 000 arbetstillfällen fram till juni 1999, finns det risk för höga effektivitetsförluster och omflyttningskostnader, särskilt i takt med att den ekonomiska tillväxten återhämtar sig.

Vissa medlemsstater har kombinerat aktiv arbetsmarknadspolitik med en bedömning av kriterier för hur länge och till vem bidrag skall betalas ut samt ökat de aktiva åtgärdernas effektivitet genom att anpassa programmen efter individuella behov. Nyligen genomförda reformer i Spanien och Förenade kungariket ger exempel på denna övergång från passiva till aktiva åtgärder. I Danmark och Nederländerna är de aktiva åtgärderna klart anpassade efter de individuella behoven. I Finland har kvaliteten på arbetsförmedlingstjänsterna förbättrats liksom resultaten i form av aktivering av arbetslösa ungdomar och långtidsarbetslösa.

Andra länder måste dock fortfarande göra betydande framryckningar om de skall uppfylla de kvantitativa mål som fastställts på medellång sikt när det gäller de aktiva åtgärderna i sysselsättningsriktlinjerna. I Belgien, Grekland och Italien befarar man förseningar när det gäller att genomföra förebyggande åtgärder för ungdomar och långtidsarbetslösa, medan det i viss utsträckning saknas påtagliga framsteg i Tyskland. I Portugal behövs det fortfarande ett lämpligt bidragssystem till stöd för de aktiva åtgärderna.

¹³ När det gäller Irland finns det bara uppgifter om långtidsarbetslösheten fram till 1997. De nationella uppskattningarna tyder dock på att den långtidsarbetslösheten i procent av den totala arbetslösheten föll avsevärt under 1998.

¹⁴ I den gemensamma rapporten om sysselsättningen 1999 presenteras en detaljerad bedömning av sysselsättningsriktlinjernas genomförande. Resultaten från denna bedömning ledde till att länderspecifika rekommendationer utfärdades och antogs av rådet i slutet av 1999. Den aktuella rapporten kompletterar denna bedömning och fokuserar på de rekommendationer som gjordes i de allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken för 1999.

7.3 Skattetrycket på arbete – många reformer för att minska skatten på arbete

En majoritet av medlemsstaterna har minskat inkomstskatten och socialförsäkringsavgifterna på arbete och dessa minskningar har ofta omfattat den nedre delen av löneskalan. Dessa insatser har pågått sedan mitten av 1990-talet och har lett till en blygsam minskning av det direkta skattetrycket på arbete (se effektiv skattesats på arbete i tabell 7). Ett antal medlemsstater har antagit eller aviserat ytterligare minskningar inom detta område. Åtgärder för att minska skattetrycket på arbete har nyligen vidtagits eller aviserats i Tyskland, Irland, Italien, Österrike, Finland och Sverige, och dessutom har minskningar inriktats på den nedre delen av löneskalan i Belgien, Danmark, Grekland, Spanien, Frankrike, Italien, Nederländerna och Förenade kungariket. I många medlemsstater är skatte- och bidragssystemen en hämmande faktor för den kvinnliga arbetskraften. I flera medlemsstater lägger skattesystemen hinder i vägen för kvinnornas deltagande på arbetsmarknaden, till exempel genom att hushållens andrainkomst drabbas av höga marginalsatser.

Denna övergripande minskning av det direkta skattetrycket på arbete har i huvudsak finansierats genom att bördan har flyttats över till indirekta skatter, till exempel moms eller energi- och miljöskatter. I linje med ytterligare redan aviserade skattereformer beräknas till och med skattekillen för arbete att minska under de närmaste åren.

7.4 Bidragssystemen - få övergripande framsteg trots goda resultat i vissa länder

En hög nivå på arbetslöshetsersättningen kombinerad med långvaraktighet och generösa kvalificeringsregler för de bidragsberättigande samt förvaltning av bidragssystemen tenderar att underminera motiven till att söka jobb eller delta i aktiva arbetsmarknadsprogram (se tabell 13). I vissa medlemsstater finns det risk att de arbetslösa blir beroende av bidragssystem längre än nödvändigt. Utöver detta används ofta andra bidragssystem – förtidspensionering eller särskilda system för funktionshindrade – istället för arbetslöshetsersättning med liknande eller värre resultat i form av bristande deltagande på arbetsmarknaden och minskat utbud av arbetskraft. I ett antal medlemsländer är en stor del av befolkningen långsiktigt beroende av bidrag, bland annat i några länder som har låga officiella arbetslöshetsiffror, till exempel Danmark och Nederländerna.

Några länder har inlett en systematisk översyn av bidragssystemen och har börjat genomföra betydande reformer. Gemensamma nämnare för dessa reformer är bland annat att man skall ta itu med skatte- och bidragssystemets kombinerade effekter på incitamentsstrukturerna, strama upp kriterierna för bidragsberättigande och kraven på att ta tillgängliga arbeten samtidigt som bidragen skall vara mer beroende av deltagande i aktiva arbetsmarknadsprogram för att förbättra anställningsbarheten samt införa sysselsättningsanknutna bidrag och skattelättnader. Förenade kungarikets arbetsmarknadsreformer har nått långt inom detta område och även Nederländerna planerar att införa skattelättnader för arbetande låginkomsttagare, även om det är alldeles för tidigt att göra en fullständig bedömning av dessa system. Danmark är ett positivt exempel på att man har stramat upp kraven avsevärt på att ta tillgängliga arbeten för att komma ifråga för arbetslöshetsersättning och socialhjälp i kombination med bättre utbildnings- och fortbildningsmöjligheter.

Bortsett från detta fåtal länder – där reformerna har gett resultat i form av avsevärda minskningar av den strukturella arbetslösheten – har reformerna vad gäller bidragssystemen än så länge varit mycket blygsamma och splittrade. Hittills har det inte genomförts några betydande reformer i Tyskland eller Belgien (där arbetslöshetsförsäkringen fortfarande är av obegränsad varaktighet för vissa kategorier av arbetstagare, även om regeringen håller på att se över detta). Reformerna är under övervägande i Italien, men de har stött på politiska och ekonomiska hinder. Efter Finlands åtgärder för att återhämta sig från den senaste lågkonjunkturen har ansträngningarna att se över bidragssystemen varit svaga.

7.5 Arbetsorganisation och flexibilitet - små men otillräckliga framsteg

Vissa framsteg har gjorts när det gäller att modernisera arbetsorganisationen. Ett antal medlemsstater har vidtagit åtgärder för att underlätta deltidsarbete medan begränsade framsteg har gjorts i några medlemsstater när det gäller flexibla och årsbaserade arbetstidssystem. Framsteg inom dessa områden är också viktigt för att främja jämställdheten mellan könen. Dessutom har några medlemsstater vidtagit åtgärder för att underlätta kvinnors deltagande på arbetsmarknaden, t.ex. förbättrad barnomsorg, även om ytterligare åtgärder krävs. Mycket lite har gjorts för att ta itu med problemen med oflexibla lagar om anställningsskydd och överdrivna kostnader i samband med uppsägningar i vissa medlemsstater, vilket har en tendens att avskräcka företag från att anställa ny tillsvidareanställd personal. Att arbetskraftskostnaderna inte har anpassats till de betydande regionala produktivitetsskillnaderna i vissa medlemsstater, i synnerhet i Belgien, Tyskland, Spanien och Italien, är betecknande för den allmänna bristen på flexibilitet på arbetsmarknaden. Mycket lite tyder på att arbetsmarknadens parter har vidtagit åtgärder i den utsträckning som krävs för att svara mot uppmaningen i 1999 års allmänna riktlinjer för den ekonomiska politiken och i sysselsättningsriktlinjerna om att förhandla fram avtal på alla nivåer om att modernisera arbetsorganisationen.

Inga betydande reformer av lagarna om anställningsskydd har noterats i Belgien, Tyskland eller Italien, men i Frankrike har de stramats åt något. I Spanien är andelen tillfälliga kontrakt fortfarande hög och ytterligare minskningar av kostnaderna i samband med uppsägningar krävs. I Portugal finns det också anledning att oroa sig över andelen tillfälliga kontrakt samt över bristen på framsteg när det gäller flexibilitet och kostnader i samband med uppsägningar. I Grekland finns det ny lagstiftning om deltidsarbete och flexibel arbetstid men den är ännu inte helt genomförd. I Österrike har det inte gjorts någon betydande modernisering av arbetsorganisationen.

FAKTARUTOR

Faktaruta 1: 1999 års länderspecifika rekommendationer beträffande de offentliga finanserna

Belgien: 1) Uppfyll 1999 års mål för det offentliga underskottet på 1,3 % av BNP under 1999. 2) Se till att den årliga reala ökningstakten beträffande de primära utgifterna håller sig inom de 1½ % som angavs som gräns i stabilitetsprogrammet. 3) Upprätthåll ett primärt överskott på 6 % av BNP under kommande år. 4) Förnya "samarbetsavtalet" mellan centralregeringen, regionerna och gemenskaperna.

Danmark: 1) Försök att upprätthålla ett kraftigt offentligt överskott 1999, i linje med det planerade överskottet på 2,5 % av BNP. 2) Fortsätt ansträngningarna att på medellång sikt minska snedvridningarna i skattesystemet (bl.a. inom ramen för det s.k. "Whitsunpaketet").

Tyskland: 1) Iakttä under 1999 målet på 2 % av BNP för det offentliga underskottet. 2) Gör snabbare framsteg mot det medelfristiga målet för underskottet om uppgången i ekonomin år 2000 blir större än förväntat. 3) Skattereformen, som innebär att skattesatserna sänks samtidigt som skatteunderlaget breddas, bör också leda till en faktisk förenkling av skattelagstiftningen.

Grekland: 1) Uppnå målet för 1999 för det offentliga underskottet på 1,9 % av BNP. 2) Sikta på en ytterligare minskning av underskottet år 2000, vilket underlättas av att de primära löpande utgifterna som andel av BNP minskar. 3) Öka skattesystemets effektivitet ytterligare genom att bekämpa skatteplanering och skattefusk. 4) Reformera den offentliga sektorn.

Spanien: 1) Uppnå målet för det offentliga underskottet på 1,6 % av BNP. 2) Bekräfta i budgeten för 2000 målet för det offentliga underskottet på 1 % av BNP. Sträva åt finanspolitiken om tecken på överhettning skulle uppstå. 3) Förstärk kontrollen över de offentliga utgifterna. Övervaka noga och respektera fullt ut den existerande interna stabilitetspakten mellan regionerna och staten.

Frankrike: 1) Uppnå målet för det offentliga underskottet på 2,3 % av BNP. 2) Begränsa de offentliga utgifterna under 1999 och efterföljande år. 3) Använd den förväntade förbättringen av den ekonomiska aktiviteten år 2000 och därefter till att försöka uppnå det medellångsiktiga målet för underskottet enligt det gynnsamma scenariot i Frankrikes stabilitetsprogram.

Irland: 1) Sträva åt ekonomin genom att på lämpligt sätt använda finanspolitiken om tecken skulle uppstå på att löneinflationen fortsätter att öka. 2) Minska den offentliga konsumtionens ökningstakt från den volymökning på uppskattningsvis 5 % som ägde rum 1998 till 2 % 2001.

Italien: 1) Undvik varje betydande avvikelse från målet för det primära överskottet och begränsa varje försämring av det primära överskottet till vad som är motiverat på grund av de automatiska stabilisatorernas funktion. Uppnå målet för det totala underskottet på 2 % av BNP, vilket underlättas av lägre räntebetalningar. 2) Sträva efter att återskapa det primära överskottet på 5,5 av BNP med budgeten för år 2000. 3) Strikt begränsa de löpande primära offentliga utgifterna under 1999 och efterföljande år. 4) Ompröva reformen av pensionssystemet.

Luxemburg: 1) Övervaka noggrant de offentliga utgifterna. 2) Fortsätt de strukturella reformerna, särskilt vad gäller socialförsäkringssystemet.

Nederländerna: 1) Uppnå målet för det offentliga underskottet på 1,3 % av BNP. 2) Betrakta som minimimål den mycket begränsade minskning av underskottet till 1,1 % av BNP år 2002 som anges i det försiktiga scenariot i stabilitetsprogrammet.

Österrike: 1) Uppnå målet för det offentliga underskottet på 2 % av BNP 1999 genom strikt begränsning av de offentliga utgifterna. 2) Överträffa de mål för de offentliga finanserna som anges i stabilitetsprogrammet och säkerställ att den offentliga skulden som andel av BNP kontinuerligt sjunker. 3) Genomför betydande nedskärningar på utgiftssidan.

Portugal: 1) Säkerställ att målet för det offentliga underskottet på 2,0 % av BNP uppfylls. 2) Ägna de primära löpande utgifterna särskild uppmärksamhet, särskilt sjuk- och hälsovårdskostnaderna och de offentliganställdas löner. 3) De strukturella reformerna som har direkt effekt på de offentliga finanserna och som anges i stabilitetsprogrammet bör snabbt genomföras. 4) Inled partnerskap mellan den privata och offentliga sektorn inom sjuk- och hälsovårdssystemen och se över de kriterier som skall vara uppfyllda för att ge en person rätt till pension.

Finland: 1) Öka det offentliga överskottet ytterligare så att det tryck som den snabbt åldrande befolkningen kommer att innebära för socialförsäkringssystemen kan bemästras. 2) Prioritera att minska underskottet i statens finanser. 3) Grunda den fortsatta konsolideringen av de offentliga finanserna på en minskning av de offentliga utgifterna. 4) Strikt följa de årliga tak för statens utgifter för perioden 2000–2002 som anges i stabilitetsprogrammet.

Sverige: 1) Håll fast vid den politik som tillkännagivits, eftersom regeringens mål om växande överskott i de offentliga finanserna därigenom förväntas uppnås. 2) Säkerställ att den strikta utgiftskontroll som prognoserna för de offentliga finanserna är mycket beroende av upprätthålls. 3) Försök hitta sätt att ytterligare minska skattetrycket.

Förenade kungariket: 1) Följ utgiftsplanerna strikt, så att regeringens regler för de offentliga finanserna kan följas, samt det medelfristiga målet om att ha offentliga finanser som i stort sett är i balans 1999/2000. 2) Snabbt vidta åtgärder för att rätta till situationen om det skulle visa sig att de offentliga finanserna försämras, utan att detta kan förklaras av konjunktursituationen.

	Faktaruta 2: Den senaste utvecklingen beträffande de offentliga pensionssystemen
B	Den nya regeringen och arbetsmarknadens parter överväger att bygga vidare på de viktiga reformer för privatanställda som infördes 1997 så att även offentliganställda och egenföretagare omfattas. Man överväger även att främja privata pensionsfonder.
DK	Omvandlingen av ett till stora delar ofonderat system till ett system med ett betydligt större inslag av fondering har pågått under ett antal år. 1999 permanentades ett tillfälligt bidrag till ATP-systemet (ett system för kompletterande pensioner) på 1 % av genomsnittslönen och reglerna för förtidspensionering stramades upp.
D	Att reformera pensionssystemet stod mycket högt på den politiska dagordningen. Det beslutades om en skatteomläggning som innebär att ökade intäkter från energiskatter delvis väger upp minskade avgifter till pensionssystemet från arbetstagare och arbetsgivare. Det beslutades även om förändringar för 2000/2001 som innebär att ökningarna av de offentliga pensionerna kopplas till inflationen snarare än nettolönernas utveckling. Viktiga reformer som det beslutades om 1998 och som skulle ha trätt i kraft 1999 sköts dock upp två år av den nya regeringen i väntan på viktiga reformer som skall aviserats under 2000.
EL	En reformstrategi i två faser aviserades 1998. Den första fasen gällde främst organisationen och innebar till exempel att ett enda socialförsäkringsnummer infördes. Den andra fasen kräver en större omstöpning av det offentliga pensionssystemet och kan medföra att pensionsåldrarna i olika pensionssystem konsolideras, att avgifter och pensionsrättigheter anpassas till hållbara nivåer och att ett obligatoriskt pensionssystem för yrkesarbetande införs. Några åtgärder inom ramen för den andra fasen har ännu inte aviserats.
E	Viktiga reformer genomfördes 1997 (på grundval av den så kallade "Pacto de Toledo" från 1995) som innebar att det offentliga pensionssystemet blev mer hållbart. Ytterligare reformer planeras för 2000. Dessa måste omfatta åtgärder för att höja den effektiva pensionsåldern och för att göra förtidspensionering mindre attraktivt samt omfatta särskilda pensionssystem (till exempel sådana som täcker egenföretagare och jordbruksarbetare). År 2000 kommer minimipensionerna att höjas med mellan 5,4 och 16 procent beroende på vilken typ av pension det gäller, men i genomsnitt med endast något mer än 5,4 procent. För att hantera problemet med att befolkningen blir allt äldre har det år 2000 skapats en reserv i en socialförsäkringsfond. Den ursprungliga fondens värde uppgår till motsvarande 0,1 % av BNP och enligt det spanska stabilitetsprogrammet är regeringen fast besluten att ytterligare öka denna fondreserv.
F	Efter det att de reformer som antogs 1997 hade avbrutits lades en rapport fram 1999 som skulle ligga till grund för den dialog mellan myndigheterna och arbetsmarknadens parter som nu pågår. Reformerna planeras till 2000 och kan komma att omfatta åtgärder för att höja den effektiva pensionsåldern, behandla frågan huruvida särskilda pensionssystem behöver anpassas till det "allmänna systemet" och om den reservfond inom socialförsäkringssystemet som skapades genom 1998 års budget eventuellt behöver förstärkas.
IRL	I maj 1998 utarbetade regeringen sina planer på att skapa ett fullt utvecklat pensionssystem. Som en del av 1999 års budget kommer en årlig avsättning på motsvarande 1 % av BNP att göras för att på förhand fondera medel som skall täcka framtida kostnader för offentliga pensioner. Denna fond kompletterades med en del av intäkterna från privatiseringen av det statliga telekommunikationsföretaget. En annan del av intäkterna användes till att köpa ut statens framtida pensionsskulder för dem som var anställda i företaget före privatiseringen.
I	Ett antal reformer under 1990-talet (den senaste ägde rum 1997) har bidragit till att på medellång sikt stabilisera pensionsutgifterna som andel av BNP, men andelen är fortfarande hög. De största bristerna med de tidigare reformerna är att de innebär alltför långa övergångsperioder, är "alltför" generösa och skapar osäkerhet om framtida reformer. Inga reformer genomfördes under 1999.
L	Reformer genomfördes 1998 för att anpassa pensionssystemet för nya offentliga tjänstemän till det som gäller den privata sektorn.
NL	Eftersom pensionssystemet redan till stor del bygger på fondering hanteras effekten av att befolkningen blir allt äldre genom en minskning av den offentliga skulden och åtgärder för att öka sysselsättningsgraden.

A	Omfattande reformpaket antogs 1993 och mer nyligen 1998. I den senaste reformen behandlades incitamenten för förtidspensionering, reglerna för att beviljas handikappension stramades upp och pensionssystemet för offentliga tjänstemän anpassades till det allmänna systemet. Dessutom infördes en årlig anpassningsformel som justerar för den ekonomiska effekten av ökad förväntad livslängd. Denna tillämpades dock varken 1998 eller 1999 och frågan måste tas ställning till år 2000.
P	En ny ramlagsstiftning lades fram av den nya regeringen i slutet av 1999 som svar på en vitbok från 1999. Reformerna förväntas därför antas under 2000. Dessa måste bland annat behandla skapandet av ett avgiftsbaserat obligatoriskt system för kompletterande pensionsskydd och ta sig an frågan om förtidspensionering.
FIN	Under 1999 nådde arbetsmarknadens parter en överenskommelse om åtgärder för att skjuta upp förtidspensioneringar och att förlänga det aktiva deltagandet på arbetsmarknaden. I kombination med ett stort primärt offentligt överskott kommer detta att göra det lättare att klara av ökade åldersrelaterade utgifter under de kommande åren. Frågor om de befintliga offentliga pensionssystemens långsiktiga hållbarhet kvarstår dock och det kommer antagligen att krävas ytterligare reformer för att åtgärda obalanser där de uppstår.
S	De reformer som antogs 1998 håller nu på att fasas in. Inslaget av fondering ökar. Dessutom upprättas en närmare koppling mellan inbetalda medel och de förmåner som erhålls och indexeringsbestämmelserna anpassades.
UK	Beräkningar som offentliggjordes 1999 visar att situationen för Förenade kungarikets offentliga finanser är generellt hållbar på lång sikt. Förslag till omfattande reformer lades fram i slutet av 1998 och antogs 1999. Genom dessa infördes en "minimiinkomstgaranti" och SERPS ("state earnings related pension scheme") ersattes av ett system som ger ytterligare ett fast pensionsbelopp.

Faktaruta 3: Skattereformer i EU-länderna					
	Socialavgifter	Inkomstskatt för privatpersoner	Företagsskatt och kapitalinkomstskatt	Konsumtions-skatter	Övriga skatter (energiskatter, miljöskatter)
B	Sänkning av socialavgifterna, särskilt för de lågavlönade.			Sänkning av mervärdesskatten på arbetsintensiva tjänster.	
DK¹⁾	Det tillfälliga bidraget till systemet för kompletterande pensionsskydd permanentas.	Minskning av marginalskatterna för låginkomsttagare.	Förenkling av skattereglerna för enskilda aktieinnehav. En skatt på 5 % på pensionsfonders avkastning på aktier har införts. Gradvis minskning av avdragsmöjligheterna för räntebetalningar på bostadslån (1999–2001).		Ökning av energiskatterna.
D²⁾	Minskning om 0,8 procentenheter av socialavgifterna till pensionssystemet.	Generell minskning av inkomstskatterna. Den lägsta marginalskatten sjunker från 25,9 % till 19,9 %; den högsta från 53 % till 48,5 %. Grundavdraget höjs.	Företagsskattesatsen sänkt till 25 % (från 40 % och 30 % för icke utdelad respektive utdelad vinst). Ingen beskattning av realisationsvinster när innehav säljs mellan företag.		Miljöskatter har införts under 1999 och kommer att öka gradvis för att finansiera minskningar av socialavgifterna.
EL	Minskning av arbetsgivaravgifterna (50 %) för nyansställda.	Skattesänkningar för låginkomsttagarna.	Skattelättnader för riskkapital.		
E	Riktade minskningar av socialavgifterna för avtal om tillsvidareanställning (0,2 procentenheter för arbetsgivarna, 0,05 procentenheter för arbetstagarna (2000)).	Minskning (8 procentenheter) av de högsta marginalskatterna. Höjning av grundavdraget (1999).	Ingen källskatt på värdepapper. Skatteincitament för riskkapital.		
F	Sänkning av arbetsgivaravgifterna i den nedre delen av löneskalan.		Skatteincitament för nystartade innovativa företag.	Lägre mervärdesskattesats för husreparationer och hushållstjänster.	Höjning av miljöskatterna för att finansiera en minskning av arbetstiden.
IRL		Minskning av den högsta skattesatsen (från 46 till 44 %) och av	Skattelättnader och lägre skattesatser för realisationsvinster	Ökning av de indirekta skatterna på tobak.	

		normalskattesatsen (24 till 22 %). Ökning av grundavdraget.	på riskkapital.		
I	Nedsatta socialavgifter för nyanställda och låginkomsttagare.	Skattesatsen i klass 2 ned 1 procentenhet (från 27 till 26 %).	Förbättrade incitament att kapitalisera vinster. Incitament för riskkapital.	Lägre mervärdes-skattesatser för arbetsintensiva tjänster.	
L				Lägre mervärdes-skattesatser för vissa arbets-intensiva tjänster.	
NL³⁾	Minskning av socialavgifterna för låginkomsttagare.	Höjning av grundavdraget. Minskning av de direkta skatterna på arbetsinkomster (2001).		Lägre mervärdes-skattesatser för vissa arbets-intensiva tjänster. Höjning av mervärdesskatten (1,5 procent-enheter – 2001).	
P	Harmonisering av socialavgifterna för egenföretagare och anställda.				
A		Ökning av skatteavdraget för barnfamiljer. Lägre skattesatser för låg- och medel-inkomsttagare.			
FIN⁴⁾	Minskning av socialavgifterna.	Skattesatserna minskade med 1,5 procentenheter 1997-99. Ytterligare minskningar planerade till 2000–2003.	Skattesatserna höjda från 28 till 29 % 2000.		Ökning av energi- och miljöskatterna under 1999.
S		Sänkning av inkomstskatterna 1999 och 2000. Ytterligare minskningar planerade till 2000-2001.	Företagsskatten skall minska under 2000. Skattelättnader 2000–01. Kupongskatt på utdelningar till utländska företag delvis avskaffade.		Ökning av energiskatte-erna under 2000.

UK	Minskning av socialavgifterna för låginkomsttagare. Minskning av arbetsgivaravgifterna med 0,3 procentenheter (2001).	Höjt grundavdrag och minimiinkomstgaranti (Working Families Tax Credit) för förvärvsarbetande .			Klimatförändringsavgift för att finansiera minskningarna av socialavgifterna.
<p>1) Detta hänför sig till skattereformen från 1998, det så kallade "Whitsunpaketet", som antogs i juni 1998 och som stegvis håller på att genomföras under perioden 1999–2002.</p> <p>2) Lagen om skattelättnader 1999/2000/2002. En ytterligare minskning av skattetrycket planeras för 2003, med en minskning av grundskattesatsen till 17 % och av den högsta skattesatsen till 45 %. Grundavdragen kommer också att höjas.</p> <p>3) Enligt det nederländska stabilitetsprogrammet (1999 års uppdatering) skall skattesystemet ha setts över till 2001.</p> <p>4) Minskningen av inkomstskatten för privatpersoner skall delvis finansieras genom högre kapital-, företags-, energi- och miljöskatter.</p> <p>Källa: Kommissionen.</p>					

Faktaruta 4: 1999 års länderspecifika riktlinjer för de strukturella reformerna av produktmarknaderna

Belgien: 1) Förbättrade resultat i genomförandet av direktiven om den inre marknaden, särskilt på telekommunikations- och transportområdet. 2) Ytterligare öppnande av nätverksamheterna (telekommunikationer, posttjänster, energi och transporter).

Danmark: 1) Striktare och kraftfullare tillämpning av de befintliga konkurrensbestämmelserna. 2) Införande av konkurrensutsatt anbudsinfordran vid offentlig upphandling av tjänster. 3) Reformerna inom elsektorn bör genomföras utan dröjsmål. 4) Ytterligare översyn av liberaliseringen av affärernas öppettider.

Tyskland: 1) Genomförandet av inre marknadsåtgärderna bör förbättras på området för offentlig upphandling. 2) Fortsatt minskning av de statliga stöden. 3) Ökade insatser för liberalisering av tjänster, även inom detaljhandeln. 4) Registreringsförfaranden för att starta små och medelstora företag bör påskyndas ytterligare.

Grekland: 1) Förbättrade resultat i genomförandet av inre marknadsåtgärderna, särskilt vad gäller offentlig upphandling. 2) Ihärdiga ansträngningar för att privatisera statsägda företag. 3) Minskning av ytterligare administrativa krav vid registrering av nya företag. 4) Stimulera företagen att investera i FoU.

Spanien: 1) Genomförandet av inre marknadsdirektiven bör förbättras, särskilt på transportområdet. 2) Minskning av sektorspecifika statliga stöd. 3) Avreglering inom detaljhandeln. 4) Minskning av antal förfaranden och tidsåtgång vid registrering av företag. 5) Fortsatt arbete för att främja innovationer inom industrin. 6) Stärkt konkurrenspolitik.

Frankrike: 1) Förbättrat genomförande av inre marknadsdirektiven, särskilt när det gäller telekommunikationer. 2) Reducerat statligt stöd till undsättning och omstrukturering och ökad inriktning på allmänna åtgärder. 3) Snabbare framsteg i avregleringen av nätverksamheterna, särskilt inom energisektorn. 4) Noggrann övervakning av åtgärder för att förenkla formaliteter och uppmuntra innovation.

Irland: 1) Ökad takt i inhämtandet av eftersläpningen i införlivandet av inre marknadsåtgärderna, särskilt inom transportsektorn. 2) Konkurrensmyndigheten bör ges befogenhet att säkerställa att fördragets artiklar 85 och 86 iakttas. 3) Initiativ bör övervägas för att främja konkurrensen inom telekommunikations-, elektricitets- och gassektorerna samt inrikes och utrikes transporter. 4) Skapa incitament för riskkapital, lokal FoU och offentlig medverkan för att öka FoU-satsningarna.

Italien: 1) Ytterligare framsteg krävs i införlivandet av inre marknadsåtgärderna, särskilt på områden som transporter och offentlig upphandling. 2) Minskning av statligt stöd utanför jordbrukssektorn och förbättring av stödets allmänna struktur. 3) Liberaliseringen av transportsektorn bör intensifieras. 4) Minskning av antalet förfaranden och tidsåtgången vid etablering av nya företag.

Luxemburg: 1) Snabbare genomförande av inre marknadsåtgärderna, särskilt på telekommunikations- och transportområdena. 2) Utvärdering av regionalstödens nödvändighet och ändamålsenlighet. 3) Ett avskaffande av prisregleringssystemet och en övergång till en aktivare konkurrenspolitik bör övervägas.

Nederländerna: 1) Snabbare införlivande av inre marknadsåtgärderna, särskilt på transportområdet. 2) Noggrann uppföljning av genomförandet av åtgärderna för att intensifiera konkurrensen och undanröja hinder för nyföretagande. 3) Ökad takt i liberaliseringen av den offentliga transportsektorn. 4) Översyn av markanvändningsbestämmelsernas effekter på effektiviteten i detaljhandeln.

Österrike: 1) Ökad takt i införlivandet av inre marknadsåtgärderna när det gäller transporter och offentlig upphandling. 2) Reformen av 1988 års konkurrenslag och skapandet av en oberoende konkurrensmyndighet bör påskyndas. 3) Fortsatta reformer av de offentliga tjänsterna och påskyndad avreglering av allmännyttiga tjänster. 4) En ytterligare avreglering av affärernas öppettider bör övervägas. 5) Fortsatta och utvidgade initiativ för att förenkla förfarandena vid bildandet av nya företag. 6) Uppnående av målet att öka FoU-utgifterna.

Portugal: 1) Snabbare införlivande av inre marknadsåtgärderna, särskilt på områdena offentlig upphandling, telekommunikationer och transporter. 2) Minskning av omstrukturingsstöd och branschspecifika stöd. 3) Konkurrensåtgärderna bör göras förenliga med EU-lagsåtgärderna. 4) Fortsatt liberalisering av nätverksamheterna. 5) Utvärdering av den lag som inskränker beviljandet av tillstånd till stora butiker. 6) Minskade administrativa krav vid företagsbildning. 7) Förbättring av den innovativa verksamheten.

Finland: 1) De nationella myndigheterna bör ges befogenhet att övervaka efterlevnaden av artiklarna 81 och 82 i EG-fördraget. 2) Noggrann övervakning av områden där offentliga och privata företag konkurrerar och fortsatta ansträngningar för att skapa goda konkurrensförhållanden på dessa områden.

Sverige: 1) Den svenska konkurrensmyndigheten bör ges befogenhet att övervaka efterlevnaden av artiklarna 81 och 82 i EG-fördraget. 2) Förbättrad effektivitet i den offentliga sektorn. 3) Ytterligare åtgärder för att öka konkurrensen och för att främja nya företags inträde på området för allmännyttiga tjänster. 4) Översyn av regleringar som minskar konkurrensen inom detaljhandeln.

Förenade kungariket 1) Förbättrade resultat när det gäller inre marknadslagstiftningen, särskilt på transportområdet. 2) Strikt tillämpning av ny lagstiftning som stärker konkurrensmyndighetens befogenheter. 3) Anpassning av skattestrukturen till förmån för små och medelstora företag.

Faktaruta 5: Skillnader i prisnivåer mellan EU:s medlemsstater

Prisspridningen mellan medlemsstaterna (uttryckt som prisvariationskoefficient) minskade under tiden fram till fullbordandet av den inre marknaden från 20,1 % 1985 till 16,2 % 1993. Under perioden 1993-1997 har denna utveckling mot konvergerande priser tappat fart, vilket delvis kan tillskrivas variationer i valutakurserna. 1997 var prisspridningen 14,8 %. Denna uppgift bygger på de relativa prisnivåerna, inklusive moms och punktskatter. Om man i stället utgår från de relativa prisnivåerna exklusive indirekt beskattning blir koefficienten lika med 13,7 %, vilket är högre än den prisspridning på 11% som rapporterats för USA.

Under 1997 var prisnivåerna höga, generellt sett, i de nordiska länderna, Tyskland, Frankrike och Luxemburg, men relativt låga i de sydligare länderna (se följande tabell). Dessa skillnader kan delvis förklaras med hjälp av makroekonomiska faktorer, t.ex. valutakursutveckling, levnadsstandard och indirekta skattesatser. Andra, mer mikroekonomiska, faktorer kan dock också vara av betydelse, t.ex. öppnande för internationell konkurrens och en tidig avreglering av den allmännyttiga sektorn. För att eliminera effekterna av vissa av de makroekonomiska faktorerna ges i det följande diagrammet en regressionsanalys av prisnivåerna före skatt under 1997 i förhållande till BNP per capita i medlemsstaterna. I länder som hamnar ovanför den beräknade regressionslinjen var prisnivåerna högre än vad man kunde förvänta sig med hänsyn till levnadsstandarden. Detta är tydligast för Sverige och Finland. Motsatsen gäller för länder under regressionslinjen.

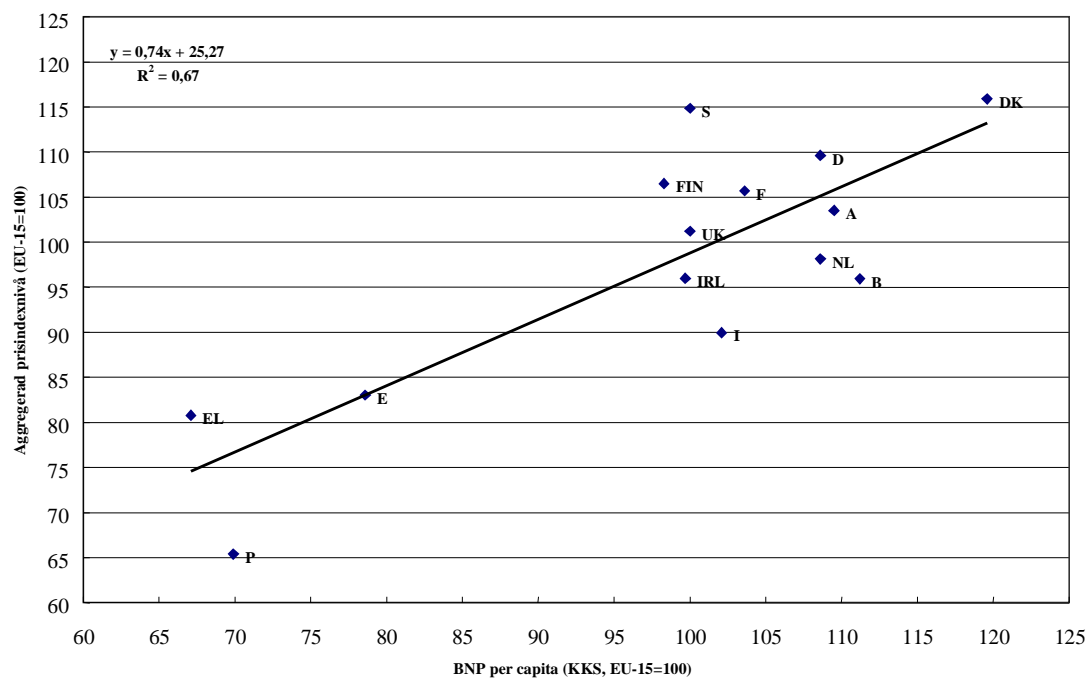
Relativa prisnivåer i EU:s medlemsstater (1997, EU-15 = 100)

	Aggregerade prisinivåers inkl. skatt	Aggregerade prisinivåer exkl. skatt	BNP per capita Löpande marknadspriser (uttryckt i köpkrafts- standard)
B	98	96	111
DK	121	116	120
D	108	110	109
E	81	83	79
EL	80	81	67
F	108	106	104
IRL	96	96	100
I	90	90	102
L	108	111	168
NL	98	98	109
A	104	104	110
P	65	65	70
FIN	109	106	98
S	120	115	100
UK	100	101	100
Prisspridning (EU-15) ¹	14,8 %	13,7 %	ej tillämpligt

¹ Mätt i variationskoefficienter för prisindexnivåer.

Källa: Kommissionen.

Aggregerade prisnivåer (före skatt) och levnadstandard (1997)

Faktaruta 6: Avregleringen av elmarknaderna

Elproduktionen inom gemenskapen svarar för cirka 2 % av BNP och räcker en femtedel av den slutliga efterfrågan på energi (nära hälften om transportsektorn undantas). Den omsätter 165 miljarder euro.

Avregleringen av gemenskapens elmarknad i enlighet med direktiv 96/92 inleddes i februari 1999. Grekland har ett tvåårigt undantag, och två medlemsstater — Belgien och Irland — fick ettåriga undantag och har därför nyligen börjat öppna sina marknader. Till följd av förseningar i införlivandet av direktivet med den nationella lagstiftningen fick både Frankrike och Luxemburg i praktiken undantag från tidsfristen.

Enligt direktivet skall en ökande andel av den inhemska elkonsumtionen fortlöpande öppnas för konkurrens, från cirka 20 % 1999 till 30 % 2000 och cirka 35 % senast 2003. Kommissionen skall utvärdera situationen under de kommande åren och kan komma att föreslå en ytterligare avreglering med verkan från 2006. I praktiken har många medlemsstater redan gått längre än vad som minst krävs enligt direktivet: i Tyskland, Finland, Sverige och Förenade kungariket får alla konsumenter fritt välja elleverantör. I de tre senare av dessa länder infördes avregleringen innan gemenskapslagstiftningen på området antogs.

Avregleringen av gemenskapens elmarknad har skett i en miljö som präglats av sjunkande priser under flera år till följd av minskande energikostnader och tekniska produktionsförbättringar. Den nedåtgående tendensen för elpriserna fortsatte under första halvåret 1999, trots att oljepriserna återhämtade sig. I de flesta medlemsstaterna sjönk medianvärdet av priserna för branschen med minst 3 % jämfört med de tolv föregående månaderna. Även om det är för tidigt att ge ett definitivt omdöme om avreglerings effekter på konsumentpriserna, kan man få vissa indikationer om vad som är att vänta om man ser till utvecklingen i Förenade kungariket: när den fullständiga avregleringen av marknaden trädde i kraft år 1999, sänkte alla distributörer sina priser för att locka nya kunder.

Erfarenheterna från Förenade kungariket tyder också på att farhågorna för att billigare el kommer att medföra större förorening kan vara ogrundade. Koldioxidutsläppen sjönk brant när nya gaseldade kraftverk kom in på marknaden och ersatte äldre och smutsigare koleldade produktionsenheter. Kommissionen fortsätter ändå att övervaka avregleringens miljökonsekvenser och har inlett en undersökning där de sannolika effekterna skall granskas, och då även följderna av en utvidgning av gemenskapen.

Ytterligare arbete återstår när det gäller fastställandet av överföringsavgifter, särskilt för el som leds över nationsgränserna, innan en sann alleuropeisk elmarknad kan uppstå. Kommissionen fortsätter sitt samarbete med nationella tillsynsmyndigheter och producenter på elområdet inom ramen för EU:s regleringsforum för elsektorn i Florens för att nå fram till en tillfredsställande överenskommelse i denna fråga.

Faktaruta 7: Transporter

Även om man bortser från den betydande volym som de transporter står för som företag och privatpersoner utför för egen räkning, omsätter transportsektorn inom EU årligen drygt 500 miljarder euro (se tabell). Detta tyder på en stor outnyttjad potential för förbättringar av den ekonomiska effektiviteten, eftersom en stor del av denna sektor fortfarande är strängt reglerad. Avregleringen och förbättringen av den inre marknadens funktion sker dock fortfarande i små steg.

Vägtransportbranschen kan anses ha avreglerats i stort sett och präglas av en hög nivå på konkurrensen, även över nationsgränserna, sedan de sista restriktionerna för cabotage trafik avskaffades. I Grekland, Italien och Spanien begränsas dock konkurrensen av prisregleringar för transporter inom respektive land. Dessutom gör de internationella transporternas fortsatt ökande betydelse det än mer angeläget att minska potentiellt skadlig skattekonkurrens genom skillnader i dieselavgifterna, så som föreskrevs i kommissionens förslag om energibeskattningen. Detta kan omvittnas av Förenade kungariket som övergav sitt system med energiskatteökningar (den s.k. fuel escalator) till följd av klagomål från vägtransportbranschen. Man behöver även undersöka i vilken utsträckning det krävs mer långtgående harmonisering beträffande arbetstidslagsättning och lastbils skatter.

Omsättning per transportslag 1995 (i miljarder euro)

	Järnväg	Annan land-transport	Sjö-och vatten-vägar	Luft-transporter	Kompl. transporter	Totalt
B	1.54	8.49	1.60	2.46	12.59	26.68
DK	1.05	2.98	4.42	1.37	3.71	13.53
D	10.20	35.80	3.78	7.78	49.42	106.98
E	2.40	14.00	2.00	6.00	13.00	37.40
EL	0.10	4.41	4.15	1.53	3.13	13.32
F	8.00	30.30	3.24	9.96	24.22	75.72
IRL	0.50	1.50	0.20	0.40	0.32	2.92
I	6.40	22.70	3.46	9.37	23.48	65.31
L	0.08	0.40	0.04	0.50	0.25	1.27
NL	2.36	8.91	4.05	5.04	7.67	28.03
A	1.52	6.02	0.22	1.41	8.15	17.32
P	0.29	2.37	1.30	1.63	4.93	10.52
FIN	0.54	3.30	1.69	1.15	3.00	9.68
S	1.30	7.56	2.72	2.04	9.59	23.21
UK	9.07	24.57	4.44	15.06	32.09	85.23
EU-15	45.35	173.31	37.31	65.60	195.55	517.12

Källa: Kommissionen.

När det gäller *kollektivtrafiken* utnyttjar kommunerna i ökande utsträckning upphandlingsförfaranden för driften av sina transportnät. Detta har medgett betydande besparingar och anslagssänkningar, t.ex. i Förenade kungariket och Danmark (se tabell). I vissa fall har dock en snäv inriktning på budgetkraven lett till högre avgifter och neddragningar i passagerartrafiken.

Lufttransporterna fortsätter att öka snabbt. Priserna har pressats ned något till följd av de anpassningar som fortfarande pågår av vad som genomfördes vid fullbordandet av den inre marknaden för lufttransporter i april 1997. Lufttransport till tredje land styrs dock fortfarande av bilaterala avtal som minskar fördelarna med den inre marknaden. EU har framför allt en ytterst svag förhandlingsposition när det gäller tillträdet till den viktiga amerikanska marknaden, eftersom medlemsstaterna har föredragit att förhandla bilateralt med USA. Dessa "Opec sky"-avtal snedvrider den interna konkurrensen mellan transportföretag inom gemenskapen och medför risker för

den inre marknadens funktion. Dessutom ger de normalt ingen rätt att utföra flygningar inom motpartens territorium, men däremot obegränsade rättigheter till trafik mellan detta territorium och tredje land. På grund av de ytterst stora skillnaderna mellan inrikes- och utrikesflygningar är helhetsresultatet av open sky-avtalen ofördelaktigt: amerikanerna får tillgång till grovt räknat 80 % av den europeiska marknaden, medan européerna endast kan ta sig in på 20 % av den amerikanska marknaden. Kommissionen har anmält åtta medlemsstater till EG-domstolen i fall som gäller ingående av sådana avtal i strid med EU:s konkurrenslagstiftning. Det skall slutligen nämnas att flyget, trots att det betalar sina infrastrukturkostnader, är uppenbart gynnat i skatteavseende gentemot andra trafikslag, eftersom det i stor utsträckning är befriat från särskilda transport- eller miljöavgifter (t.ex. bränsleskatter) eller från generella skatter (t.ex. moms). Den diskriminerande skattemässiga behandlingen i vissa medlemsstater mellan inrikesflyg och transporter inom gemenskapen i fråga om mervärdesskatt är också fortfarande diskutabel. Ett första steg mot en harmonisering togs dock i och med avskaffandet av den skattefria försäljningen, som fungerade som en indirekt subvention av lufttransporterna.

Utvecklingen inom *järnvägssektorn* fortsätter att släpa efter jämfört med andra transportsektorer och dess marknadsandel fortsätter att minska. Det har påvisats fall av betydande ineffektivitet och långsamt införande av ny teknik, och tjänsterna planeras och utförs fortfarande nästan helt i nationell skala. Medlemsstaterna försöker göra järnvägstrafiken mer marknadsorienterad och minska subventionerna, och detta visar sig särskilt i försök till nedskärningar av kostnaderna som medför betydande personalminskningar. Med undantag av Förenade kungariket är dock järnvägsföretagen fortfarande offentligägda.

Ett viktigt steg togs vid transportministrarnas sammanträde i rådet i december 1999, när medlemsstaterna enades om ett åtgärds paket för järnvägssektorn. Detta paket tar upp några av frågorna kring lagstiftningen om järnvägsinfrastruktur och innehåller en utvidgning av tillträdesrättigheterna för att företag från andra länder skall kunna utföra internationella godstransporter på ett transeuropeiskt nät och även utnyttja infrastruktur för att nå slutkunderna.

Faktaruta 8: 1999 års länderspecifika riktlinjer för de strukturella reformerna av kapitalmarknaderna

Grekland: Gynna bildandet av nya företag genom en ytterligare utveckling av riskkapitalmarknaderna och utvidgade aktiemarknader.

Irland: Fortsatta åtgärder för att skapa incitament för riskkapital och lokal FoU.

Österrike: Åtgärder för att utveckla och underlätta tillgången till riskkapital.

Portugal: Utveckling av riskkapitalmarknaden och förbättrade innovationsverksamheter.

Förenade kungariket: Anpassning av skattestrukturen till förmån för små och medelstora företag och ändring av insolvens- och konkurslagsstiftningen för att säkerställa att en större andel av riskkapitalet går till nyligen startade företag.

Faktaruta 9: länderspecifika rekommendationer 1999 för strukturreformer på arbetsmarknaderna

Belgien: (1) Fokusera mer på ökade ansträngningar för att aktivera arbetslösa vuxna. (2) Se över bidragens varaktighet och kraven på att stå till arbetsmarknadens förfogande. (3) Ompröva lagstiftningen om anställningsskydd för tjänstemän. (4) Underlätta regionala skillnader i löneavtal.

Danmark: (1) Öka arbetskraftsutbudet till exempel genom översyn av bidragssystemen. (2) Utvärdera skattereformen i syfte att minska den stora skattekillen. (3) Se över bestämmelserna om tjänstledighet.

Tyskland: (1) Reformera bidrags- och understödssystemen. (2) Sänka de indirekta arbetskraftskostnaderna och inkomstskatterna framför allt för låginkomsttagarna. (3) Granska anställningsskyddslagstiftningen för små och medelstora företag.

Grekland: (1) Förstärka det förebyggande inslaget i de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna och reformera utbildningssystemen. (2) Uppmana till nya typer av deltidsavtal och mer flexibla arbetstider.

Spanien: (1) Gå över från passiva till aktiva arbetsmarknadspolitiska åtgärder, med särskild betoning på investeringar i yrkesutbildning och utbildning. (2) Fortsätta ansträngningarna att minska skattekillen på arbete och motverka tidig pensionering. (3) Stärka de överenskommelser som nyligen träffats om att minska kostnaderna för uppsägning av personal. (4) Anpassa löneutvecklingen så att den avspeglar skillnaderna i produktiviteten.

Frankrike: (1) Se över både arbetslöshetsersättningsystemet och lagarna om anställningsskydd. (2) Fortsätta den inledda politiken med skattesänkningar i den nedre änden av löneskalan och främjandet av arbetstillfällen i tjänstesektorn. (3) Övervaka införandet av en arbetsvecka på 35 timmar.

Irland: (1) Bibehålla ett balanserat synsätt med såväl förebyggande som aktiva åtgärder och öka de långtidsarbetslösas och de lågutbildades deltagande i utbildnings- och yrkesutbildningsprogram. (2) Säkerställa fortsatt måttlig löneutveckling genom att följa arbetsmarknadspakten. (3) Undvika eventuella negativa effekter av att sätta minimilönen för högt.

Italien: (1) Öka ansträngningarna för att förbättra de aktiva arbetsmarknadsåtgärderna. (2) Fortsätta ansträngningarna att flytta skattebördan från arbete. (3) Reformera bidragssystemen för att minska antalet yrkesarbetande som överförs till pensionssystemet och andra system. (4) Aktivera de arbetslösa på ett tidigt stadium och bibehålla arbetslöshetsersättningen på en lämplig nivå bör säkerställa att utbudet av arbetskraft och arbetskraftens rörlighet ökar. (5) Reformera lagstiftningen om anställningsskydd. (6) Uppmuntra lokala trepartsöverenskommelser i södra Italien, varigenom löneflexibilitet i överensstämmelse med lägre arbetsproduktivitet kan införas.

Luxemburg: Fokusera reformerna på att lösa problemet med att sysselsättningsgraden är låg för kvinnor och äldre personer i arbetsför ålder genom bland annat utbildning på arbetsplatsen i företagets regi och skapande av ytterligare möjligheter till barnomsorg.

Nederländerna: (1) Fortsätta ansträngningarna för att minska det totala skattetrycket på arbete, i synnerhet när det gäller låginkomsttagare. (2) Vidta ytterligare åtgärder för att säkerställa tillräckliga incitament i bidrags- och stödssystemen så att den enskilde uppmuntras att acceptera erbjudanden om arbete.

Österrike: (1) Se över villkoren för förtidspension, skapa incitament för arbete och modernisera organisationen av arbetet. (2) Ägna särskild uppmärksamhet åt låginkomsttagare och lågkvalificerade arbetstagare.

Portugal: (1) Reformera bidragssystemet för att säkerställa lämpliga incitament att ta de arbeten som erbjuds och delta i aktiva åtgärder. (2) Fortsätta att följa den nya politiken i syfte att öka flexibiliteten på arbetsmarknaden.

Finland: (1) Minska den totala skattebördan på arbetskraft. (2) Öka antalet arbetstillfällen, göra sökandet efter arbete effektivare och säkerställa tillräckliga incitament inom bidrags- och stödssystemen att ta arbeten som erbjuds. (3) Se över villkoren för förtidspension.

Sverige: (1) Minska antalet personer med subventionerade arbeten och ge de aktiva arbetsmarknadspolitiska åtgärderna en klarare inriktning samtidigt som andelen personer i arbetsmarknadsutbildning ökas. (2) Ytterligare minska skatten på arbete särskilt för låg- och medelinkomsttagare. (3) Se över stöd- och bidragssystemen ytterligare.

Förenade kungariket: (1) Fortsätta ansträngningarna att minska den effektiva marginalskatten för låginkomsttagare. (2) Vidta åtgärder för att ta itu med frågan om skillnader i arbetslöshet mellan regioner och om social integration.

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN

**om genomförandet av 1999 års allmänna riktlinjer för den
ekonomiska politiken**

STATISTIKBILAGA

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

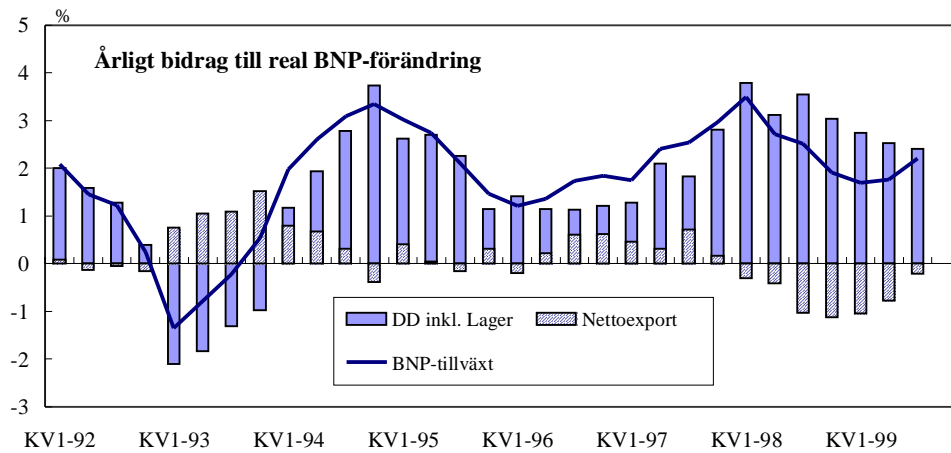
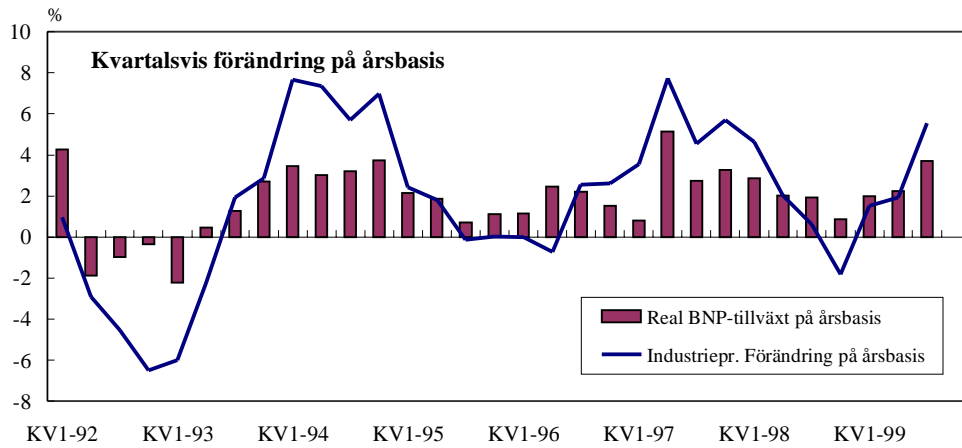
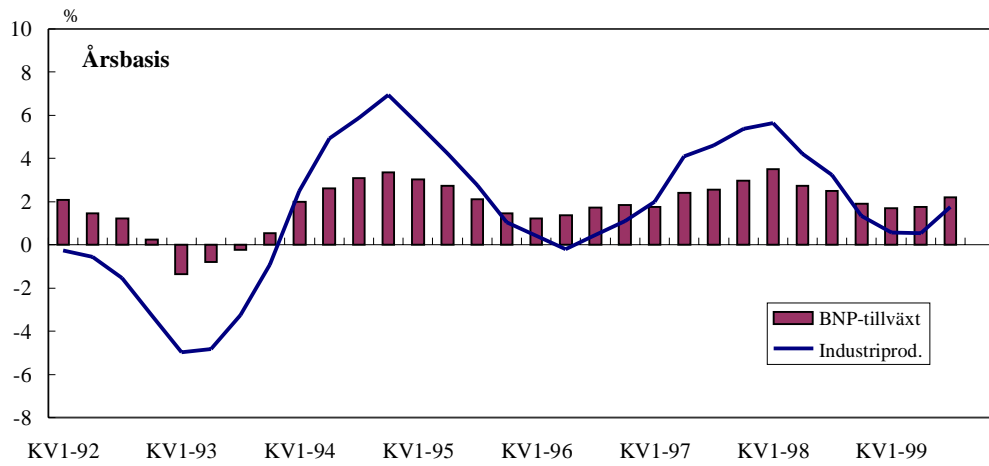
DIAGRAM

1. Den trendmässiga utvecklingen av den ekonomiska aktiviteten i EU.....	49
2. Sysselsättning och arbetslöshet i EU.....	50
3. Inflationstrender i euroområdet.....	51
4. Makroekonomisk politik i euroområdet.....	52
5. Monetära och finansiella indikatorer i euroområdet.....	53
6. Monetära och finansiella indikatorer i de medlemsstater som ännu ej ingår i euroområdet.....	54
7. Investeringsutveckling i EU-15.....	55
8. Arbetslöshet och sysselsättningsgrad i medlemsstaterna.....	56
9. Tillväxt- och arbetsmarknadsutveckling 1995-1999.....	57
10. De långtidsarbetslösas andel av den totala arbetslösheten 1998.....	58

TABELLER

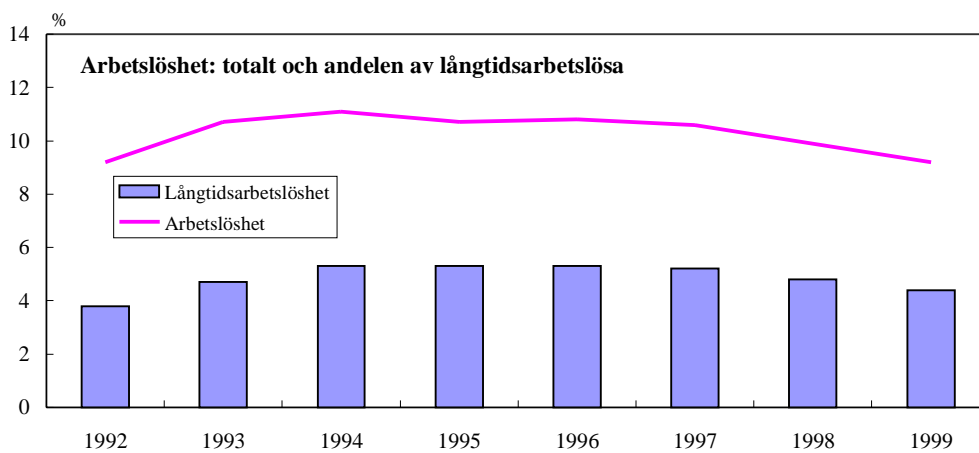
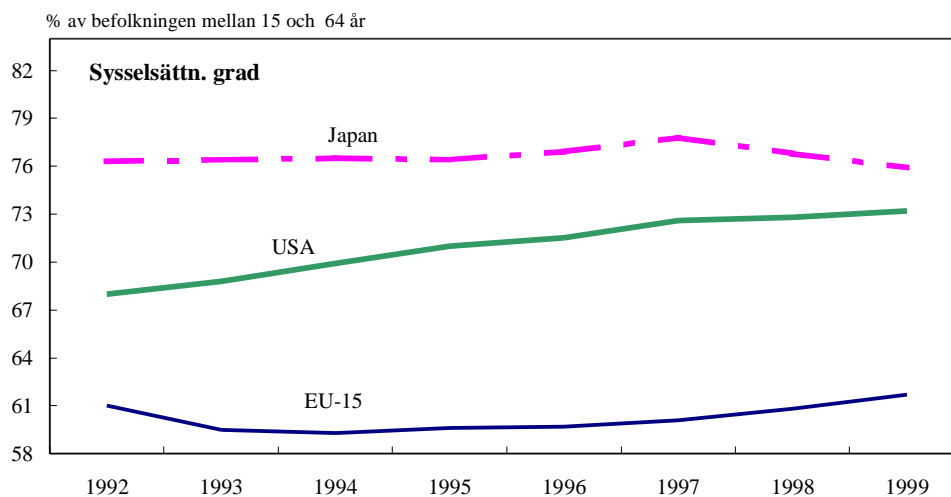
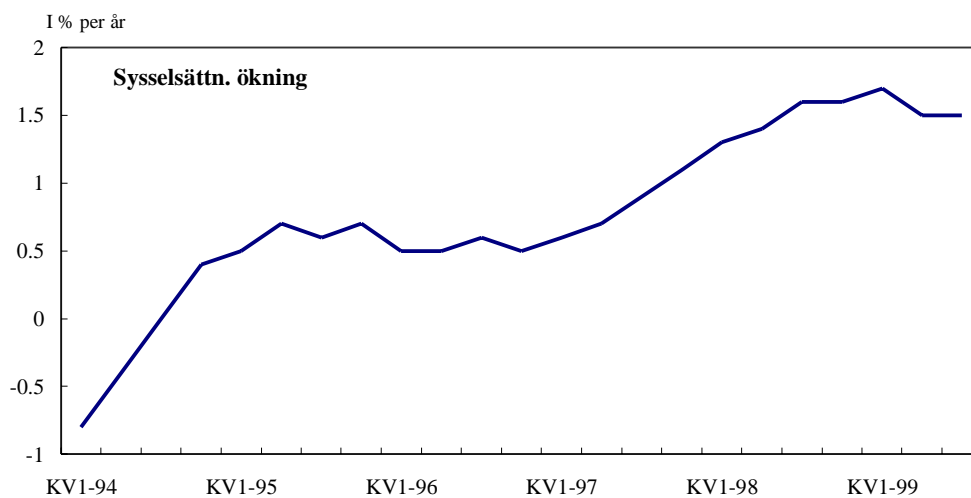
1. Den makroekonomiska utvecklingen i EU.....	59
2. Inflation.....	60
3. Förändringar i uppskattningen av saldona för den offentliga sektorns finanser 1999.....	61
4. Förändring av de faktiska och konjunkturrensade saldona för den offentliga sektorns finanser 1999.....	62
5. Uppskattningar av överskott (+)/underskott (-) i den offentliga sektorns finanser.....	63
6. Den offentliga sektorns skuldsättning enligt de uppdaterade stabilitets- och konvergensprogrammen.....	64
7. Indirekta arbetskraftskostnader (lönebikostnader) och skatt på arbete.....	65
8. Löneutvecklingen 1999.....	66
9. Grad av internationell konkurrenspåverkan, 1993-1998.....	67
10. Införlivande och genomförande av inre marknadsdirektiven.....	68
11. Telekommunikationsmarknadens struktur och prisutvecklingen på marknaden.....	69
12. Utgifter för FoU och antal internetanslutningar.....	70
13. Arbetslöshetsersättningarnas längd och graden av krav på att acceptera erbjudet arbete.....	71

Diagram 1: Trendm. utv. av den ekonomiska aktiviteten i EU

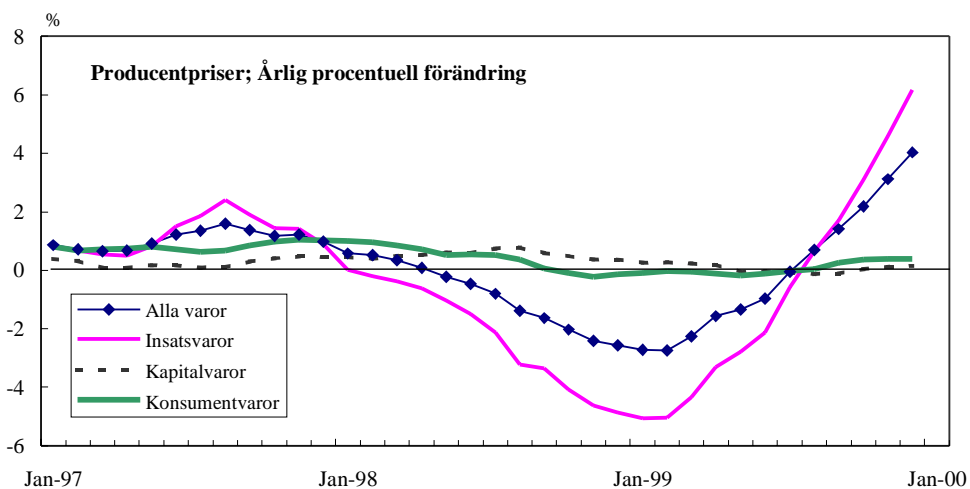
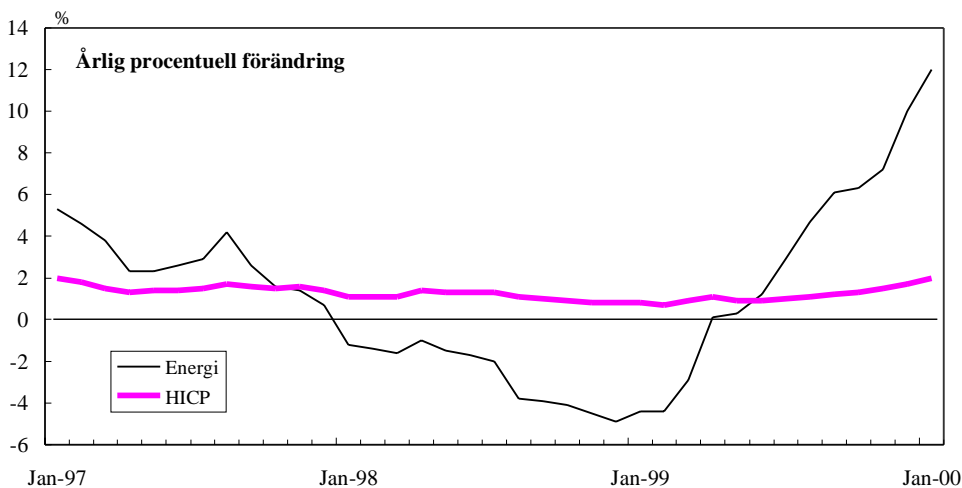
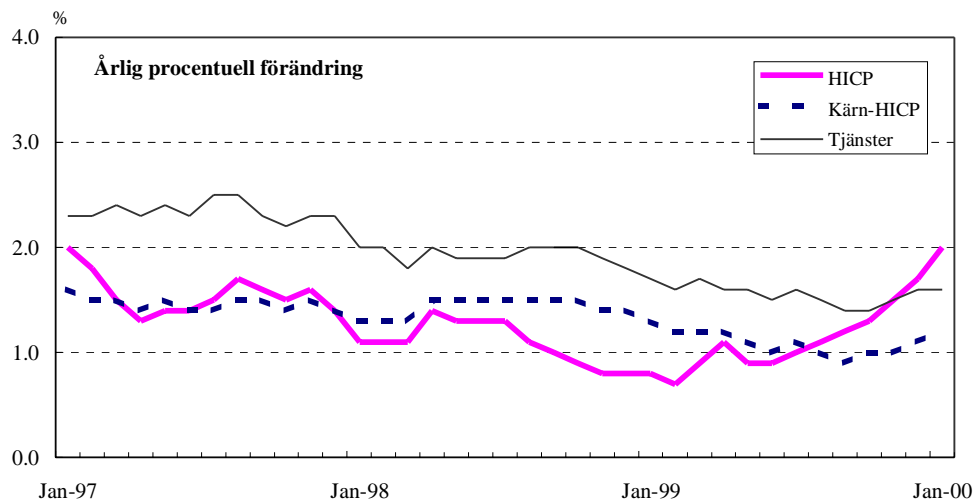
Källa: Kommissionen.

Diagram 2: Sysselsättning och arbetslöshet i EU-15

Källa: Kommissionen.

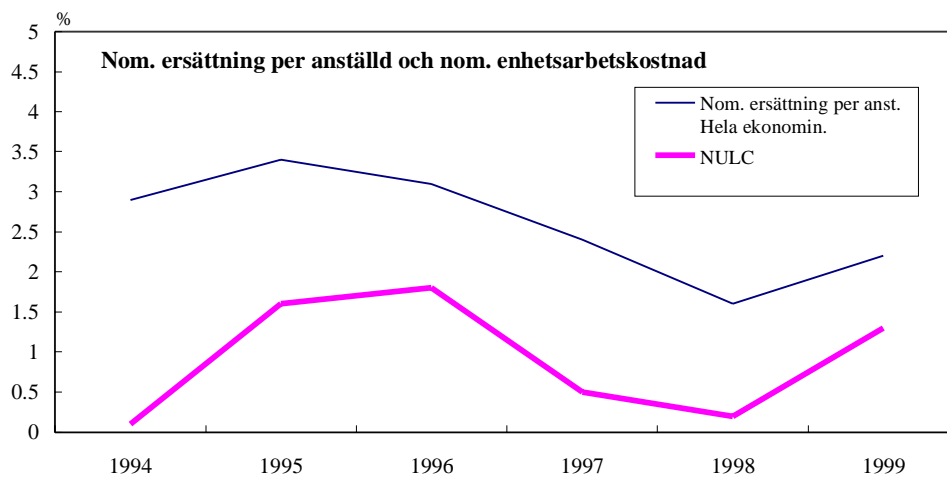
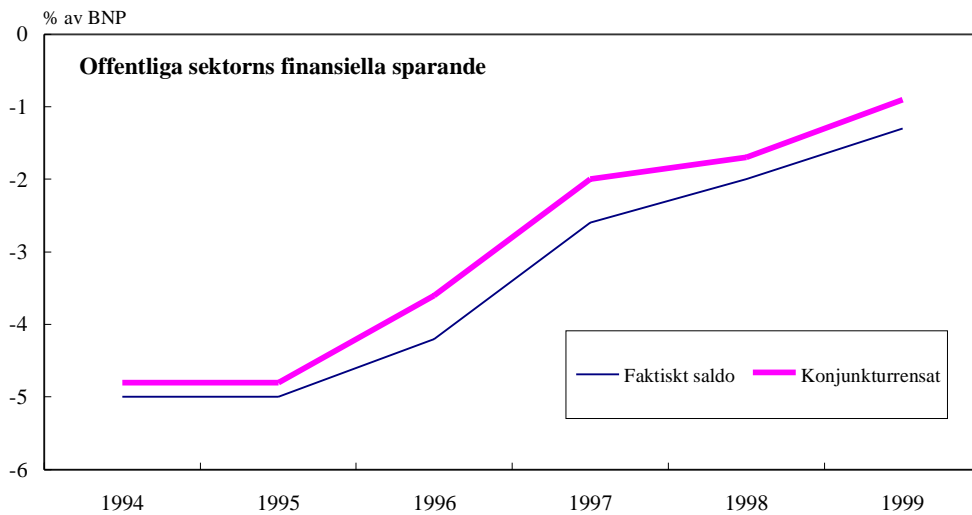
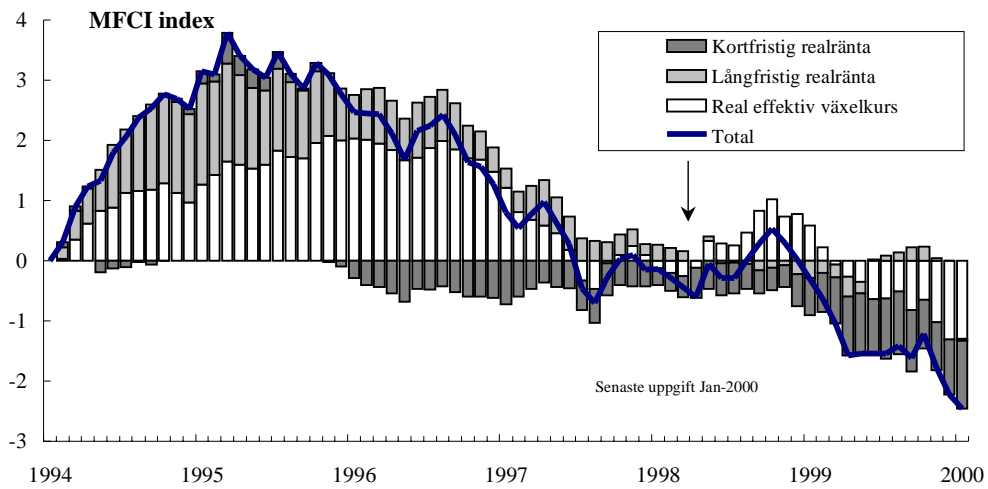
Diagram 3: Inflationstrender i euroområdet

* HICP utom oarb. livsmedel och energi.

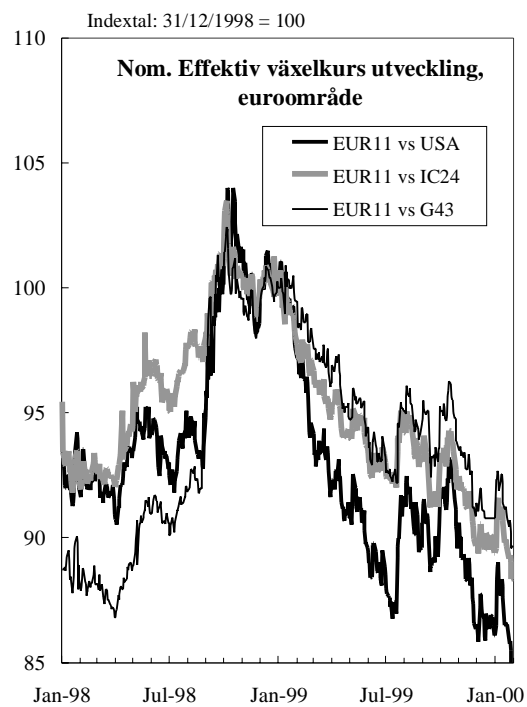
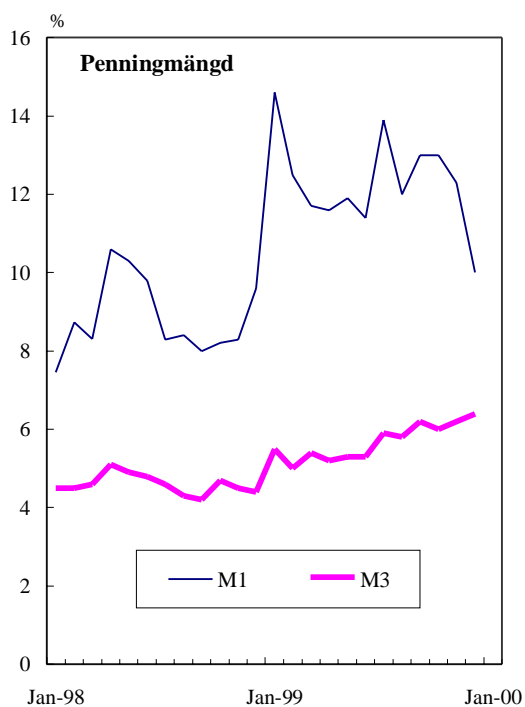
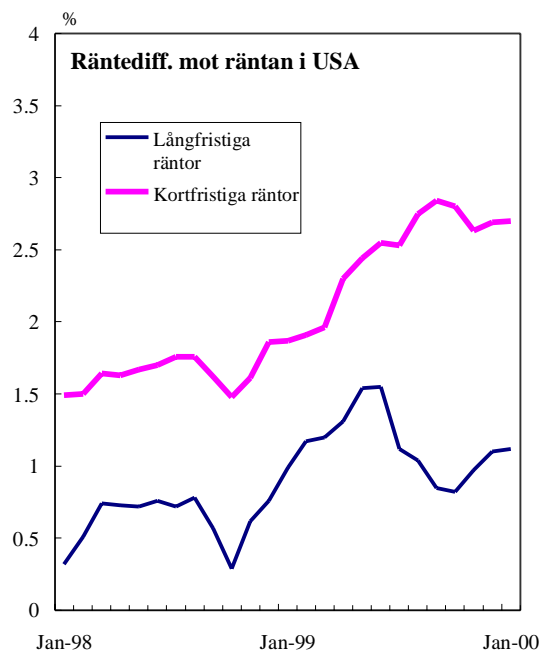
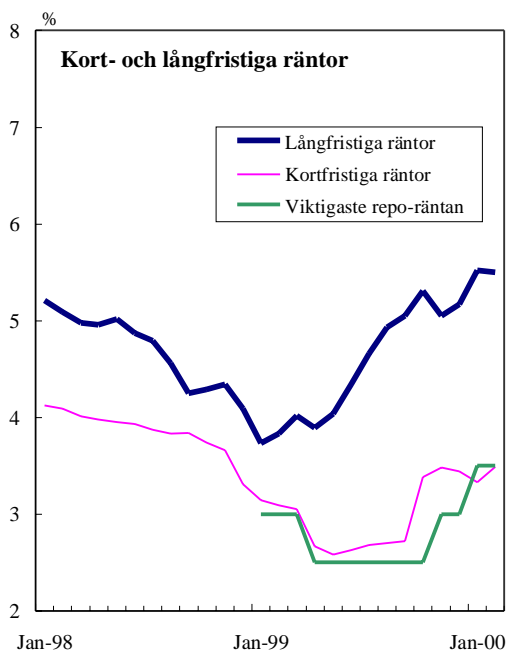
Källa: Kommissionen.

Diagram 4: Makroekonomisk politik i euroområdet

Källa: Kommissionen.

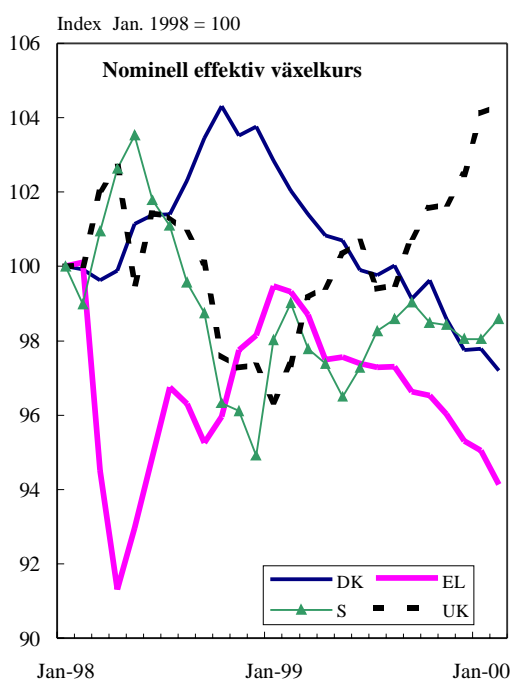
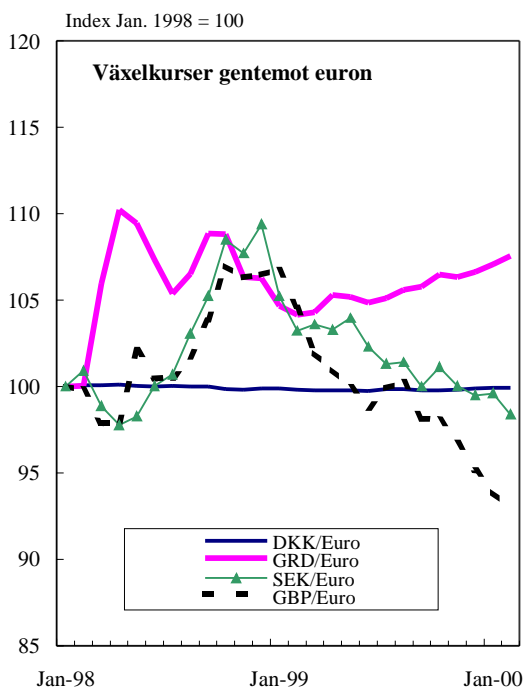
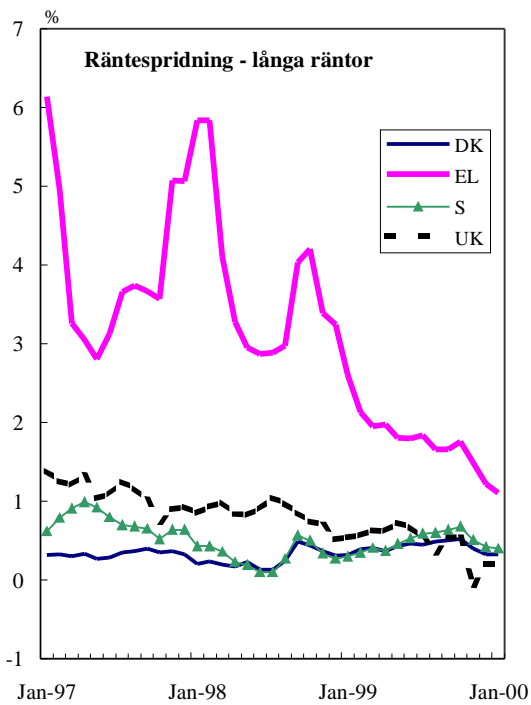
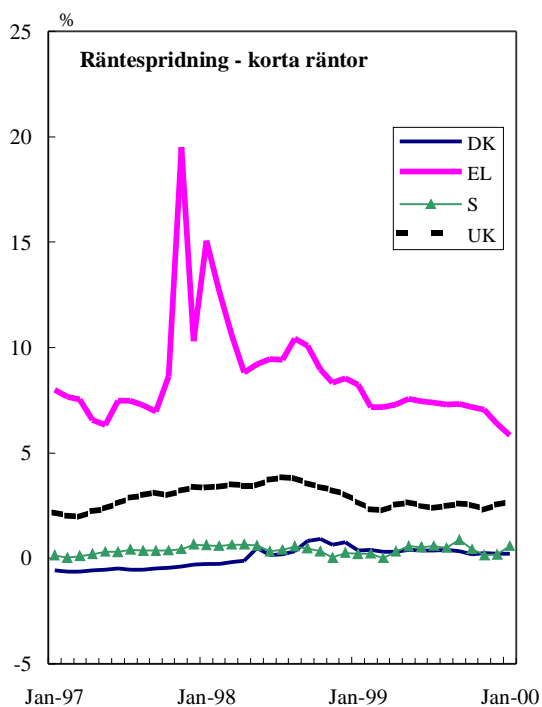
Diagram 5: Monetära och finansiella indikatorer i euroområdet

Källa: Kommissionen.

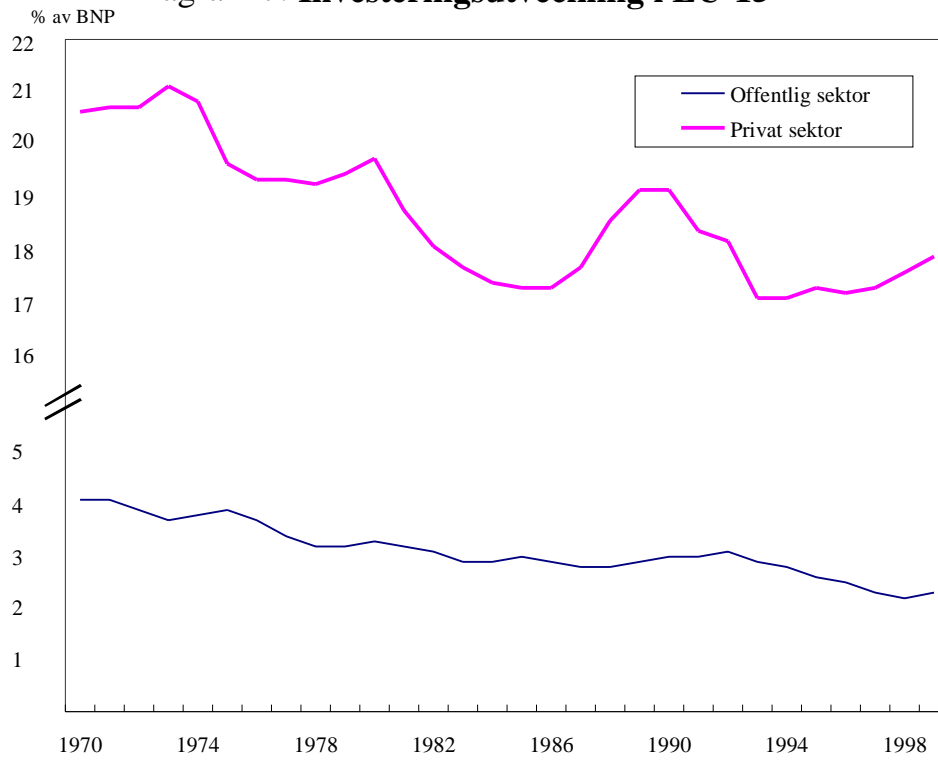
Diagram 6: Monetära och finansiella indikatorer

(Ej deltagande medl.stater jämfört med euroområdet)

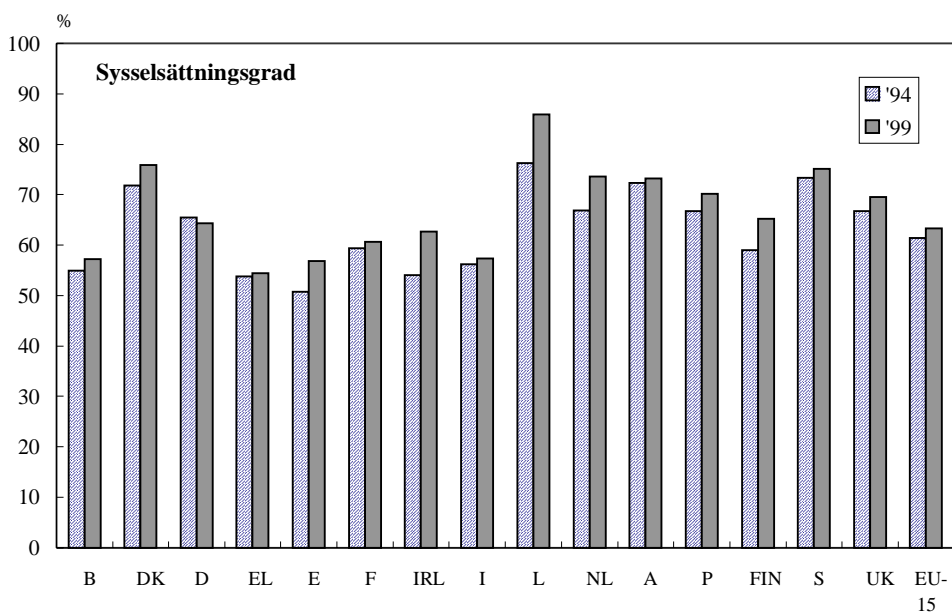
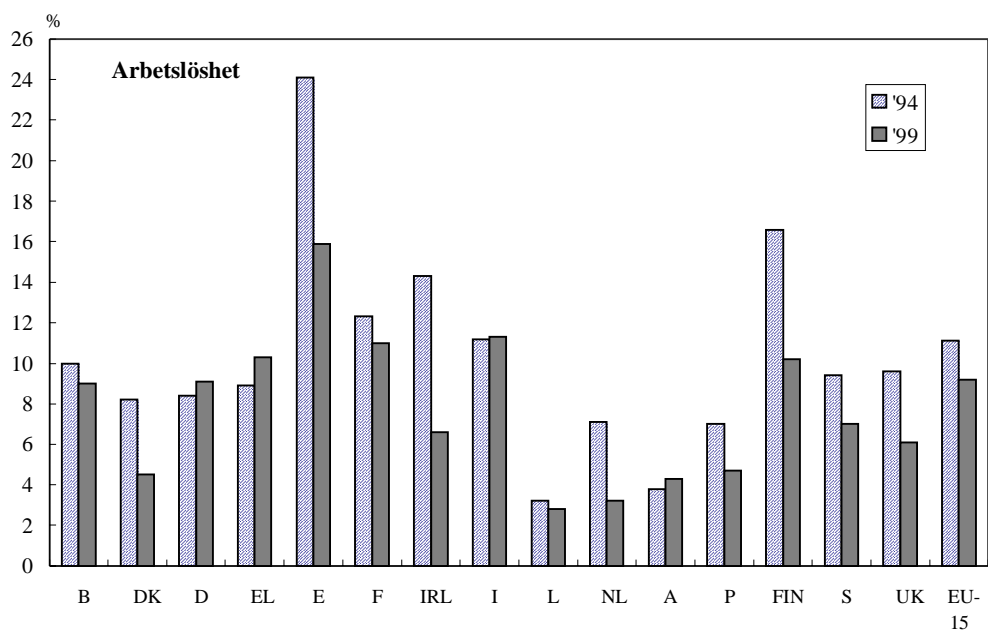
Källa: Kommissionen.

Diagram 7: Investeringsutveckling i EU-15

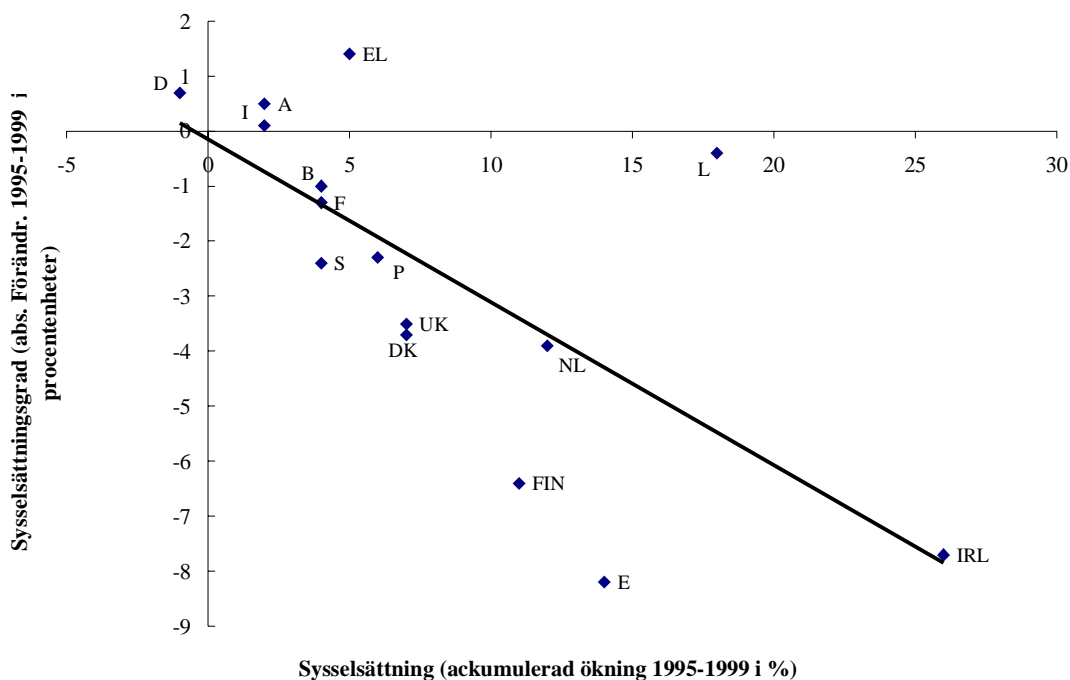
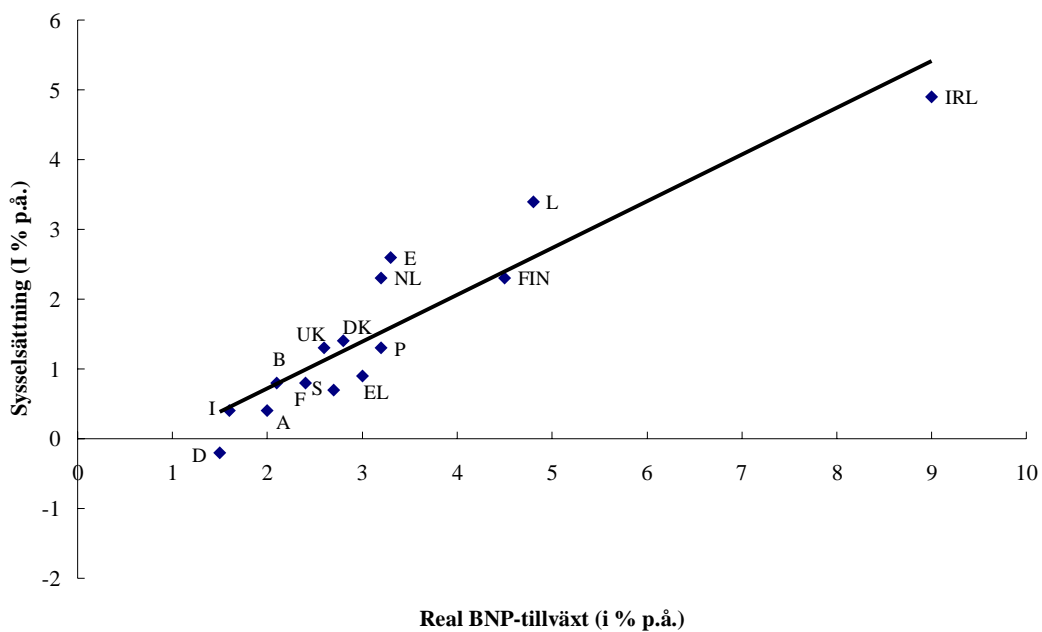
Källa: Kommissionen.

Diagram 8: Arbetslöshet och sysselsättningsgrad i medlemsstaterna

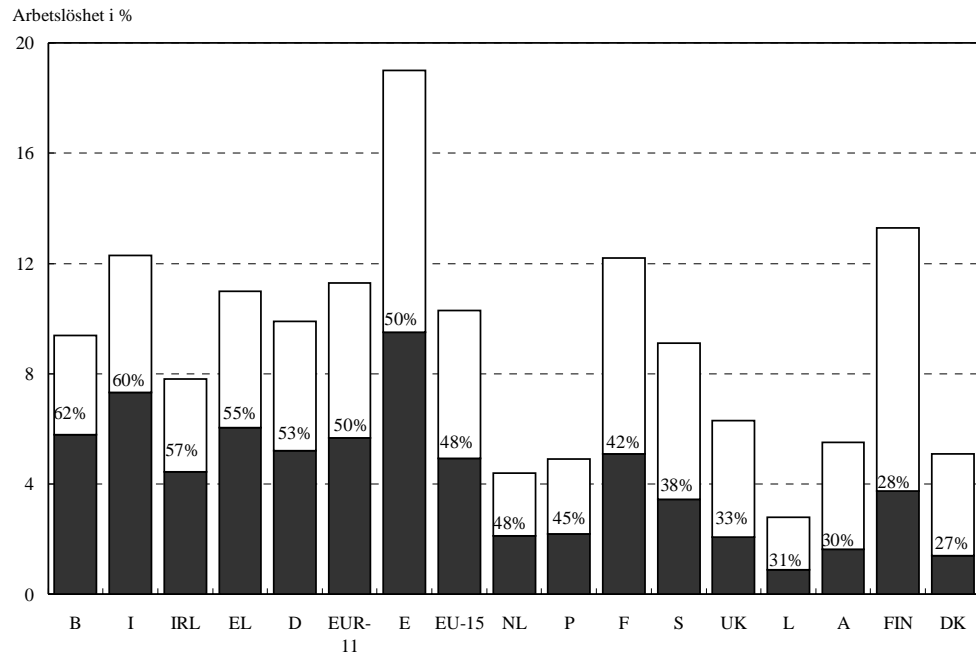
Källa: Kommissionen.

Diagram 9: Tillväxt och arbetsmarknadsutveckling, 1995-1999

Källa: Kommissionen.

Diagram 10: Långtidsarbetslösa i procent av den totala andelen arbetslösa

Källa: Arbetskraftsundersökn. 1998; för Irland 1997.

Tabell 1: Den makroekonomiska utvecklingen i EU
(avser om inget annat anges årlig procentuell förändring)

Vårprognos 1999	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	
							Vår- prognos 1999	Preliminärt utfall*
Den reala ekonomin								
BNP-tillväxt	-0,4	2,8	2,4	1,6	2,5	2,6	2,1	2,2
Privat konsumtion	-0,4	1,7	1,8	1,9	2,0	3,0	2,6	2,7
Offentlig konsumtion	1,1	1,0	0,6	1,8	0,3	1,3	1,7	1,6
Investeringar i	-5,9	2,6	3,3	1,9	3,2	5,6	3,7	4,8
- byggnader	-3,1	1,9	0,1	-0,7	0,8	1,8	3,5	3,7
- mask. och inv.	-10,7	3,8	8,1	4,8	6,2	10,0	3,8	5,9
Lagerförändringar	-0,4	0,2	0,5	0,0	0,3	0,7	1,0	0,5
Export (G & S)	1,4	9,0	8,3	4,8	9,6	5,6	3,5	3,9
Import (G & S)	-3,1	7,8	7,3	4,1	9,0	8,6	4,7	5,5
Bidrag till tillväxten från								
Inhemsk efterfrågan ¹⁾	-1,7	2,4	2,1	1,3	2,2	3,5	2,4	2,8
Nettoexport	1,3	0,4	0,3	0,3	0,3	-0,8	-0,4	-0,5
Arbetsmarknad								
Sysselsättning	-1,7	0,0	0,7	0,4	0,8	1,3	0,8	1,3
Sysselsättningsgrad (%) ²⁾	59,5	59,3	59,6	59,7	60,1	60,8	61,3	61,7
Sysselsättningsgrad (%) ³⁾	57,1	55,8	55,4	55,4	55,2	55,3	n.a.	n.a.
Arbetslöshet (%)	10,7	11,1	10,7	10,8	10,6	9,9	9,6	9,2
Arbetskrafts- produktivitet	1,6	2,8	1,7	1,3	1,8	1,3	1,3	1,0
Real enhetsarbetskostnad ⁴⁾	-0,7	-2,3	-1,4	-0,5	-0,9	-1,0	-0,1	0,3
Inflationstrender								
HICP ⁵⁾	3,4	2,8	2,8	2,4	1,7	1,3	1,2	1,2
BNP-deflator	3,5	2,7	3,0	2,5	2,0	2,0	1,7	1,5
Ersättning per anställd	4,3	3,1	3,4	3,3	2,9	2,4	2,9	2,8
Nominell enhetsarbetskostnad ⁶⁾	2,7	0,3	1,6	2,0	1,0	1,0	1,6	1,8

* Grundad på den preliminära vårprognosen 2000 från kommissionens enheter.

1) Inhemsk efterfrågan inklusive lageruppyggnad.

2) Benchmark serier.

3) Heltidsmotsvarighet.

4) RULC = Real enhetsarbetskostnad.

5) Konsumentprisindex fram till 1996.

6) NUCL = Nominell enhetsarbetskostnad.

Källa: Kommissionens enheter.

Tabell 2: **Inflation (HICP)**
(årlig procentuell förändring)

	Total inflation		Kärninflation¹⁾	
	1998	1999	1998	1999
B	0,9	1,1	1,2	1,1
D	0,6	0,6	1,1	0,4
E	1,8	2,2	2,1	2,4
F	0,7	0,6	0,9	0,7
IRL	2,1	2,5	2,4	2,3
I	2,0	1,7	2,3	1,8
L	1,0	1,0	1,3	0,9
NL	1,8	2,0	1,9	1,9
A	0,8	0,5	1,2	0,7
P	2,2	2,2	1,5	2,5
FIN	1,4	1,4	1,5	1,4
EUR-11	1,1	1,1	1,4	1,1
DK	1,3	2,1	1,4	1,6
EL	4,5	2,3	5,3	2,7
S	1,0	0,6	1,1	0,5
UK	1,6	1,3	1,9	1,2
EU-15	1,3	1,2	1,6	1,2
<i>Spridning inom euroområdet</i>				
Min	0,6	0,5	0,9	0,4
Max	2,2	2,5	2,4	2,5
Intervall	1,6	2,0	1,5	2,1
Standardavvikelse	0,61	0,73	0,51	0,76

1) HICP exklusive obearbetade livsmedel och energi.

Källa: Kommissionens enheter.

Tabell 3: Förändringar i uppskattningen av saldon för den offentliga sektorns finanser 1999

(den offentliga sektorns finansiella sparande)

	Ursprungliga stabilitets/ konvergens- programmet*		Preliminärt utfall**		Differens	
	Real BNP-tillväxt (i %)	Saldo off.fin. (i % av BNP)	Real BNP-tillväxt (i %)	Saldo off.fin. (i % av BNP)	Real BNP-tillväxt (i %)	Saldo off.fin. (i % av BNP)
B	2,4	-1,3	2,3	-0,9	-0,1	0,4
D	2,0	-2,0	1,4	-1,2	-0,6	0,8
E	3,8	-1,6	3,7	-1,1	-0,1	0,5
F	2,4	-2,3	2,8	-1,8	0,4	0,5
IRL	6,7	1,7	8,3	1,4	1,6	-0,3
I	2,5	-2,0	1,4	-1,9	-1,1	-0,1
L	3,4	1,1	5,0	n.a.	1,6	n.a
NL	2,3	-1,3	3,3	0,5	1,0	1,8
A	2,8	-2,0	2,1	-2,2	-0,7	-0,2
P	3,5	-2,0	3,0	-2,0	-0,5	0,0
FIN	4,0	2,4	3,6	2,6	-0,4	0,2
EUR-11	2,6	-1,8	2,2	-1,3	-0,4	0,5
DK	1,7	2,5	1,4	3,1	-0,3	0,6
EL	3,7	-2,1	3,5	-1,5	-0,2	0,6
S	2,2	0,3	3,7	1,9	1,5	1,6
UK	1-1½	-0,3 ¹⁾	1,9	1,2	0,8	1,5 ²⁾
EU-15	2,4	-1,4	2,2	-0,7	-0,2	0,7

* Baserat på ESA79,

** Baserat på ESA95,

1) Räkenskapsår,

2) Indikativ siffra, eftersom det är en jämförelse mellan siffrorna för räkenskapsåret respektive kalenderåret ,

Källa: Kommissionens enheter

Tabell 4: Förändring av faktiska och konjunktrensade saldon ("CAB") för den offentliga sektorns finanser 1999
(i % av BNP)

	Faktiskt underskott	Förändr. av underskottet 98/99	Förändr. av underskottet till följd av:			Förändr. av underskottet till följd av:		Förändr. av CAB till följd av:	
			Inkomstförändr.	Förändr. i primärutgifter	Förändr. i ränteutgifter	Förändr. konj. samman-sättn.	Förändr. CAB	Förändr. i ränteutgifter.	Förändr. primärt CAB
	1	2 = 3-4-5 = 6+7	3	4	5	6	7 = -5+9	8	9
B	-0,9	+0,1	-0,1	+0,2	-0,4	-0,2	+0,4	-0,4	-0,1
D	-1,2	+0,5	+0,7	+0,2	-0,1	-0,3	+0,8	-0,1	+0,7
E	-1,1	+1,5	+0,4	-0,4	-0,7	+0,2	+1,3	-0,7	+0,6
F	-1,8	1,0	+0,8	0,0	-0,2	+0,2	+0,8	-0,2	+0,6
IRL	1,4	-0,6	+0,7	+1,6	-0,3	+0,3	-0,9	-0,3	-1,2
I	-1,9	+0,9	+0,4	+0,7	-1,3	-0,1	+1,0	-1,3	-0,3
L	n,a,	n,a,	n,a,	n,a,	n,a,	n,a,	n,a,	n,a,	n,a,
NL	0,5	+1,2	+1,0	+0,1	-0,4	0,0	+1,2	-0,4	+0,8
A	-2,2	+0,2	+0,3	+0,4	-0,3	-0,1	+0,3	-0,3	0,0
P	-2,0	-0,5	+3,0	+3,0	-0,2	0,0	-0,5	-0,2	-0,6
FIN	2,6	+1,3	+0,5	-0,6	-0,3	-0,1	+1,4	-0,3	+1,1
EUR-11	-1,3	+0,6	+0,5	+0,3	-0,4	-0,1	+0,7	-0,4	+0,3
DK	3,1	+2,2	+0,6	-0,6	-0,6	-0,9	+3,1	-0,6	+2,5
EL	-1,5	+1,0	+0,7	+0,1	-0,4	+0,2	+0,8	-0,4	+0,4
S	1,9	-0,4	-1,1	-0,3	-0,5	+0,9	-1,3	-0,5	-1,8
UK	1,2	+0,9	+0,3	-0,2	-0,4	-0,3	+1,2	-0,4	+0,8
EU-15	-0,7	+0,7	+0,5	+0,1	-0,4	-0,1	+0,8	-0,4	+0,3

Källa: Kommissionens enheter.

Tabell 5: Uppskattningar av överskott(+)/underskott(-) i den offentliga sektorns finanser
(i % av BNP)

		1999	2000	2001	2002	2003
Stabilitetsprogrammen						
B	SP98	-1,3	-1,0	-0,7	-0,3	
	UD99	-1,1	-1,0	-0,5	0,0	0,2
D	SP98	-2,0	-2,0	-1,5	-1,0	
	UD99	-1,2	-1,0	-1,5	-1,0	-0,5
E	SP98	-1,6	-1,0	-0,4	0,1	
	UD99	-1,3	-0,8	-0,4	0,1	0,2
F	SP98	-2,3	-2,0	-1,6	-1,2	
	UD99 ¹⁾	-2,1	-1,7	-1,3	-0,9	-0,5
IRL	SP98	1,7	1,4	1,6		
	UD99	1,4	1,2	2,5	2,6	
I	SP98	-2,0	-1,5	-1,0		
	UD99	-2,0	-1,5	-1,0	-0,6	-0,1
L	SP98	1,1	1,2	1,3	1,7	
	UD99	2,3	2,5	2,6	2,9	3,1
NL	SP98	-1,3			-1,1	
	UD99 ¹⁾	-0,6	-0,6	-1,3	-1,1	
A	SP98	-2,0	-1,7	-1,5	-1,4	
	COM	-2,2	-2,6	-2,4		
P	SP98	-2,0	-1,5	-1,2	-0,8	
	UD99	-2,0	-1,5	-1,1	-0,7	-0,3
FIN	SP98	2,4	2,2	2,1	2,3	
	UD99	3,1	4,7	4,2	4,6	4,7
EUR-11	SP98	-1,8	-1,6	-1,1	-0,8	
	UD99	-1,4	-1,1	-1,0	-0,6	-0,3
Konvergensprogrammen						
DK	CP98	2,5	2,8	2,6		
	UD99	2,9	2,1	2,2	2,3	2,5
EL	CP98	-2,1	-1,7	-0,8		
	UD99	-1,5	-1,2	-0,2	0,2	
S	CP98	0,3	1,6	2,5		
	UD99	1,7	2,1	2,0	2,0	
UK ²⁾	CP98	-0,3	-0,3	-0,1	0,2	
	UD99	0,3	0,2	0,2	-0,1	-0,4
EU-15	SP98	-1,4	-1,2	-0,8	-0,5	
	UD99	-0,9	-0,7	-0,7	-0,4	-0,1

CP = konvergensprogram; SP = stabilitetsprogram; UD = uppdaterade stabilitets/konvergensprogram;
COM = Kommissionens höstprognoser 1999.

1) Baserat på ett försiktigt tillväxtscenario.

2) På basis av räkenskapsår, 1999 = RÅ 1999/2000.

Källa: Nationella stabilitets- och konvergensprogram och kommissionens enheter.

**Tabell 6: Den offentliga sektorns skuldsättning enligt
de uppdaterade stabilitets- och
konvergensprogrammen**
(i % av BNP)

	1999	2000	2001	2002	2003	2002 ¹⁾
B	114,9	112,4	108,8	105,0	101,3	106,8
D	61,0	61,0	60,5	59,5	58,5	59,5
E	63,5	62,8	60,6	58,1	55,8	59,3
F	60,3	59,4	59,0	58,4	57,7	58,3
IRL	52,0	46,0	40,0	36,0	n.a,	43,0 (2001)
I	114,7	111,7	108,5	104,3	100,0	107,0 (2001)
L	4,3	n.a,	n.a,	n.a,	n.a,	n.a,
NL	64,3	62,3	61,8	61,0	n.a,	64,5
A	n.a,	n.a,	n.a,	n.a,	n.a,	60,0
P	n.a,	57,1	55,2	53,3	51,0	53,2
FIN	46,6	42,9	40,7	38,0	35,2	43,2
EUR-11	72,4	71,1	69,7	67,9	66,0	68,3
DK	52,8	50,1	47,5	44,6	41,6	49,0 (2001)
EL	104,2	103,3	99,5	98,0	n.a,	99,8 (2001)
S	66,1	58,8	54,1	52,0	n.a,	58,0 (2001)
UK ²⁾	44,9	43,1	41,3	39,9	38,8	42,0
EU-15	67,7	65,9	64,2	62,5	60,6	63,5

1) Målet för 2002 i förra årets SP/CP.

2) Räkenskapsår.

Källa: Kommissionens enheter.

Tabell 7: Lönebikostnader (indirekta arbetskraftskostnader) och skatt på arbete

	Lönebikostnader ¹⁾ (i % av bruttolöner)			Effektiv skattesats på arbete för den totala sysselsättningen ²⁾		
	1995	1999	Förändr.	1995	1999	Förändr.
B	26,3	27,0	0,7	42,7	44,1	1,4
DK	4,5	5,6	1,1	43,7	44,8	1,1
D	30,5	31,7	1,2	42,4	43,7	1,3
EL	21,1	22,0	0,9	26,2	28,0	1,8
E	21,0	22,0	1,0	29,6	29,9	0,3
F	34,8	31,6	-3,2	41,0	40,8	-0,2
IRL	11,9	11,3	-0,6	24,3	23,3	-1,0
I	25,4	23,5	-1,9	38,3	37,2	-1,1
L	n.a.	19,0	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
NL	28,3	27,8	-0,5	38,8	36,3	-2,5
A	25,7	26,3	0,6	38,8	41,5	2,7
P	17,9	20,9	3,0	25,2	28,5	3,3
FIN	25,8	23,7	-2,1	46,2	44,1	-2,1
S	23,8	22,0	-1,8	46,4	47,6	1,2
UK	12,0	11,9	-0,1	24,3	24,5	0,2
EU-15	26,0	24,7	-1,3	37,7	37,2	-0,5

1) Lönebikostnaderna är kvoten mellan totala socialavgifter och totala lönekostnader.

2) Den effektiva skattesatsen på arbete för den totala sysselsättningen är kvoten mellan socialförsäkringsavgifter plus personliga inkomstskatter och bruttolöner.

Källa: Kommissionens enheter och OECD.

Tabell 8: Löneutvecklingen 1999
(preliminärt utfall)

	Nominell ersättning per anställd	Reallöner ¹⁾	Arbetskrafts- produktivitet	NULC ²⁾	RULC ³⁾
B	2,4	1,6	1,2	1,1	0,3
D	1,9	0,9	1,1	0,8	-0,1
E	2,4	-0,3	0,4	2,0	-0,6
F	1,9	1,5	1,4	0,5	0,0
IRL	7,0	3,3	4,0	2,9	-0,7
I	1,8	0,2	0,4	1,3	-0,2
L	1,9	0,9	0,5	1,4	0,3
NL	3,7	2,0	1,1	2,6	1,0
A	2,8	1,8	1,1	1,7	0,7
P	5,4	2,4	1,2	4,1	1,2
FIN	2,9	1,9	0,3	2,6	1,6
EUR-11	2,2	0,9	1,0	1,3	0,0
DK	4,6	1,9	0,8	3,7	1,1
EL	4,8	1,4	2,2	2,5	-0,8
S	3,5	2,8	1,5	2,0	1,3
UK	5,0	2,3	0,8	4,1	1,4
EU-15	2,8	1,3	1,0	1,8	0,3

1) Nominell ersättning justerad med BNP-deflatorn.
2) Nominella enhetsarbetskostnader.
3) Reala enhetsarbetskostnader.
Källa: Kommissionens enheter.

Tabell 9: Grad av internationell konkurrenspåverkan, 1993-1998

	Genomsnitt av import+export som % av BNP	Totala direkt- investeringar som % av BNP	Totala fusioner och förvärv (F&F) som % av BNP
B	n.a.	n.a.	2,6
BLEU	59,0	5,2	n.a.
DK	26,7	1,7	0,8
D	20,8	0,6	0,6
E	18,7	1,2	0,3
EL	16,1	n.a.	0,1
F	19,4	1,0	1,1
IRL	57,7	n.a.	1,9
I	18,6	0,6	0,4
L	n.a.	n.a.	6,8
NL	46,1	5,0	2,0
A	27,9	n.a.	0,3
P	27,1	1,5	0,3
FIN	28,0	2,2	3,0
S	29,3	4,2	2,5
UK	21,9	2,8	1,4
Genomsn. stora F&F	20,1	1,1	0,8
Genomsn. små F&F	37,6	3,4	1,7
EU-15 genomsnitt	23,7	1,6	1,0

Källa: Kommissionens enheter.

Tabell 10: **Införlivande och genomförande av inre marknadsdirektiven**

	Ännu ej införlivat Nov. 1999	Antal motiverade yttranden Sep. 1998-Aug. 1999	Anbudsinfordringar som offentliggjorts i EGT i % av den totala offentliga upphandlingsvolymen 1998
B	3,5	27	27,3
DK	1,3	2	15,1
D	2,9	24	7,6
E	2,2	23	13,9
EL	6,2	26	44,7
F	5,6	43	18,8
IRL	4,4	10	18,9
I	3,9	33	12,3
L	5,7	7	22,7
NL	2,8	8	10,0
A	3,7	6	8,4
P	4,9	13	15,5
FIN	1,7	4	11,3
S	2,1	3	15,3
UK	2,8	9	13,8
EU-15 ¹⁾	12,6	238	13,1

1) För EU-15, procentandel av inre marknadsdirektiven som ännu inte införlivats i alla unionens medlemsstater.

Källa: Kommissionens enheter.

Tabell 11: **Telekommunikationer - marknadsstruktur och prisutveckling**

	Långdistanssamtal (200 km; 10')		Internationell samtal till US (10')		Digital mobiltelefoni- marknad
	Antal operatörer 1999	Total pris- variation i % 1997-1999	Antal operatörer 1999	Total pris- variation i % 1997-1999	Antal operatörer 1999
B	10	-23	9	-21	4
DK	11	-36	11	-30	3
D	47	-36	47	-67	4
E	10	-18	10	-27	4
EL	1 ¹⁾	-25	1 ¹⁾	-16	3
F	31	-29	31	-55	3
IRL	6	-54	8	-37	3
I	12	-28	12	-50	4
L	6	n.a.	7	-63	4
NL	24	-33	24	-89	2
A	20	-41	20	-34	2
P	1 ²⁾	-34	1 ²⁾	-49	5
FIN	19	3	14	-32	3
S	22	-39	22	0	4
UK	26	-10	66	0	4
EU-15 ¹⁾	n.a.	-27	n.a.	-38	n.a

1) Grekland har beviljats undantag fram till år 2001 för att införa konkurrens på den inhemska marknaden.

2) I Portugal har hittills 4 licenser utfärdats för allmänt tillgängliga nät, men operatörerna kunde inte inleda sin kommersiella verksamhet före den 1 Januari 2000, till följd av Portugals undantag för att införa konkurrens på den inhemska marknaden.

Källa: Kommissionens enheter.

Tabell 12: Utgifter för FoU och antal internetanslutningar

	Bruttoutgifter förFoU i % av BNP 1998 ¹⁾	Internetuppkopplingar per 1000 invånare juli 1999
B	1,6	36,6
DK	1,9	73,9
D	2,3	25,6
E	0,9	16,2
EL	0,5	8,1
F	2,2	22,8
IRL	1,4	29,9
I	1,0	12,7
L	n,a	39,0
NL	2,1	57,2
A	1,6	35,5
P	0,7	8,1
FIN	2,9	123,2
S	3,9	96,5
UK	1,9	44,1
EU-15	1,8	42,0

1) 1998 eller det senast tillgängliga året.

Källa: Kommissionens enheter och OECD.

Tabell 13: Arbetslöshetsersättningarnas längd och grad av krav på att acceptera erbjudet arbete

	Arbetslöshetsförsäkring 1997	Arbetslöshetsbidrag 1997	Krav på att acceptera erbjudet arbete
	Månader ¹⁾	Månader ¹⁾	index ⁴⁾
B	Ej tidsbegränsad ²⁾		3,2
DK	60		2,8
D	12 ³⁾	Ej tidsbegränsat	2,6
EL	12 ²⁾	Ej tidsbegränsat	„
E	24 ²⁾	6	„
F	60 ^{2) 3)}	Ej tidsbegränsat	2,8
IRL	15	Ej tidsbegränsat	1,8
I	12		„
L	12		4
NL	60 ^{2) 3)}	24	3,7
A	12 ³⁾	Ej tidsbegränsat	2,3
P	30 ³⁾	10	2,9
FIN	23 ³⁾	Ej tidsbegränsat	2,8
S	10 ³⁾	5	3,8
UK	6	Ej tidsbegränsat	2,6

1) För en ensamstående arbetstagare på 40 år med lång tidigare arbetslivserfarenhet.

2) Beror på längden av tidigare arbetslivserfarenhet.

3) Beror på den friställda arbetstagarens ålder.

4) Indexet är ett vägt genomsnitt graderat från 1 till 5 som avser 8 kriterier på att stå till arbetsmarknadens förfogande. 5 poäng avser oavvisligt strikta krav.

Källor: OECD (1999) och det danska finansministeriet (1998).